

POCZET JEZUITÓW CHOJNICKICH

JACEK KNOPEK

vii - 19180

POCZET
JEZUITÓW
CHOJNICKICH

JACZEK KNOPER

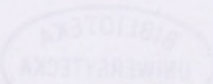
Warszawa 2006

548843

Cygl. Pom

POCZET JEZUITÓW CHOJNICKICH

JACEK KNOPEK

CHOJNICE 2006

W serii „Biblioteka Chojnicka”

t. 6: *Poczet jezuitów chojnickich*

Redaktor serii:

Prof. dr hab. Jacek Knopek (UMK w Toruniu)

Opracowanie graficzne i korekta:

Beata Królicka

Wydanie publikacji zostało sfinansowane przez Urząd Miasta w Chojnicach

ISBN: 83-87586-53-6

Wydawca: Przedsiębiorstwo Marketingowe „LOGO” na zlecenie
Europejskiego Stowarzyszenia „Pomerania” w Chojnicach

© Copyright by Europejskie Stowarzyszenie „Pomerania” w Chojnicach

Na okładce pocztówka ze zbiorów Tadeusza Święcickiego z Chojnic

Skład i przygotowanie do druku:

PM LOGO, tel. (052) 340 18 52

Druk:

MAKTECH, tel. (052) 327 15 77

Nakład 300 egz.

Ark. wyd. 4,6

Czyt. Pom.
932346

E.397/07

Spis treści

Wprowadzenie	1
WYKŁAD I NAZEMNI CHOROBY	15
Lystakowce i jęczmień w Łodzi	15
Jęczmień w Doruchowie	18
Młodych i Kozłówek	20
WYKŁAD II BIODRAWIENSTWO JEZUITÓW CHOROBY	21
Jędrzejów i okolice	21
Chwałkowo i okolice	22
Chwałkowo i okolice 1850-1855	23
Alfonsów i okolice	24
Chwałkowo i okolice 1855-1860	25
Chwałkowo i okolice 1860-1865	26
Alfonsów i okolice 1865-1870	27
Chwałkowo i okolice 1870-1875	28
Chwałkowo i okolice 1875-1880	29
Chwałkowo i okolice 1880-1885	30
Chwałkowo i okolice 1885-1890	31
Chwałkowo i okolice 1890-1895	32
Chwałkowo i okolice 1895-1900	33
Chwałkowo i okolice 1900-1905	34
Chwałkowo i okolice 1905-1910	35
Chwałkowo i okolice 1910-1915	36
Chwałkowo i okolice 1915-1920	37
Chwałkowo i okolice 1920-1925	38
Chwałkowo i okolice 1925-1930	39
Chwałkowo i okolice 1930-1935	40
Chwałkowo i okolice 1935-1940	41
Chwałkowo i okolice 1940-1945	42
Chwałkowo i okolice 1945-1950	43
Chwałkowo i okolice 1950-1955	44
Chwałkowo i okolice 1955-1960	45
Chwałkowo i okolice 1960-1965	46
Chwałkowo i okolice 1965-1970	47
Chwałkowo i okolice 1970-1975	48
Chwałkowo i okolice 1975-1980	49
Chwałkowo i okolice 1980-1985	50
Chwałkowo i okolice 1985-1990	51
Chwałkowo i okolice 1990-1995	52
Chwałkowo i okolice 1995-2000	53
Chwałkowo i okolice 2000-2005	54
Chwałkowo i okolice 2005-2010	55
Chwałkowo i okolice 2010-2015	56
Chwałkowo i okolice 2015-2020	57
Chwałkowo i okolice 2020-2025	58
Chwałkowo i okolice 2025-2030	59
Chwałkowo i okolice 2030-2035	60
Chwałkowo i okolice 2035-2040	61
Chwałkowo i okolice 2040-2045	62
Chwałkowo i okolice 2045-2050	63
Chwałkowo i okolice 2050-2055	64
Chwałkowo i okolice 2055-2060	65
Chwałkowo i okolice 2060-2065	66
Chwałkowo i okolice 2065-2070	67
Chwałkowo i okolice 2070-2075	68
Chwałkowo i okolice 2075-2080	69
Chwałkowo i okolice 2080-2085	70
Chwałkowo i okolice 2085-2090	71
Chwałkowo i okolice 2090-2095	72
Chwałkowo i okolice 2095-2100	73
Chwałkowo i okolice 2100-2105	74
Chwałkowo i okolice 2105-2110	75
Chwałkowo i okolice 2110-2115	76
Chwałkowo i okolice 2115-2120	77
Chwałkowo i okolice 2120-2125	78
Chwałkowo i okolice 2125-2130	79
Chwałkowo i okolice 2130-2135	80
Chwałkowo i okolice 2135-2140	81
Chwałkowo i okolice 2140-2145	82
Chwałkowo i okolice 2145-2150	83
Chwałkowo i okolice 2150-2155	84
Chwałkowo i okolice 2155-2160	85
Chwałkowo i okolice 2160-2165	86
Chwałkowo i okolice 2165-2170	87
Chwałkowo i okolice 2170-2175	88
Chwałkowo i okolice 2175-2180	89
Chwałkowo i okolice 2180-2185	90
Chwałkowo i okolice 2185-2190	91
Chwałkowo i okolice 2190-2195	92
Chwałkowo i okolice 2195-2200	93
Chwałkowo i okolice 2200-2205	94
Chwałkowo i okolice 2205-2210	95
Chwałkowo i okolice 2210-2215	96
Chwałkowo i okolice 2215-2220	97
Chwałkowo i okolice 2220-2225	98
Chwałkowo i okolice 2225-2230	99
Chwałkowo i okolice 2230-2235	100
Chwałkowo i okolice 2235-2240	101
Chwałkowo i okolice 2240-2245	102
Chwałkowo i okolice 2245-2250	103
Chwałkowo i okolice 2250-2255	104
Chwałkowo i okolice 2255-2260	105
Chwałkowo i okolice 2260-2265	106
Chwałkowo i okolice 2265-2270	107
Chwałkowo i okolice 2270-2275	108
Chwałkowo i okolice 2275-2280	109
Chwałkowo i okolice 2280-2285	110
Chwałkowo i okolice 2285-2290	111
Chwałkowo i okolice 2290-2295	112
Chwałkowo i okolice 2295-2300	113
Chwałkowo i okolice 2300-2305	114
Chwałkowo i okolice 2305-2310	115
Chwałkowo i okolice 2310-2315	116
Chwałkowo i okolice 2315-2320	117
Chwałkowo i okolice 2320-2325	118
Chwałkowo i okolice 2325-2330	119
Chwałkowo i okolice 2330-2335	120
Chwałkowo i okolice 2335-2340	121
Chwałkowo i okolice 2340-2345	122
Chwałkowo i okolice 2345-2350	123
Chwałkowo i okolice 2350-2355	124
Chwałkowo i okolice 2355-2360	125
Chwałkowo i okolice 2360-2365	126
Chwałkowo i okolice 2365-2370	127
Chwałkowo i okolice 2370-2375	128
Chwałkowo i okolice 2375-2380	129
Chwałkowo i okolice 2380-2385	130
Chwałkowo i okolice 2385-2390	131
Chwałkowo i okolice 2390-2395	132
Chwałkowo i okolice 2395-2400	133
Chwałkowo i okolice 2400-2405	134
Chwałkowo i okolice 2405-2410	135
Chwałkowo i okolice 2410-2415	136
Chwałkowo i okolice 2415-2420	137
Chwałkowo i okolice 2420-2425	138
Chwałkowo i okolice 2425-2430	139
Chwałkowo i okolice 2430-2435	140
Chwałkowo i okolice 2435-2440	141
Chwałkowo i okolice 2440-2445	142
Chwałkowo i okolice 2445-2450	143
Chwałkowo i okolice 2450-2455	144
Chwałkowo i okolice 2455-2460	145
Chwałkowo i okolice 2460-2465	146
Chwałkowo i okolice 2465-2470	147
Chwałkowo i okolice 2470-2475	148
Chwałkowo i okolice 2475-2480	149
Chwałkowo i okolice 2480-2485	150
Chwałkowo i okolice 2485-2490	151
Chwałkowo i okolice 2490-2495	152
Chwałkowo i okolice 2495-2500	153
Chwałkowo i okolice 2500-2505	154
Chwałkowo i okolice 2505-2510	155
Chwałkowo i okolice 2510-2515	156
Chwałkowo i okolice 2515-2520	157
Chwałkowo i okolice 2520-2525	158
Chwałkowo i okolice 2525-2530	159
Chwałkowo i okolice 2530-2535	160
Chwałkowo i okolice 2535-2540	161
Chwałkowo i okolice 2540-2545	162
Chwałkowo i okolice 2545-2550	163
Chwałkowo i okolice 2550-2555	164
Chwałkowo i okolice 2555-2560	165
Chwałkowo i okolice 2560-2565	166
Chwałkowo i okolice 2565-2570	167
Chwałkowo i okolice 2570-2575	168
Chwałkowo i okolice 2575-2580	169
Chwałkowo i okolice 2580-2585	170
Chwałkowo i okolice 2585-2590	171
Chwałkowo i okolice 2590-2595	172
Chwałkowo i okolice 2595-2600	173
Chwałkowo i okolice 2600-2605	174
Chwałkowo i okolice 2605-2610	175
Chwałkowo i okolice 2610-2615	176
Chwałkowo i okolice 2615-2620	177
Chwałkowo i okolice 2620-2625	178
Chwałkowo i okolice 2625-2630	179
Chwałkowo i okolice 2630-2635	180
Chwałkowo i okolice 2635-2640	181
Chwałkowo i okolice 2640-2645	182
Chwałkowo i okolice 2645-2650	183
Chwałkowo i okolice 2650-2655	184
Chwałkowo i okolice 2655-2660	185
Chwałkowo i okolice 2660-2665	186
Chwałkowo i okolice 2665-2670	187
Chwałkowo i okolice 2670-2675	188
Chwałkowo i okolice 2675-2680	189
Chwałkowo i okolice 2680-2685	190
Chwałkowo i okolice 2685-2690	191
Chwałkowo i okolice 2690-2695	192
Chwałkowo i okolice 2695-2700	193
Chwałkowo i okolice 2700-2705	194
Chwałkowo i okolice 2705-2710	195
Chwałkowo i okolice 2710-2715	196
Chwałkowo i okolice 2715-2720	197
Chwałkowo i okolice 2720-2725	198
Chwałkowo i okolice 2725-2730	199
Chwałkowo i okolice 2730-2735	200
Chwałkowo i okolice 2735-2740	201
Chwałkowo i okolice 2740-2745	202
Chwałkowo i okolice 2745-2750	203
Chwałkowo i okolice 2750-2755	204
Chwałkowo i okolice 2755-2760	205
Chwałkowo i okolice 2760-2765	206
Chwałkowo i okolice 2765-2770	207
Chwałkowo i okolice 2770-2775	208
Chwałkowo i okolice 2775-2780	209
Chwałkowo i okolice 2780-2785	210
Chwałkowo i okolice 2785-2790	211
Chwałkowo i okolice 2790-2795	212
Chwałkowo i okolice 2795-2800	213
Chwałkowo i okolice 2800-2805	214
Chwałkowo i okolice 2805-2810	215
Chwałkowo i okolice 2810-2815	216
Chwałkowo i okolice 2815-2820	217
Chwałkowo i okolice 2820-2825	218
Chwałkowo i okolice 2825-2830	219
Chwałkowo i okolice 2830-2835	220
Chwałkowo i okolice 2835-2840	221
Chwałkowo i okolice 2840-2845	222
Chwałkowo i okolice 2845-2850	223
Chwałkowo i okolice 2850-2855	224
Chwałkowo i okolice 2855-2860	225
Chwałkowo i okolice 2860-2865	226
Chwałkowo i okolice 2865-2870	227
Chwałkowo i okolice 2870-2875	228
Chwałkowo i okolice 2875-2880	229
Chwałkowo i okolice 2880-2885	230
Chwałkowo i okolice 2885-2890	231
Chwałkowo i okolice 2890-2895	232
Chwałkowo i okolice 2895-2900	233
Chwałkowo i okolice 2900-2905	234
Chwałkowo i okolice 2905-2910	235
Chwałkowo i okolice 2910-2915	236
Chwałkowo i okolice 2915-2920	237
Chwałkowo i okolice 2920-2925	238
Chwałkowo i okolice 2925-2930	239
Chwałkowo i okolice 2930-2935	240
Chwałkowo i okolice 2935-2940	241
Chwałkowo i okolice 2940-2945	242
Chwałkowo i okolice 2945-2950	243
Chwałkowo i okolice 2950-2955	244
Chwałkowo i okolice 2955-2960	245
Chwałkowo i okolice 2960-2965	246
Chwałkowo i okolice 2965-2970	247
Chwałkowo i okolice 2970-2975	248
Chwałkowo i okolice 2975-2980	249
Chwałkowo i okolice 2980-2985	250
Chwałkowo i okolice 2985-2990	251
Chwałkowo i okolice 2990-2995	252
Chwałkowo i okolice 2995-3000	253

Motto:

*Nescire quid ante quam natus sis acciderit,
id est semper esse puerum*

(Nie wiedzieć, co stało się przedtem,
zanim się urodziłeś, to jest zawsze być dzieckiem)

(Cicero – Orator)

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes the need for transparency and accountability in financial reporting.

2. The second part of the document outlines the various methods and techniques used to collect and analyze data. It includes a detailed description of the experimental procedures and the statistical tools employed to interpret the results.

3. The third part of the document presents the findings of the study. It includes a series of tables and graphs that illustrate the key results and trends observed during the course of the research.

4. The fourth part of the document discusses the implications of the findings and offers suggestions for future research. It highlights the potential applications of the study and the need for further investigation in this area.

5. The final part of the document provides a summary of the overall conclusions and a list of references. It also includes a section on the author's contact information and a statement of acknowledgment.

Spis treści

Wprowadzenie	9
JEZUICI NA ZIEMI CHOJNICKIEJ	15
Działalność jezuitów w Chojnicach	17
Jezuici w Doręgowicach	23
Misja na Kaszubach	25
SŁOWNIK BIOGRAFICZNY JEZUITÓW CHOJNICKICH	27
Biogramy w układzie alfabetycznym	29
Chronologiczny wykaz superiorów rezydencji jezuickiej w Chojnicach w latach 1620-1749	94
Alfabetyczny wykaz superiorów rezydencji jezuickiej w Chojnicach w latach 1620-1749	95
Chronologiczny wykaz rektorów kolegium jezuickiego w Chojnicach w latach 1749-1773	97
Alfabetyczny wykaz rektorów kolegium jezuickiego w Chojnicach w latach 1749-1773	97
Podsumowanie	99
Wybrana bibliografia	101
Spis ilustracji	104

Wprowadzenie

Monumentalna budowla pojezuicka mieszcząca się w okolicach Staro Rynku w Chojnicach malowniczo wpisuje się współcześnie w pejzaż miasta. Fascynuje i budzi podziw już od dziesięciu pokoleń. Co prawda obecny obiekt sakralny związany jest z miastem od połowy XVIII w., to jednak miejsce, na którym stoi, niemal od 1620 r. powiązane było z pobytem, działalnością i charakterem jezuickiej placówki zakonnej. Za 14 lat będziemy mieli okazję do uczczenia 400. rocznicy zorganizowania w Chojnicach rezydencji tego zgromadzenia, która przez ponad 150 lat funkcjonowania odcisnęła szczególne piętno na historii, kulturze i religii miasta. Istotną rolę w regionie odegrali sami zakonnicy, którzy byli reprezentantami zgromadzenia. To dzięki swojemu wykształceniu, erudycji i pełnionej funkcji mogli docierać niemal do wszystkich mieszkańców Chojnic i południowych Kaszub.

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie na znaczące postacie z zakonu jezuitów, które w latach 1620-1773 czynnie uczestniczyły w życiu chojnickiej rezydencji zgromadzenia. Spisem objęto jednak tylko te osoby, na których temat udało się zdobyć pewne informacje źródłowe. Niemal bez wyjątków dotyczą one osób, które po studiach z filozofii i teologii uzyskały święcenia kapłańskie, a następnie pełniły ważniejsze funkcje zakonne. Wśród nich wyróżnić należy w szczególności ojców:

- superiorów – przełożonych domu zakonnego (rezydencji zakonnej), będących najważniejszą osobą w placówce;
- ministrów – czyli pomocników superiora, zastępujących przełożonych we wszystkich możliwych czynnościach bądź nadzorujących życie rezydencji podczas nieobecności superiora;

– prefektów – np. szkoły (nadzorujących placówkę dydaktyczną prowadzoną przez zakonników), życia zakonnego (stojących na czele zasad moralnych, reguły, kultu i życia wewnętrznego w rezydencji);

– ekonomów – dbających o sprawy gospodarcze i podstawy finansowe rezydencji;

– pozostałych – wśród których wyróżniali się dydaktycy, czyli profesorowie prowadzący zajęcia w szkole z młodzieżą; ojcowie spowiednicy; księża głoszący kazania w języku polskim i niemieckim (tzw. operariusze); misjonarze, prowadzący działalność poza obszarem miasta, głównie na Kaszubach.

Przygotowany słownik nie obejmuje braci zakonnych na ogół na stałe wpisanych w życie rezydencji, kleryków odbywających praktyki międzysemestralne bądź przygotowujących się do święceń kapłańskich oraz osób świeckich nierzadko związanych z rezydencją jezuicką przez większą część życia. Niekiedy brakuje również wiadomości na temat samych kapłanów, w pojedynczych przypadkach także superiorów. Tak fragmentaryczne opracowanie jest spowodowane tym, że nie udało się zdobyć wystarczającej wiedzy źródłowej, aby stworzyć z niej biogram danego jezuitę. W wyniku przeprowadzonej kwerendy udało się odnaleźć i przedstawić na kartach niniejszego opracowania biogramy 195 osób.

Podstawą źródłową dla niniejszej książki są materiały zdeponowane w Archiwum Prowincji Małopolskiej Towarzystwa Jezusowego w Krakowie. Znajdujące się tam, najczęściej w rękopisach, kartoteki ojców jezuitów stanowią wysmienite źródło informacji na temat pobytu i działalności jezuitów w okresie przed zaborami. Mankamentem tych materiałów jest to, iż pisane są one różnymi rękami, w niektórych przypadkach są trudne do odczytania ze względu na zabrudzenia, złą jakość atramentu bądź zniszczenia spowodowane upływem czasu. Innym materiałem obrazującym dzieje każdego domu jezuickiego są tzw. *Historia Residentiae*, pisane bez wyjątku po łacinie. Każda placówka jezuicka zobowiązana była składać corocznie sprawozdania ze swojej działalności duszpasterskiej, dydaktycznej i misyjnej oraz informować o stanie osobowym czy materialnym danej rezydencji. Sprawozdania te przesyłano do władz zakonnych, czyli krakowskiego prowincjała, i niekiedy do generała zakonu z siedzibą w Rzymie. Kopie pozostawały na miejscu. Z czasem z takiej dokumentacji

Memoriale relicta post-Visitationem Residentie
Choynecei. 24. Nouemb. 1671.

5

- 1^a Arbores ex syluis nostris, neq; per donationem, neq; per venditionem expellantur extraneis; que ad solum vsum nostrum seruentur, adhibitis fidelibus custodijs eorundem.
- 2^a Aquę copia Domi semper habeatur in vasis maioribus: que et pro casu incendiũ, et pro piscibus, ad aliquod tempus, conferendis necessaria est.
- 3^a Non permittantur studijs Vacaciones frequentiores, in hebdomada, vltra fractionem in Regione Indion, et in consuetudinibus communibus Prouincie. Coruamoc.
non frequenter
- 4^a Equi Currys, et alia necessaria pro Missionibus, non applicantur alijs vjibus a Missionarijs: sed semel comparata seruentur, et cedantur Missionarijs.
- 5^a Discipuli externi non admittantur ad scholas, qui non habent doctrinam Gradũ vniuersitatis, et scholę competentem. D. D. vniuers.
non iuxta, gratis
- 6^a Mandentur executioni Memorialiũ precedentia, proseruim Memorialis anni 1659 §. 6. 7. 9. Anni 1662. §. 2. 3. 4. 5. Anni 1663. §. 1. 2. Anni 1666. §. 2. 4. Anni 1670. §. 3.

Hycielus Kordowski.

Memoriale relicta post-Visitationem Residentie
Choynecei 27. Julii 1673.

1. Tempusque provideatur de rebus necessarijs ad vitam et salutem, curamq; vt convenienter temporibus suis, quibus et facilius acquiri, et meliores, minusq; pretio, pro opportunitate, emi possunt.
2. Ut Cœquina Domus habeatur religiosa; inducantur fructuosa vel estores, ab vtraq; parte, sepibus in fundo eius sitis.
3. Cum habeatur a nobis ratio extraneorum per Missiones, quibus uestiuntur in rebus fidei et salutis animarum Christianorum; tenis magis eadem habenda est in vsum nostrum in bonis fœderatorum et famulorum fœderalium. Itaq; Concessionator Germanicus mittatur ad illos inueniendos, diebus, quibus non facit Concessionem in Templo Civitatis; vel aliquis e Patribus pro commoditate temporis. Curatur insuper, vt (absolci solita) ieiunia ab Ecclesia precepta seruentur, et in infirmitate habeantur Concessionarijs.
4. Vichus Procuratoris talis sit, qualis est prescripto communionum Prouincie tako ma zyc W. vniuers.
Procur.
tor.
Complectentibus in Domino misha datur.

Rycina 1. Liber Memorialium a Visitoribus et Provincialibus Residentiæ Choynecei Velictorum (...)

Źródło: Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach, Liber Memorialium a Visitoribus et Provincialibus Residentiæ Choynecei Velictorum (...), bez sygn.

tworzył się większy tom, który zamykano najczęściej na skutek bieżących wydarzeń historycznych (np. wojny) bądź szczególnych zdarzeń w zakonie (np. czasowego rozproszenia rezydencji z powodu zarazy panującej w mieście lub pożaru). Zawarte w takich tomach informacje oddają dużo miejsca składom personalnym danej placówki, najwięcej jednak superiorom bądź ministrom, którzy taką dokumentację tworzyli. W nich jednak także widoczne są pewne nieścisłości bądź rękopisy te nie są kompletne.

Uzupełnieniem źródeł niepublikowanych są materiały drukowane. Wśród nich na uwagę zasługują źródła zredagowane przed laty przez Pawła Panskiego, a w ostatnim czasie wydane staraniem Leona Stoltmanna. Problematykę popularyzacji pobytu i działalności jezuitów w Chojnicach podjęto jeszcze w XIX stuleciu. Czynili tak historiografowie chojniccy, którzy podejmowali się trudu opracowania monografii miasta. Praktycznie każda taka praca zawierała kilka informacji na tematy jezuickie. W układzie problemowym jako pierwszy rezydencję chojnicką opisał ks. Stanisław Załęski w monumentalnej, kilkutomowej, aczkolwiek popularnonaukowej, pracy pt. *Jezuici w Polsce*, gdzie w tomie czwartym na kilkunastu stronach streścił historię placówki. W okresie międzywojennym nieco miejsca jezuitom poświęcił Bogumił Hoffman, opracowując dzieje chojnickiego gimnazjum, którego zresztą sam był pracownikiem. W ostatnim czasie tymi zagadnieniami w pewnym stopniu zajmowała się nieżyjąca już Agnieszka Scheffs, analizując kościół jezuzicki w Chojnicach. Ona też pokusiła się o zestawienia tabelaryczne związane z jezuitami pełniącymi bardziej szczytne funkcje w rezydencji. Ciekawe informacje na tematy zakonne przynosi też encyklopedia przygotowana pod redakcją o. Ludwika Grzebienia¹, który sukcesywnie zgłębia historię i współczesność zakonu, poczynając od XVI w.²

¹ Z księdzem profesorem spotkaliśmy się kilkakrotnie przy okazji moich kwereńd prowadzonych w Krakowie. Wówczas zgodnie stwierdziliśmy, że potrzebne jest pełne opracowanie dotyczące chojnickiej rezydencji jezuitów. Niniejsze opracowanie jest jednak tylko wycinkiem bądź wprowadzeniem do rzetelnego przygotowania monografii jezuitów chojnickich. Z księdzem Ludwikiem Grzebieniem łączą nas także i inne zainteresowania naukowe, a mianowicie emigracja polska i Polonia. Szczególnie bogaty jest dorobek księdza profesora poświęcony misjom katolickim, głównie jezuickim, w Ameryce i Afryce.

² Pełny opis bibliograficzny wymienionych pozycji znajduje się na końcu niniejszego opracowania.

Zasadniczą część niniejszego opracowania stanowi zredagowany słownik osobowy jezuitów chojnickich, którzy pełnili swe funkcje w latach 1620-1773. Książkę zaopatrzoneo na kilka uzupełnień, których celem jest przybliżenie Czytelnikowi działalności jezuitów w Chojnicach i regionie. Stąd niezależnie zredagowano hasła pt. „Działalność jezuitów w Chojnicach”, „Jezuici w Doręgowicach”, „Misja na Kaszubach”, a ponadto celowe było – zdaniem autora – przygotowanie chronologicznego i alfabetycznego wykazu superiorów rezydencji chojnickiej, jak również rektorów kolegium jezuickiego. W miarę pełne katalogi są po raz pierwszy upowszechniane w miejscowym środowisku.

Jednocześnie autor żywi nadzieję, że kolejny, szósty tom „Biblioteki Chojnickiej” nie tylko rozwinie tę serię wydawniczą w obecnym roku kalendarzowym, ale jednocześnie przyczyni się do lepszego poznania problematyki, która pod wieloma względami na to zasługuje. To właśnie pobyt jezuitów w Chojnicach powodował, że miasto było pod względem dydaktycznym znane na całym obszarze Rzeczypospolitej, a również i poza jej granicami. Kształcenie młodzieży z miasta i regionu umożliwiało stałe odnawianie miejscowych kadr intelektualnych, wpływało na rozwój kultury i nauki, a także pozwalało na podejmowanie studiów w kilku renomowanych uczelniach europejskich.

Niewątpliwie należało podjąć temat chojnickich jezuitów, aby uchronić od zapomnienia te cennie i znaczące niegdyś postacie, związane z życiem miasta i regionu.

1
3
INDEX
NA ZEMLI CHOJNICKIEJ

Działalność jezuitów w Chojnicach

Rezydencja jezuicka w Chojnicach trwała w okresie 1620-1749. Następnie od 1749 do 1773 r. istniało w mieście kolegium jezuickie, nad którym kontrolę sprawowali również ojcowie zakonni.

Zgromadzenie to zaproszone zostało do Chojnic na początku XVII w. przez przedstawiciela lokalnej szlachty Jana Doręgowskiego³, jako odpowiedź na protestantyzm, postępujący od poprzedniego stulecia w mieście i regionie. Dodatkowym powodem było pozbawienie katolików kościoła farnego, będącego od okresu krzyżackiego centrum życia religijnego dla mieszkańców, który w latach 1555-1616 dostał się w ręce ewangelików. Dalszemu rozprzestrzenianiu się Kościoła protestanckiego w mieście i regionie zapobiec miał właśnie zakon jezuitów, który upowszechnił się i uzyskał sankcję instytucjonalną w obliczu podziału chrześcijaństwa zachodniego na soborze trydenckim trwającym od 1545 do 1563 r.⁴

³ List afirmujący potrzeby przybycia jezuitów do Chojnic, napisany z Jarcewa 20 lipca 1610 r. do prymasa Alberta Baranowskiego, był autorstwa Jana Doręgowskiego, ale z pewnością nie chodzi tutaj o tę samą postać, która już w roku następnym pełniła obowiązki archidiakona i oficjała kamieńskiego. Musiał być to bądź senior rodu (ojciec późniejszego proboszcza chojnickiego), bądź jego najstarszy syn, który miał prawo rozporządzania ojcowizną. Nie jest możliwe, aby w ciągu roku Jan Doręgowski mógł uzyskać aż tak znaczny awans kościelny. Nie będąc jeszcze w roku 1610 r. kapłanem, nie mógłby zostać w 1611 r. archidiakonem i oficjałem, a w 1612 r. proboszczem parafii w Chojnicach, Człuchowie i Tucholi. W piśmowni występuje on również jako Dorengowski i Dorengowski.

⁴ Zakon ten powołał do życia w 1534 r. rycerz hiszpański wywodzący się z kraju Basków – Ignacy Loyola. Regulę zakonu zatwierdził w 1540 r. papież Paweł III. Swą wyrażoną obecność jezuitów zaznaczyli na trwającym z przerwami 18 lat soborze trydenckim,

Rycina 2. Panorama Chojnic z 1949 r. (na odwrocie napis: „Być gotowym otrzeć łzy i goić rany podczas wojny. Dbać o zdrowie społeczeństwa – największy hart narodu – w czasie pokoju”)

Źródło: pocztówka ze zbiorów Bogdana Kuffla z Chojnic

Rezydencja chojnicka jezuitów posiadała dobre podstawy ekonomiczne, niezbędne do prawidłowego funkcjonowania takiej placówki. Dochód roczny chojnickich jezuitów z dóbr przyznanych im na utrzymanie w miejscowości Nieżywiec wynosił w 1628 r. 1200 złp. Jeszcze

co zaowocowało zainteresowaniem się zgromadzeniem przez kolejne kraje katolickie. Do Polski jezuita dotarli w 1564 r. na zaproszenie kardynała Stanisława Hozjusza, rozwijając odtąd swą działalność w różnych częściach kraju, m.in. na Pomorzu. Na mocy bulli papieża Klemensa XIV z 1773 r. zakon został rozwiązany. Zgromadzenie przetrwało dzięki temu, iż niektórzy monarchowie europejscy, chcąc wykazać się niezależnością względem katolickiego Rzymu, nie podjęli oficjalnych kroków do przejęcia jego własności. Stało się tak m.in. w Królestwie Pruskim, gdzie dekret monarchy akceptował postanowienie papieża w 1780 r. Zakon jezuitów reaktywował papież Pius VII w 1814 r. W nowych warunkach zgromadzenie to nie prowadziło już tak aktywnej działalności jak w okresie poprzednim. To też powodowało, że władze zakonne nie zdecydowały się na przejęcie wszystkich placówek występujących przed 1773 r. Konstatacja ta dotyczyła też Chojnic, do których jezuita już nie wrócili.

w 1651 r. rezydencja posiadała zaledwie jeden niewielki majątek, który pozostawał w ich jurysdykcji od momentu przybycia na placówkę chojnicką. W 1655 r. został on zajęty przez Szwedów w czasie rozpoczynającej się wojny, nazywanej powszechnie potopem. Jednakże już w 1672 r. rezydencja posiadała majątki w miejscowościach Nieżywieć, Doręgowice i Angowice, które rocznie dawały ok. 1600 złp dochodu. Do uposażenia kolegium, kształcącego w zdecydowanej większości kaszubską i pomorską szlachtę, należały również czasowo dobra w innych miejscowościach, jak Moszczenica, Odry, Kamionka, Konarzyny, Ciecholewy, Wojtal i inne.

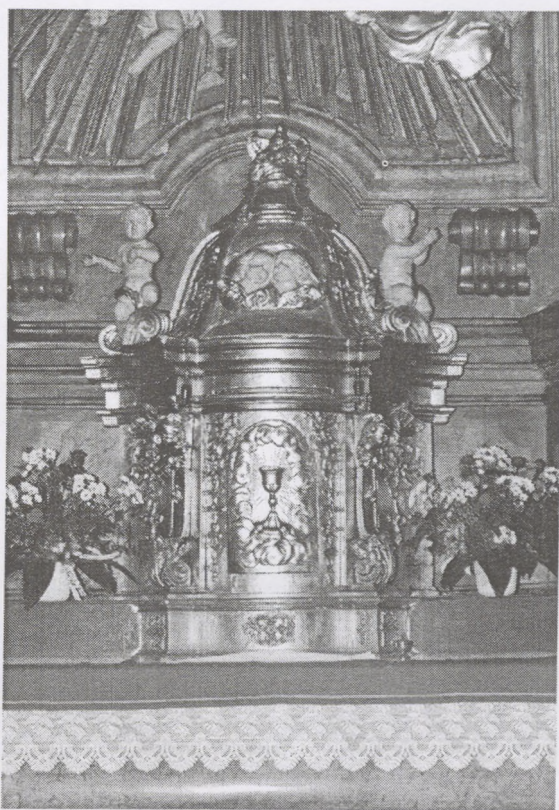
Początkowo przybyli w 1620 r. do regionu jezuiti, w osobach o. Szymona Schroetera i o. Krzysztofa Krausa, pracowali przy chojnickim kościele parafialnym, odzyskanym dla katolików w 1616 r. W 1640 r. jezuiti przenieśli z Doręgowic obszerny drewniany kościół, który – na skutek sporów terytorialnych toczonych z miastem – musieli w miejscu tym użytkować. Odtąd obiekt ten sąsiadował z kościołem farnym do 1657 r., kiedy to spalił się podczas pożaru miasta w latach potopu szwedzkiego.

Zdjęcie 1. Panorama kościoła pojezuickiego w Chojnicach od strony południowo-wschodniej

Źródło: ze zbiorów autora

Świątynię odbudowano w 1664 r., ale i tę strawiły płomienie w czasie kolejnego pożaru w 1712 r. Nowy barokowy kościół p.w. św. Kazimierza i św. Franciszka Regisa wzniesiono z kamienia i cegły w latach 1718-1742. Istnieje on do dzisiaj jako kościół gimnazjalny p.w. Zwiastowania NMP. Budynek funkcjonującego do dziś kolegium jezuickiego wzniesiono w latach 1744-1757, kiedy istniała już murowana świątynia. W momencie podjęcia prac budowlanych kościół ten był trzynawowy, z emporami, o bogatej dekoracji stiukowej i z dwuwieżową fasadą. Po kasacie zakonu jezuitów przeznaczony został na kościół gimnazjalny dla sąsiadującego z nim kolegium.

Zdjęcie 2. Wnętrze kościoła pojezuickiego w Chojnicach

Źródło: ze zbiorów autora

Wraz z rozwojem ekonomicznym rezydencji ulegał zmianie stan osobowy placówki. W pierwszym okresie do miasta przybyło dwóch kapłanów. W latach 1622/1623 r. sprawozdanie wymienia czteroosobowy skład jednostki; wśród nich dwie osoby powołane były do głoszenia homilii, jedna pracowała w szkole, a ostatnia zajmowała się głoszeniem misji ludowych na Kaszubach. Ośmiu duchownych obecnych było już w 1624 r., a rekordową liczbę szesnastu członków rezydencja odnotowała w 1649 r., co spowodowane było początkiem konfliktu polsko-kozackiego i ucieczką zakonników z terenów objętych wojną. Po unormowaniu się sytuacji na Kresach stan osobowy placówki chojnickiej ustabilizował się i liczył ok. trzynaście osób, wśród których odnotować należy siedmiu księży, dwóch magistrów i czterech braci zakonnych.

Od średniowiecza wykształcony charakter miasta decydował o tym, iż zamieszkiwali w nim przedstawiciele wywodzący się z krajów niemieckich oraz z terenu Kaszub i Pomorza. To też powodowało, iż pracę duszpasterską w Chojnicach prowadzili jezuita w języku polskim i niemieckim. Czynili tak już pierwsi dwaj ojcowie przybyli do miasta z Gdańska w 1620 r., co podkreśla jedynie dobre przygotowanie zakonników do pełnienia pracy duszpasterskiej. Z Chojnic także prowadzono stałe misje jezuickie na Kaszubach i Pomorzu, a także posiadano osobną stację misyjną w Doręgowicach, co związane było zarówno z pracą duszpasterską, jak i nadzorem ekonomicznym nad posiadanymi dobrami.

Korzystając z dobrego przygotowania pedagogicznego i dydaktycznego oraz wychodząc naprzeciw postanowieniom soboru trydenckiego, jezuita zobowiązani byli do prowadzenia placówki oświatowej. Praca w niej miała być z jednej strony dopełnieniem głoszonej misji katolickiej, a z drugiej – dbała o wychowanie katolickie okolicznej młodzieży, tak aby nie odeszła ona od Kościoła katolickiego. Zachowane w rękopisie dokumenty dają podstawy do stwierdzenia, że szkoła jezuicka z klasami gramatyki istniała w Chojnicach już od 1622 r., kiedy to jezuita uzyskali od proboszcza Jana Doręgowskiego przykościelny budynek. Prawdziwy jej rozwój rozpoczął się jednak od roku następnego, kiedy superiorem rezydencji został o. Jan z Przeworska (Przeworscensis). Jednostka ta została zamknięta w czasie wojen prowadzonych przez Polskę ze Szwedami.

Było to spowodowane zarówno rozproszeniem rezydencji zakonnej, problemami ekonomicznymi i społecznymi, jak też i niechętnym stosunkiem protestanckich Szwedów do zakonu jezuitów. Szkoła wznowiła swą działalność w 1660 r., ponownie z klasami gramatyki. W 1662 r. doszły do niej klasy poetyki, a w 1663 r. – retoryki. Ponadto w Chojnicach jezuiti powołali w 1681 r. kurs teologii moralnej dla kleryków diecezjalnych (biskupstwa chełmińskiego). Zadbano także o czas pozalekcyjny młodzieży, gdyż Kongregacja Mariańska studentów istniała od ok. 1625 r. Na miejscu zaopiekowano się również młodzieżą pochodzącą spoza Chojnic, będącą głównym odbiorcą myśli głoszonych przez jezuitów w szkole. Bursa dla ubogich adeptów nauki, którzy chcieli się kształcić w placówce chojnickiej, pochodziła prawdopodobnie z fundacji arcybiskupa gnieźnieńskiego i od 1626 r. prymasa Polski Jana Wężyka (1575-1638), który przeznaczył na ten cel część funduszy płynących z dóbr w Schenfeldzie (Niezychowice); fundację tę następnie wspomógł finansowo ks. Jan Doręgowski. Wychowywała ona w pierwszym okresie przynajmniej siedmiu uczniów i działała do kasaty zakonu. Jej prefektami byli m.in.: w latach 1646-1647 Tomasz Powalski, a w latach 1766-1767 Stanisław Wiciński.

Ważne miejsce w życiu każdej placówki szkolnej zajmowała biblioteka. Powstanie takowej zainicjowano wraz z tworzeniem szkoły. W początkowym okresie składały się na nią dzieła przywiezione i zgromadzone przez jezuitów. Biblioteka została wzbogacona po śmierci ks. proboszcza Jana Doręgowskiego jego księgozbiorem zapisanym w testamencie, a w 1631 r. książkami ks. Aleksandra Wójtowskiego. Zaczęła się rozwijać szybciej dopiero od końca XVII w. Otrzymała wówczas dary od kilku jezuitów i osób świeckich, m.in. Kazimierza Tuchołki, który był synem podkomorzego malborskiego i starosty tucholskiego. Biblioteka posiadała też osobne pomieszczenie, co umożliwiała młodzieży szerszy do niej dostęp. Jednocześnie zbiory zgromadzone przez jezuitów zapewniły rozpoczęcie i prowadzenie prac badawczych, zarówno przez samych ojców zakonnych, jak też i przez abiturientów szkoły, podejmujących nierzadko studia w ośrodkach uniwersyteckich Polski i Niemiec.

Po kasacie zakonu jezuitów ojcowie zakonni wyjeżdżali z Chojnic sukcesywnie, począwszy od 1773 r. Ostatni opuścił miasto w 1780 r.

Jezuici w Doręgowicach

W zachowanych materiałach archiwalnych występuje adnotacja mówiąca o tym, iż latach 1640-1773 w Doręgowicach znajdował się majątek należący do zakonu jezuitów z siedzibą w Chojnicach. Dobra ziemskie w tej miejscowości zostały zapisane najpewniej przez bliskich krewnych ks. Jana Doręgowskiego, głównego donatora zakonu jezuitów, już po jego śmierci, która nastąpiła w grudniu 1627 r.

Jan Doręgowski pochodził z rodziny szlacheckiej wywodzącej się z Pomorza (jego ojciec – również Jan, jako sędzia ziemski tczewski, osiadł ostatecznie w Jarcewie, osadzie położonej w bliskim sąsiedztwie Chojnic). Po odbyciu studiów w Seminarium Duchownym w Gnieźnie został w 1611 r. nominowany na archidiakona i oficjała kamińskiego, a w roku następnym objął probostwo katolickich kościołów w Człuchowie, Chojnicach i Tucholi. W związku z tym, iż w miastach tych dominował żywioł protestancki, rozpoczął starania o przywrócenie porządku katolickiego w regionie. W tym celu odzyskał ponownie chojnicki kościół farny dla katolików. Kolejną okolicznością mającą przyczynić się do ugruntowania wiary katolickiej było przybycie do Chojnic ojców jezuitów, którzy w tym czasie osiedli w kilku pomorskich miastach⁵.

Na potrzeby egzystencji ekonomicznej ojców jezuitów ksiądz Jan Doręgowski zapisał rezydencji niewielki majątek zlokalizowany w Nie-

⁵ W czasach staropolskich rezydencje jezuickie na Pomorzu i Kujawach były rozlokowane w następujących miastach: Bydgoszczy, Chojnicach, Elblągu, Gdańsku, Grudziądzu, Malborku, Toruniu i Wałczu. Na terenie Prus z kolei znajdowały się rezydencje w Braniewie, Królewcu, Reszlu i Świętej Lipce.

żywieniu, osadzie sąsiadującej z Chojnicami od strony Człuchowa. Fundacja ta prawdopodobnie nie była wystarczająca, skoro w późniejszym okresie w skład donacji Doręgowskich na rzecz jezuitów chojnickich weszły jeszcze rodzinne Doręgowice i część Angowic. W ten sposób ojcowie jezuici na stałe zostali w czasach nowożytnych złączeni z ziemią chojnicką.

Doręgowice jednak, podobnie jak i Angowice, nie stały się własnością jezuitów bezpośrednio po śmierci księdza Jana Doręgowskiego, gdyż ten zmarł w grudniu 1627 r. Wykazy nieruchomości jezuickich za 1628 r. podają tylko jeden majątek – w Nieżywieniu, który dawał wówczas 1200 złp. Wynika z tego, iż w dobrach doręgowickich gospodarowali jeszcze do ok. 1640 r. bliscy krewni archidiacona i oficjała kamieńskiego i dopiero po ich śmierci majątek wszedł w posiadanie zgromadzenia. Właśnie w 1640 r., jak wynika z materiałów archiwalnych, jezuici przenieśli kościół z Doręgowic do Chojnic, a w tej miejscowości wybudowali nową, mniejszą drewnianą świątynię. Potwierdzałoby to powyższą tezę, że majątek ten już wówczas wszedł bezpośrednio w zarząd zakonu jezuitów.

W wykazie nieruchomości za 1672 r. rezydencja jezuitów chojnickich posiadała już trzy majątki. Z dóbr Nieżywień, Doręgowice i Angowice otrzymywano wówczas rocznie 1600 złp dochodu.

Z Doręgowicami jezuici byli związani przez cały okres pobytu w regionie, aż do momentu kasaty zgromadzenia w 1773 r. Zarówno bliskie sąsiedztwo majątku z Chojnicami, drewniany kościół przez nich zbudowany, jak i możliwości pracy duszpasterskiej na pograniczu starostw człuchowskiego i tucholskiego powodowały, iż czasowo jezuici byli tam obecni. W latach 1771-1773 w Doręgowicach pracował m.in. ksiądz Konstanty Wysocki, pełniąc jednocześnie funkcje socjusza prokuratora oraz misjonarza ludowego.

Misja na Kaszubach

W związku z tym, iż w XVI w. reformacja odcisnęła największe piętno na miastach i dużych skupiskach ludzkich, proces kontrreformacji szczególnie chciał zadbać o zachowanie przy Kościele katolickim wsi i mniejszych osad. Stąd też władze kościelne i zakonne od XVI w. zaczęły zabiegać o względy ludności pomorskiej.

Osobne grupy misjonarzy wyznaczone do pracy duszpasterskiej wśród Kaszubów istniały okresowo w zakonie ojców jezuitów w Chojnicach, Bydgoszczy i Czapielsku. Z nich udawali się misjonarze jezuićcy w celu utrzymania wiary katolickiej do kolejnych regionów Kaszub na Pomorzu. Wynikało to ze względów politycznych i geograficznych. W 1525 r. protestanckie stawały się Prusy po sekularyzacji zakonu krzyżackiego. Dalej Stany Pomorskie (rodzaj parlamentu) uznały na zjeździe w Trzebiatowie w 1535 r. protestantyzm za religię obowiązującą w Księstwie Zachodniopomorskim. Pomorze Nadwiślańskie stanowiło zatem od XVI w. teren, gdzie spierały się katolicyzm i protestantyzm. Dla tych ostatnich stanowiło ono ważny szlak komunikacyjny między Pomorzem Zachodnim a Prusami Wschodnimi. Stąd też tak ważna rola Kaszub w misyjnym dziele ojców jezuitów.

Jezuici zainteresowali się ludnością pomorską i kaszubską bezpośrednio po erygowaniu placówek zakonnych. Brakowało jednak odpowiedniego miejsca na zlokalizowanie oddzielnej rezydencji kaszubskiej. Ostatecznie zdecydowano się na prowadzenie misji niestałych, czyli na oddelegowywanie poszczególnych duchownych do pracy w terenie, często od wczesnej wiosny do późnej jesieni. Ojcowie ci byli przypisani do rezydencji jezuickich występujących w sąsiedztwie terenów objętych misją.

Mapa 1. Placówki jezuitkie na Pomorzu i w Prusach na tle infrastruktury zakonnej w Rzeczypospolitej szlacheckiej (XVI-XVIII w.)

Źródło: Grzebień L. (red.), *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995*, Kraków 1996, s. 883

Stosunkowo liczna grupa księży oddelegowanych do pracy wśród ludności kaszubskiej znalazła się w Chojnicach, skąd udawali się oni w różne strony Kaszub. W poszczególnych konwentach przebywało od jednego do czterech ojców zakonnych przeznaczonych do pracy w terenie, co świadczy o dużym zaangażowaniu zgromadzenia w dzieło podtrzymania żywołu katolickiego na Kaszubach.

The first part of the paper discusses the general principles of the method. It is shown that the method is based on the principle of least squares. The second part of the paper describes the application of the method to the problem of determining the shape of the Earth. It is shown that the method can be used to determine the shape of the Earth to a high degree of accuracy. The third part of the paper discusses the results of the calculations. It is shown that the method is able to determine the shape of the Earth to a high degree of accuracy. The fourth part of the paper discusses the conclusions of the study. It is shown that the method is a powerful tool for determining the shape of the Earth.

The method described in this paper is a powerful tool for determining the shape of the Earth. It is based on the principle of least squares and can be used to determine the shape of the Earth to a high degree of accuracy. The results of the calculations show that the method is able to determine the shape of the Earth to a high degree of accuracy. The conclusions of the study show that the method is a powerful tool for determining the shape of the Earth.

Abramowicz Piotr – urodził się 11 czerwca 1619 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 sierpnia 1640 r. w Krakowie, a zmarł 21 kwietnia 1697 r. także w Krakowie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora matematyki w kolegiach jezuickich w Kaliszu w latach 1647-1649, a następnie w Lublinie (1654-1655), Krakowie (1657-1658) i we Lwowie (1658-1659). Podczas wojen szwedzkich (1655-1660) prowadził także działalność misyjną na Śląsku, a w latach 1659-1666 również na terytorium Brandenburgii oraz na Pomorzu. W okresie 1667-1675 był superiorem w Wałczu, gdzie w 1673 r. rozpoczął budowę kolegium w śródmieściu. Od 1675 r. prowadził budowę kościoła w Poznaniu (obecnie jest to kościół farny) pod kierunkiem Bartłomieja Wąsowskiego, a następnie nadzorował ją samodzielnie. W latach 1683-1684 był superiorem misji jezuickiej w Chojnicach. W pamięci współbraci zachował się jako wybitny kaznodzieja, posługujący się w czasie kazań i głoszonych misji kolorowymi obrazami i sztychami, które zawieszane były w kościołach. Miał również ułożyć krótki katechizm dla młodzieży, który jednak zaginął w latach póź-

niejszych. Ponadto prowadził polemiki religijne z arianami (radikalny odłam powstały w okresie reformacji z Kościoła kalwińskiego, w Polsce znany był jako bracia czescy bądź bracia polscy).

Adamowicz Maciej – urodził się 24 lutego 1610 r. na Podolu. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 sierpnia 1629 r. w Krakowie, a zmarł 25 sierpnia 1653 r. w Gdańsku, podczas posługi niesionej w okresie zarazy. W zgromadzeniu był profesorem retoryki kolegium jezuickiego w Toruniu w latach 1641-1642 oraz prefektem szkół jezuickich w Toruniu (1644-1646) i Chojnicach (1647-1648).

Alembek Józef – urodził się 19 marca 1669 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 19 sierpnia 1686 r. w Krakowie, a zmarł 1 września 1720 r., niosąc pomoc chorym w czasie zarazy we Lwowie. W zgromadzeniu pracował jako misjonarz w Jordanowie w okresie 1710-1711 oraz w Jabłonowie w latach 1714-1715. Był także prefektem szkół w Chojnicach (1716-1718). W zgromadzeniu uznawany był za uzdolnionego kaznodzieję, stąd głównie praktykował jako misjonarz.

Anders Franciszek Antoni – urodził się 4 maja 1717 r. w Święciechowie. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 grudnia 1736 r. w Krakowie, na kapłana został wyświęcony w Poznaniu 2 lipca 1749 r., a zmarł 12 grudnia 1758 r. w Chojnicach. W zgromadzeniu był profesorem teologii moralnej i prefektem biblioteki jezuickiej w Łęczycy w latach 1756-1757 oraz kaznodzieją i prefektem biblioteki w Chojnicach w 1758 r., gdzie też zmarł i najprawdopodobniej został pochowany w podziemiach kościoła jezuickiego (obecnie pogimnazjalny kościół p.w. NMP).

Barthl Jan Adam – urodził się 14 kwietnia 1712 r. w Machebach koło Ratyzbony (Niemcy) jako syn Jana i Marii Urszuli. Do zakonu jezuitów wstąpił 5 września 1731 r. w Krakowie, gdzie też otrzymał święcenia kapłańskie 6 lipca 1742 r., a zmarł 15 kwietnia 1767 r. w Wałczu. W zgromadzeniu był prefektem szkół w Międzyrzeczu (1748-1749), a następnie misjonarzem w Firsterwerder (1749-1753) i Tucznie (1753-1754). Po tym okresie trafił do Chojnic, gdzie w miejscowym kolegium był profesorem teologii moralnej w latach 1754-1755. Następnie był prefek-

tem szkół we Wschowie (1756-1757 i 1759-1760), Grudziądzu (1757-1759) i Chojnicach (1763-1764). Po okresie pracy dydaktycznej skierowano go ponownie na głoszenie misji do Tuczna.

Beckert (Beckiart, Bekkert) Franciszek Józef – urodził się 22 października 1713 r. w Strigoviensis (Strzegomiu) na Śląsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 18 września 1730 r. w Krakowie, a święcenia kapłańskie otrzymał w Lublinie w 1741 r.; nie utrzymał jednak ścisłych więzów z zakonem jezuitów i 24 lutego 1748 r. wystąpił ze zgromadzenia, składając dymisję w Grudziądzu. W zgromadzeniu w okresie swej działalności duchownej był kaznodzieją i operariuszem niemieckim w Wałczu (1744-1745), Chojnicach (1745-1746) oraz w latach 1746-1748 w Grudziądzu, gdzie złożył dymisję. Jego dalsze losy nie są znane.

Bieczyński Jan Chryzostom – urodził się 26 stycznia 1666 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 12 sierpnia 1682 r. w Krakowie, a zmarł 5 sierpnia 1735 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu pracę duszpasterską i misyjną rozpoczął w Poznaniu, gdzie był

kolejno profesorem retoryki (1697-1698), filozofii (1698-1700) oraz prawa kanonicznego (1700-1701). W okresie 1701-1702 przebywał w Jabłonnie jako misjonarz ludowy. Był również prefektem szkół w Grudziądzu (1708-1709), Toruniu (1712-1713) i Chojnicach (1718-1719). Po okresie pracy dydaktycznej został mianowany superiorem w Malborku, którą to funkcję sprawował w latach 1709-1712, oraz w Chojnicach w okresie 1723-1727.

Bieleniewicz Ignacy – urodził się 1 lutego 1733 r. w Krośnie jako syn Jakuba i Reginy. Do zakonu jezuitów wstąpił 26 lipca 1754 r. w Krakowie, a zmarł w 1807 r. w Staniątkach. W zgromadzeniu od początku swej działalności duszpasterskiej był związany z Chojnicami, pełniąc kolejno funkcję profesora retoryki (1766-1768), a następnie kaznodziei i prefekta bursy (1768-1769). Stąd przeniesiono go do Bydgoszczy, gdzie był prefektem szkoły i bursy muzycznej w latach 1770-1771. Po kasacie zakonu został kapelanem benedyktynek w Staniątkach.

Bielicki Zygmunt – urodził się 29 kwietnia 1716 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił

24 września 1731 r. w Krakowie, gdzie też uzyskał święcenia kapłańskie 13 lipca 1743 r., a zmarł po kasacie zakonu. W zgromadzeniu początkowo pełnił funkcję prefekta szkół w Chojnicach w latach 1746-1749. Następnie był kaznodzieją i prefektem biblioteki w Kamieńcu Podolskim (1754-1755), Łucku (1756-1759), Krakowie (1759-1760) oraz Kaliszu (1770-1771). Był również prefektem bursy muzyków w Krakowie w latach 1761-1762 oraz regensem konwiktu szlacheckiego w Rawie w okresie 1762-1763. W latach 1766-1767 był ministrem i prefektem bursy muzycznej w Bydgoszczy oraz misjonarzem dworskim, mającym swoją rezydencję w Chojnicach. Jego losy po kasacie zakonu nie są bliżej znane.

Blaschke (Blasche) Antoni – urodził się 7 listopada 1697 r. w Karniowie na Śląsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 listopada 1719 r. w Krakowie, a święcenia kapłańskie otrzymał 19 czerwca 1729 r. w Poznaniu. Zmarł 18 listopada 1768 r. w Wałczu. W zgromadzeniu był początkowo misjonarzem w Tucznie w latach 1733-1734, 1747-1748 i 1749-1750 oraz w Międzyrzeczu w okresie 1745-1747. W latach 1735-1736 posługę misyj-

na pełnił też wśród ludności autochtonicznej na Kaszubach (działalność misyjną prowadził prawdopodobnie za pośrednictwem siedziby zgromadzenia w Chojnicach, za czym przemawiałyby jego późniejszy pobyt w kolegium). Następnie pełnił funkcję profesora teologii moralnej kolegium w Wałczu (1733-1734), Chojnicach (1751-1752), Poznaniu (1753-1754) oraz we Wschowie (1758-1760). W tym czasie pracował także jako profesor prawa kanonicznego w Poznaniu (1753-1757). W zakonie jezuitów był postrzegany jako operariusz w języku niemieckim i w tym języku miał napisać kilka książek o tematyce religijnej i misyjnej, które jednak nie zachowały się do dnia dzisiejszego.

Bokowski Jerzy – urodził się 4 maja 1648 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił po ukończeniu studiów wyższych 15 sierpnia 1675 r. w Krakowie, gdzie też zmarł 21 czerwca 1718 r. W zgromadzeniu początkowo był profesorem retoryki w Chojnicach w latach 1680-1681, a następnie w Rawie (1681-1682) oraz Jarosławiu (1684-1685). Później był misjonarzem (kapelanem) kasztelana wojnickiego Franciszka Jordana

w latach 1683-1684 i 1690-1693. W międzyczasie był prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Rawie (1686-1687). Zachował się w pamięci jako doskonały kaznodzieja i operariusz.

Borchard (Burchard) Jakub – urodził się 30 kwietnia 1660 r. w Gdańsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 16 września 1676 r. w Krakowie, a święcenia kapłańskie uzyskał w Poznaniu w 1688 r. Zmarł 1 listopada 1705 r. we Lwowie. W zgromadzeniu swoją działalność duszpasterską rozpoczął w Chojnicach, będąc w miejscowym kolegium profesorem retoryki w latach 1684-1686. Następnie podobną funkcję pełnił w Lublinie (1689-1690 i 1692-1693) oraz we Lwowie (1691-1692). Był profesorem filozofii w kolegium lwowskim (1693-1695) oraz Poznaniu (1696-1697) i Lublinie (1697-1700). Następnie pełnił funkcję profesora teologii dogmatycznej we Lwowie (1700-1702 i 1703-1705) i w Toruniu (1702-1703). Był autorem zaginionego komentarza do Pisma Świętego, wykładów z teologii oraz kilku drukowanych panegiryków.

Bronikowski Stanisław – urodził się 31 lipca 1664 r. na Rusi

Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 10 lipca 1682 r. w Krakowie, a zmarł 28 września 1739 r. w Łucku. W zgromadzeniu początkowo był misjonarzem w Łyścu (1702-1703), a następnie prefektem szkół w Brześciu Litewskim (1707-1708) oraz Krasnymstawie (1708-1709). Pełnił również funkcję przełożonego misji w Chojnicach (1728-1730). W latach 1730-1731 był misjonarzem dworskim.

Bruno (Brunn) Jozue – urodził się 5 marca 1580 r. w Braniewie. Do zakonu jezuitów wstąpił 28 lipca 1604 r. w Krakowie, a zmarł 18 listopada 1647 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu początkowo zajmował stanowisko profesora gramatyki i prefekta biblioteki w Toruniu w latach 1612-1613. Później był przełożonym lokalnym misji w Grudziądzu (1630-1631), Malborku (1636-1638) i Chojnicach (1643-1644). W okresie wojen polsko-tureckich 1. połowy XVII w. pełnił funkcję misjonarza obozowego przy wojskach królewskich dowodzonych przez Władysława IV Wazę.

Brzeski Ignacy – urodził się w lipcu 1684 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 18 lipca 1699 r.

w Krakowie, a zmarł 26 kwietnia 1736 r. w Chojnicach i pochowany został najprawdopodobniej w podziemiach kościoła pojezuickiego. W zgromadzeniu był prefektem bursy jezuickiej w Poznaniu w latach 1714-1715, a następnie misjonarzem w Kobryniu (1719-1721), Błotach (1721-1728) i Derewnicy (1728-1731). W okresie 1733-1736 był przełożonym misji jezuickiej w Chojnicach, gdzie też zmarł.

Brzeski Ksawery – urodził się 22 marca 1686 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 lipca 1700 r. w Krakowie, a zmarł 9 stycznia 1723 r. w Przemyślu. W zgromadzeniu początkowo był profesorem retoryki i poetyki w kolegium jezuickim w Chojnicach w latach 1714-1715 i w Sandomierzu (1716-1717). Później był profesorem etyki i matematyki w Lublinie w okresie 1718-1720. Następnie pełnił funkcję profesora filozofii w Ostrogu (1720-1721), Kamieńcu (1721-1722) i Przemyślu (1722-1723).

Brzeziński-Dunin Chryzostom – urodził się 9 lutego 1616 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 28 sierpnia 1633 r. w Krakowie, a zmarł 15 kwietnia 1674 r. w Chojnicach i mógł zostać pochowany

w podziemiach kościoła jezuickiego. W zgromadzeniu był profesorem teologii moralnej w Przemyślu w latach 1665-1666, a następnie prefektem szkół w Brześciu (1666-1667) oraz misjonarzem w Kobryniu (1667-1668). W zakonie zasłynął głównie jako dobry kaznodzieja. Nie wiadomo, jakie godności zakonne pełnił w Chojnicach; należy chyba sądzić, że przebywał w miejscowym konwikcie czasowo, głosząc Słowo Boże lub najprawdopodobniej prowadząc rekolekcje wielkanocne, w czasie których zachorował i zmarł.

Brzozdowski (Brozdowski) Jan – urodził się ok. 1585 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 3 sierpnia 1604 r. w Krakowie, a zmarł 11 października 1638 r. we Lwowie. W zgromadzeniu był prefektem szkół jezuickich w Rawie (1620-1621), skąd powołano go na funkcję superiora misji jezuickiej w Chojnicach, którą pełnił w okresie 1622-1623. Był również profesorem teologii moralnej w Kamieńcu Podolskim (1631-1632).

Bystram Stanisław Leonard – urodził 27 kwietnia 1695 r. na Pomorzu. Do zakonu jezuitów wstąpił w Krakowie 27 września 1711 r.

Dymisję z zakonu złożył przed uzyskaniem święceń kapłańskich w 1716 r. Ponownie wstąpił do zakonu i został wyświęcony 14 sierpnia 1734 r. w Krakowie, a zmarł 10 stycznia 1771 r. w Grudziądzu. Był spokrewniony z rodem Załuskich. W zgromadzeniu prowadził bursę jezuicką w Poznaniu w latach 1739-1740, następnie był prefektem szkół jezuickich w Wałczu (1741-1742) i Rawie (1743-1744). Był misjonarzem dworskim pełniącym swe funkcje w kolegium we Lwowie (1747-1750) oraz regensem konwiktu szlacheckiego w Winnicy (1754-1755) i Rawie (1756-1757). W latach 1758-1760 pełnił funkcję prokuratora do spraw spornych prowincji jezuitów. Ponadto był rektorem kolegium jezuickiego w Chojnicach w latach 1761-1764 i prefektem bursy muzyków w Grudziądzu w okresie 1765-1767.

Chrzastowski Jan – urodził się 26 grudnia 1707 r. w Wielkopolsce jako syn Jana i Konstancji Grochowickiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 23 sierpnia 1723 r. w Krakowie. Wyświęcono go na kapłana w 1736 r. w Poznaniu, a zmarł po kasacie zakonu jezuitów. W zgromadzeniu był profesorem teologii moralnej i prefektem

szkół w Chojnicach w latach 1739-1740, a następnie profesorem etyki i matematyki w Kaliszu (1741-1742) oraz teologii moralnej w Bydgoszczy (1743-1744). Na lata 1749-1752 mianowano go superiorem w Malborku, a na okres 1752-1757 rektorem w Chojnicach. Pełnił również następujące funkcje: regensa konwiktu szlacheckiego w Kaliszu (1756-1758), superiora w Malborku (1759-1762), rektora w Bydgoszczy (1762-1765) i Toruniu (1766-1770) oraz prepozyta domu profesorów w Krakowie (1771-1773). Jego losy po kasacie zakonu nie są znane.

Cuniberti (Kuniberti) Jan – urodził się ok. 1602 r. na terytorium Belgii. Do zakonu jezuitów wstąpił w Krakowie w 1622 r., a zmarł 28 października 1643 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu był profesorem retoryki w Łucku w latach 1636-1637 oraz superiorem w Chojnicach w okresie 1641-1643.

Cyboni (Cibon, Cybon) Michał – urodził się we wrześniu 1648 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 lipca 1665 r. w Krakowie, a zmarł 9 maja 1716 r. w Zarszynie. W zgromadzeniu był profesorem retoryki i poetyki w Chojnicach w latach 1679-1680, profesorem teo-

logii moralnej w Brześciu Litewskim (1682-1683) oraz profesorem filozofii w Rawie (1683-1685). Następnie pełnił funkcje: prefekta bursy muzyków w Rawie (1688-1689), misjonarza w Kobryniu (1692-1693), profesora teologii moralnej w Jarosławiu (1693-1694), Krośnic (1694-1696), Sandomierzu (1696-1697 i 1699-1702), Ostrogu (1697-1698) oraz ponownie w Chojnicach w latach 1702-1703. W okresie 1704-1705 przebywał w Koźliczkach jako misjonarz. Następnie powrócił do pracy dydaktycznej jako profesor teologii moralnej i prefekt szkół w Bydgoszczy w latach 1705-1706 oraz profesor teologii moralnej w Poznaniu (1707-1711) i Grudziądzu (1711-1712).

Czarliński Jan – urodził się 18 maja 1676 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił w Krakowie 23 sierpnia 1690 r., a zmarł 22 kwietnia 1724 r. w Grudziądzu. W zgromadzeniu był profesorem retoryki w Sandomierzu (1707-1709) i profesorem filozofii w Łucku (1709-1711). Następnie jako profesor matematyki i prefekt szkół w latach 1714-1715 przebywał w Lublinie. Pełnił dalej funkcje: profesora teologii moralnej w Bydgoszczy (1720-1722), a następnie

prefekta szkół i profesora teologii moralnej w Chojnicach (1722-1723) oraz w Grudziądzu (1723-1724).

Dąbrowski Andrzej – urodził się ok. 1613 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 31 lipca 1629 r. w Krakowie, a zmarł 2 lipca 1666 r. w Poznaniu. W zgromadzeniu był profesorem matematyki w Lublinie (1645-1646) i Ostrogu (1646-1647). Następnie przebywał w Poznaniu jako profesor filozofii (1647-1650) i trzeciej lekcji teologicznej (1652-1654). Piastował dalej godność superiora w Chojnicach w latach 1654-1657. Pełnił też funkcje: profesora teologii moralnej we Lwowie (1657-1658) i Lublinie (1659-1660), prefekta szkół we Lwowie (1658-1659) oraz profesora teologii moralnej i prefekta studiów w Lublinie (1660-1661). Na okres 1661-1663 miano- wano go rektorem w Kaliszu.

Domaniewski Jakub Franciszek – urodził się w 1660 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 września 1677 r. w Krakowie, a zmarł 7 lutego 1709 r. w Remiszowie. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora retoryki i poetyki w Gdańsku w latach 1693-1695, a następnie w Chojnicach

(1695-1696) i Toruniu (1696-1697). Był również autorem dramatu o motywach religijnych, wystawionego w Brześciu Litewskim w 1699 r.

Dunin Erazm – urodził się 2 czerwca 1693 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 1 września 1711 r. w Krakowie, zmarł 31 stycznia 1768 r. w Krośnie. W zgromadzeniu w latach 1726-1727 był misjonarzem w Koniecpolu, a następnie profesorem prawa kanonicznego i teologii moralnej w Poznaniu (1728-1729) oraz profesorem filozofii w Rawie (1729-1731). W Chojnicach piastował godność prefekta szkół i profesora teologii moralnej w okresie 1731-1732. Następnie był profesorem teologii moralnej w Poznaniu (1736-1737), misjonarzem w Jutrosinie (1737-1739), profesorem teologii moralnej w Łucku (1739-1741), prefektem studiów i profesorem teologii moralnej w Krośnie (1741-1742). Do pracy misyjnej powrócił w Bazarze w latach 1742-1744. Po tym okresie pełnił następujące funkcje: profesora teologii moralnej w Owruczu (1744-1745) i Krzemieńcu (1745-1746), regensa konwiktu szlacheckiego i profesora teologii moralnej w Rawie (1746-1747) oraz profesora teologii mo-

ralnej w Brześciu Litewskim (1748-1749). W okresie 1749-1750 przebywał w Loreto koło Lublina jako misjonarz. W latach 1751-1754 był profesorem teologii moralnej w Barze. Po tym okresie pracował znów jako misjonarz: w Zarszynie (1759-1760 i 1766-1768) oraz w Ujściu (1760-1766).

Dziewulski Jakub – urodził się 23 lipca 1708 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 4 września 1724 r. Dymisję z zakonu otrzymał w Chojnicach na początku 1733 r. Ponownie wstąpił do zakonu jezuitów 11 sierpnia tego samego roku w Wilnie, gdzie też otrzymał święcenia kapłańskie w 1736 r. Zmarł w Pułtusku 13 listopada 1760 r. W zgromadzeniu był profesorem retoryki w Płocku (1739-1740) i profesorem filozofii w Krozach (1742-1744). Pełnił również funkcję prefekta szkół w Kownie (1746-1747). Był autorem książki ascetycznej *Kompas zbawienny*, wydanej w Wilnie w 1746 r. Ponieważ do Chojnic skierowano go przed święceniami kapłańskimi, na pewno sprawował tu jedynie funkcje pomocnicze w domu zakonnym, takie jak zakrystianin, konserwator, kucharz czy furtianin pilnujący wejścia do domu zakonnego. Nie

udało się ustalić, w jakich okolicznościach w Chojnicach wystąpił z zakonu bądź został zdymisjonowany przez władze zakonne.

Fabricius (Fabrycy) Franciszek – urodził się 30 września 1612 r. w Wielkopolsce. Do zakonu wstąpił 27 października 1632 r. w Krakowie, a zmarł 7 sierpnia 1664 r. w Wałczu. W zgromadzeniu pełnił funkcję misjonarza ludowego w Mirakowie (1643-1644) i w Hubkowie (1648-1649). W latach 1652-1653 był profesorem oraz prefektem szkół w Chojnicach.

Ferber Lambert – urodził się 25 lipca 1647 r. na terenie Łotwy. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 sierpnia 1666 r. w Krakowie, a zmarł 1 września 1711 r. w Chojnicach, niosąc opiekę medyczną i posługę duszpasterską chorym w czasie zarazy. W zgromadzeniu początkowo był prefektem szkół w Chojnicach w latach 1684-1685, a następnie: superiorem w Malborku (1690-1694), prefektem szkół w Wałczu (1694-1697) oraz superiorem w tym mieście (1699-1702). Przez trzy kolejne lata pełnił funkcję rektora w Bydgoszczy. W latach 1706-1707 przebywał w Koźliczkach jako misjonarz. Nie udało się ustalić, w ja-

kich okolicznościach i na jakie stanowiska trafił do Chojnic w 1711 r. Wiadomo, że zmarł, ratując mieszkańców w okresie zarazy, jaka nawiedziła Chojnice i okolice podczas wojny północnej (1700-1721).

Fossowicz Jakub – urodził się 23 marca 1698 r. w Grudziądzu jako syn Jakuba i Katarzyny. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 sierpnia 1714 r. w Krakowie. Wyświęcony na kapłana został w Poznaniu w lipcu 1726 r., a zmarł 9 kwietnia 1767 r. w Chojnicach. W zgromadzeniu prowadził działalność misyjną w Koźliczkach (1727-1728 i 1746-1747) oraz Jabłonowie (1735-1736). Pełnił też funkcje: prefekta szkół w Grudziądzu (1731-1732), profesora teologii moralnej także w Grudziądzu (1732-1733) oraz w Rawie (1737-1739). Takie samo stanowisko piastował w Chojnicach w latach 1745-1746 i w Malborku w okresie 1752-1753.

Gajewski Sebastian – urodził się 20 lutego 1706 r. w województwie sieradzkim. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 sierpnia 1724 r. w Krakowie, na księdza wyświęcony został 20 czerwca 1735 r. w Poznaniu, zmarł 18 października 1761 r. w Chojnicach i pochowany został

najprawdopodobniej w krypcie kościoła pogimnazjalnego. W zgromadzeniu początkowo był prefektem szkół w latach 1737-1738 i 1741-1744 oraz profesorem teologii moralnej w okresie 1741-1745 i 1748-1749. Następnie pełnił funkcję prefekta budowy kościoła (1743-1744 i 1745-1746) oraz superiora (1745-1748). Przez cały ten okres związany był z Chojnicami, które niewątpliwie odwiedzał do końca życia. Należał do grona zakonników najbardziej związanych z regionem chojnickim.

Gałęski Stanisław – urodził się 10 maja 1647 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 19 sierpnia 1662 r. w Krakowie, a zmarł 13 marca 1697 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu był profesorem retoryki w Brześciu Litewskim w latach 1675-1676, a następnie misjonarzem dworskim wojewody ruskiego Stanisława Jabłonowskiego (1676-1683), prefektem szkół w Toruniu (1683-1688) oraz profesorem teologii moralnej i prefektem szkół w Bydgoszczy (1688-1689) i Chojnicach (1689-1691). W latach 1692-1693 pełnił ponownie funkcję prefekta szkół w Toruniu, a w okresie 1693-1694 profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Chojnicach.

Na ostatnią placówkę udał się do Gdańska, gdzie był profesorem teologii moralnej w latach 1694-1697.

Garczyński Jan – urodził się w 1691 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 16 sierpnia 1713 r. w Krakowie. Na księdza wyświęcony został 2 lipca 1725 r. w Krakowie, a dymisję z zakonu złożył 21 września 1732 r. w Poznaniu. W zgromadzeniu początkowo był prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Chojnicach (1729-1730), a następnie profesorem teologii moralnej w Bydgoszczy (1730-1731) oraz prefektem szkół w Wałczu (1731-1732). Jego losy po uzyskaniu dymisji z zakonu nie są znane.

Gąsawski (Gąsiewski) Jan – urodził się 23 sierpnia 1664 r. na Wołyniu. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 lutego 1684 r. w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął w 1696 r. w Poznaniu, a zmarł 23 marca 1725 r. w Jarosławiu. W zgromadzeniu był początkowo profesorem retoryki w Rawie (1700-1701), Jarosławiu (1701-1702), Przemyślu (1702-1703) i Krośnie (1703-1704), a następnie także profesorem teologii moralnej w Jarosławiu (1704-1705) i Sandomierzu (1705-1706) oraz profesorem

retoryki w Jarosławiu (1706-1709) i Gdańsku (1711-1712). Dalej pełnił funkcję profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Krasnymstawie w latach 1710-1711 oraz piastował godność prefekta szkół w Chojnicach (1712-1713) i podobną w Rawie (1714-1715). Był również profesorem teologii moralnej w Krośnie w okresie 1718-1719. W latach 1721-1722 przebywał w Okninach jako misjonarz.

Gdowski Tomasz – urodził się 16 grudnia 1694 r. w Białej na terenie diecezji krakowskiej jako syn Sebastiana i Katarzyny. Do zakonu jezuitów wstąpił 6 września 1716 r. w Krakowie, a zmarł 22 sierpnia 1765 r. w Chojnicach i pochowany został najprawdopodobniej w podziemiach kościoła pojezuickiego. W zgromadzeniu pracował jako misjonarz początkowo w Koźliczkach (1726-1727), a dalej w Jabłonowie (1730-1731), Zarszynie (1732-1734), Zerzynie (1737-1738), Pęchowie (1744-1745), Modzerowie (1745-1746), Turowie (1748-1749), Nastasowie (1750-1751), Szarogrodzie (1754-1755), Ujściu Jezuickim (1757-1758) i znów w Koźliczkach (1761-1762). Funkcję tę pełnił najprawdopodobniej pod koniec życia w Chojnicach, gdzie zmarł.

Głębicz (Glembicz) Marcin – urodził się 2 listopada 1650 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 17 września 1668 r. w Krakowie, a zmarł 3 marca 1705 r. w tym samym mieście. W zgromadzeniu był profesorem retoryki w Chojnicach w latach 1682-1683, a następnie misjonarzem obozowym dla wojsk Rzeczypospolitej (1684-1685), misjonarzem w Białej Cerkwi (1695-1696), prefektem budowy pomieszczeń zakonnych we Lwowie (1696-1699) oraz misjonarzem na Podhalu (1700-1705). Napisał także dramat, który wystawiony został w 1676 r. w Wałczu.

Głuchowski Bartłomiej – urodził się 25 sierpnia 1645 r. na Podlasiu. Do zakonu jezuitów wstąpił 6 października 1666 r. w Krakowie, a zmarł 26 lipca 1704 r. w Bydgoszczy. W zgromadzeniu początkowo był profesorem retoryki w Bydgoszczy (1683-1684) i Rawie (1684-1685). Następnie pełnił funkcję prefekta szkół i profesora teologii moralnej w Chojnicach (1686-1688), profesora retoryki w Gdańsku (1692-1693 i 1695-1696) oraz w Grudziądzu (1694-1695). W rękopisie pozostawił prace z zakresu retoryki, które jednak nie zachowały się do dzisiejszego dnia.

Godanowski Błażej – urodził się w 1636 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 listopada 1663 r. w Krakowie, a zmarł 20 grudnia 1699 r. w Przemyślu. W zgromadzeniu był profesorem retoryki w Toruniu (1672-1673) i Sandomierzu (1675-1677). Funkcją superiora placówki zakonnej w Wałczu pełnił w okresie 1682-1684. Następnie był prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Bydgoszczy (1687-1688), Chojnicach (1688-1689), Rawie (1690-1691), Sandomierzu (1692-1693), Przemyślu (1693-1694) i Brześciu Litewskim (1695-1696). W latach 1696-1697 sprawował obowiązki misjonarza dworskiego kasztelanowej mińskiej.

Gorajewicz Grzegorz – urodził się 9 marca 1598 r. na Mazowszu. Do zakonu jezuitów wstąpił 9 września 1620 r. w Krakowie, a zmarł 14 grudnia 1660 r. w Bydgoszczy. W zgromadzeniu początkowo był profesorem retoryki w Poznaniu w latach 1633-1634, a następnie superiorem w Chojnicach w okresie 1644-1645. Dalej był rektorem w Perejasławiu. Z powodu wojen prowadzonych w XVII w. przez Rzeczpospolitą rezydował w Krakowie w latach 1652-1653.

Górka Ludwik – urodził się 12 lutego 1648 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 23 sierpnia 1673 r. w Krakowie, a zmarł 28 lutego 1702 r. w Chojnicach i na miejscu został najprawdopodobniej pochowany. W zgromadzeniu początkowo był profesorem retoryki w Toruniu w latach 1686-1687 oraz w Gdańsku w okresie 1688-1691. Następnie pełnił funkcję prefekta szkół w Bydgoszczy (1695-1696) i Jarosławiu (1699-1700). Superiorem domu zakonnego w Chojnicach był w latach 1701-1702. Był też autorem *Wieczery Pańskiej albo nabożeństwa do Najświętszego Sakramentu* (wyd. 1, Kraków 1697), która to modlitwa miała do 1768 r. kilka wydań.

Grochowicki (Grochowski) Stanisław – urodził się 25 października 1644 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 27 września 1661 r. w Krakowie, a zmarł 6 lipca 1713 r. w Lublinie. W zgromadzeniu początkowo był profesorem retoryki i poetyki w Chojnicach (1675-1676), a następnie prefektem drukarni w Lublinie (1690-1691 i 1700-1702). W okresie 1704-1705 pełnił funkcję misjonarza w Godowie. W ostatnich latach życia przebywał ponownie w Lublinie.

Groffey Karol – urodził się 6 grudnia 1736 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 12 sierpnia 1755 r. w Krakowie, a zmarł po kasacie zakonu. W zgromadzeniu był profesorem retoryki i prefektem szkół w Chojnicach w okresie 1769-1770 oraz profesorem retoryki w Gdańsku w latach 1770-1773. Jego dalsze losy nie są znane.

Gronkiewicz (Grąkiewicz) Jan – urodził się 27 stycznia 1618 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 17 lipca 1634 r., a zmarł 4 października 1691 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu w pierwszym okresie pracy duszpasterskiej był profesorem retoryki i języka greckiego w Sandomierzu w latach 1648-1659, a dalej prefektem szkół w Kamieńcu Podolskim (1661-1662), Przemyślu (1663-1664), Krośnie (1664-1667), Rawie (1667-1668), Chojnicach (1676-1677) i Gdańsku (1680-1684). Później był jeszcze sekretarzem prowincjała (przełożonego prowincji jezuickiej).

Grysztar Piotr – urodził się 29 czerwca 1668 r. na Podkarpaciu. Do zakonu jezuitów wstąpił 3 października 1685 r. w Krakowie, a wyświęcony na kapłana został w 1698 r. Zmarł 24 stycznia 1716 r.

w Lublinie. W zgromadzeniu kapłan ten był misjonarzem w Międzyrzeczu oraz prefektem szkół w Chojnicach (1707-1708), Malborku (1708-1710) i Bydgoszczy (1713-1715). W okresie 1712-1713 był misjonarzem w Jabłonie.

Gutkowski (Gut) Jan Ksawery – urodził się 3 września 1696 r. w Podkamieniu na Rusi Czerwonej jako syn Józefa i Zuzanny. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 sierpnia 1712 r. w Krakowie, a zmarł 12 sierpnia 1741 r. w Łaszczowie. W zgromadzeniu był profesorem teologii moralnej w Bydgoszczy (1728-1730). Dalej pełnił funkcję misjonarza na Kaszubach (1726-1727), a później w Międzyrzeczu (1729-1731) i Jabłonowie (1731-1732). Prefektem szkół w Chojnicach z kolei był w latach 1732-1733.

Gwoździewski (Goździewski) Józef – urodził się 18 marca 1675 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 12 stycznia 1697 r. w Krakowie, a zmarł 26 listopada 1722 r. w Bydgoszczy. W zgromadzeniu studiował filozofię w Lublinie (1698-1699) i teologię w Poznaniu (1703-1707). Pełnił funkcję profesora filozofii i matematyki w Gdańsku (1710-1713). Dalej jako

superior przebywał w Piotrkowie (1712-1716). Był także profesorem teologii moralnej w Rawie (1717-1718) i Chojnicach (1718-1720), prokuratorem prowincji zakonnej w Piotrkowie (1720-1721), a także profesorem teologii w Jarosławiu (1721-1722). W 1722 r. był prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Bydgoszczy, gdzie zmarł.

Hacki (Hacke, Hagi) Jan Franciszek – urodził się 27 stycznia 1637 r. w Chojnicach jako syn Jana Piotra Hacke, mieszczanina bydgoskiego. Do zakonu jezuitów wstąpił 16 listopada 1653 r. w Krakowie. Na kapłana wyświęcono go w Poznaniu w 1664 r., a zmarł 9 września 1696 r. w Toruniu. J.F. Hacki był bratem Antoniego, który piastował wysoką godność opata w gdańskiej Oliwie. W zgromadzeniu w czasie wojen szwedzkich studiował filozofię na terytorium Czech (1655-1658). Studia teologiczne odbył następnie w Poznaniu (1660-1664). Początkowo był kaznodzieją w języku niemieckim w ośrodku toruńskim (1668-1669) i waleckim (1669-1671). Potem pełnił funkcję profesora matematyki i filozofii we Lwowie (1671-1673) oraz misjonarza jezuitckiego (1673-1676). W latach 1676-

-1678 był superiorem domu zakonnego w Chojnicach, a następnie superiorem domu przy parafii katolickiej w Gdańsku (1682-1683). Potem był także na okres 1683-1685 superiorem misjonarzy obozowych pod Wiedniem w czasie wiktorii wiedeńskiej króla Jana III Sobieskiego. W latach 1686-1692 pełnił funkcję rektora placówki zakonnej w Gdańsku i równocześnie rektora budowy nowego kolegium w tym mieście (1686-1693). W ostatnim okresie życia przybył do Torunia, gdzie w 1696 r. został rektorem kolegium. W pamięci zakonników zachował się przede wszystkim jako wybitny pisarz i polemista, zaangażowany w nawracanie protestantów na wiarę katolicką. W swoim dorobku pozostawił cenne książki z zakresu teologii, m.in.: *Scrutinium veritatis fidei* (Oliwa 1682), *Examen scrutinii veritatis fidei* (Poznań 1683), *Discus Johannes Chrysostomus* (Oliwa 1683), *Regia via* (Gdańsk 1689), *Apologeticorum... pars I* (Oliwa 1691). Pisał w sposób oryginalny i głęboki, czego zazdrościli mu ówczesni pisarze. Należał do grona najwybitniejszych duchownych zakonu jezuitów w XVII w.

Hampel Franciszek – urodził się 2 października 1697 r. w Opawie

jako syn Jana i Barbary. Do zakonu wstąpił 27 września 1715 r. w Krakowie, a święcenia kapłańskie uzyskał 6 lipca 1725 r. w Poznaniu. Zmarł 1 sierpnia 1752 r. w Poznaniu. W zgromadzeniu pełnił funkcję superiora we Wschowie w latach 1739-1740 oraz profesora teologii moralnej w Chojnicach w okresie 1749-1750. W swej pracy duszpasterskiej wyróżniał się jako operariusz i misjonarz w języku niemieckim w wielu kościołach jezuickich.

Hermann (Herman) Jan – urodził się 3 grudnia 1626 r. na Kaszubach. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 listopada 1644 r. w Krakowie. Na kapłana wyświęcono go w 1657 r. w Tyrnawie, a zmarł 2 sierpnia 1691 r. w Krakowie. W zgromadzeniu był początkowo profesorem matematyki w Lublinie w latach 1659-1660, a następnie profesorem filozofii także w Lublinie (1660-1661) i w Poznaniu (1661-1663). Dalej pełnił funkcję profesora teologii scholastycznej we Lwowie (1663-1667) i w Krakowie (1667-1669). W latach 1669-1676 był prokuratorem do sprawy kanonizacji bł. Stanisława Kostki i sekretarzem do spraw polskich przy generale zakonu w Rzymie. Następnie był rektorem nowicjatu w Krakowie

(1676-1683). Na potrzeby nowicjatu założył fabrykę sukna i folusz na odnodze Rudawy. W latach 1683-1684 był prepozytem domu profesorów w Krakowie. W tym mieście kierował też przebudową domu zakonnego. W 1687 r. dobudował do kościoła św. Barbary (leżącego w sąsiedztwie kościoła Mariackiego) półkolistą absydę. Był prowincjałem polskiej prowincji zakonnej w latach 1684-1689 oraz rektorem kolegium krakowskiego w okresie 1689-1691. Wówczas też otworzył nowy dom misyjny w Nowym Korczynie. Został także wysłany jako delegat na XII i XIII Kongregację Generalną do Rzymu w latach 1682 i 1687. Poza tym był również pisarzem, a do jego głównych dzieł należą: *Deliciae Regum, Panis Eucharisticus* (Roma 1672), *Powinności zakonne* (Kraków 1679), *Horographia expedita* (Kraków 1680). W Chojnicach nie pełnił żadnych funkcji zakonnych, aczkolwiek są ślady jego czasowego pobytu w tym mieście.

Hoffman Józef – urodził się 22 lipca 1697 r. na Śląsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 marca 1723 r. w Krakowie, a zmarł 4 czerwca 1741 r. w Rawie. W młodości był kaznodzieją w języku niemieckim w Chojnicach w okresie 1718-

-1720. Po wstąpieniu do zgromadzenia jezuitów ponownie został wysłany do Chojnic. Pracował tam w latach 1722-1726 jako operariusz. Był prefektem szkół i kaznodzieją niemieckim w Malborku w okresie 1733-1734, a następnie kaznodzieją w języku niemieckim w Gdańsku (1734-1735). W latach 1738-1741 był ponownie w Malborku, pełniąc funkcję superiora domu zakonnego.

Hoffman Karol – urodził się 14 października 1585 r. w Gdańsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 1 kwietnia 1606 r. w Krakowie, a zmarł 8 listopada 1647 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora teologii moralnej i polemicznej w Toruniu w latach 1618-1620, a następnie profesora filozofii w Kaliszu (1621-1624) oraz teologii scholastycznej w Poznaniu (1626-1633). W okresie 1633-1635 był z kolei superiorem domu zakonnego w Chojnicach. W 1636 r. został prefektem szkół i rewizorem tekstu biblijnego w Poznaniu, gdzie przebywał przez okres jednego roku. W formie rękopisów zachowały się jego wykłady z filozofii.

Hulczygier Jerzy – urodził się 8 lutego 1598 r. w Wielkopolsce.

Do zakonu jezuitów wstąpił 9 sierpnia 1615 r. w Krakowie, a zmarł 15 grudnia 1657 r. w Lukstowie. W zgromadzeniu był profesorem retoryki w Poznaniu (1631-1632) oraz superiorem placówki zakonnej w Chojnicach (1635-1640).

Hutkiewicz Wojciech – urodził się w 1662 r. na Kujawach. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 września 1679 w Krakowie, a zmarł 4 maja 1731 r. w Warszawie. W zgromadzeniu pracował jako profesor retoryki w Chojnicach w okresie 1694-1695 oraz w Grudziądzu w latach 1695-1696. Był prefektem szkół w Malborku (1698-1703), Bydgoszczy (1703-1705) i Kaliszu (1705-1706). W okresie 1706-1707 pełnił funkcję profesora teologii moralnej oraz prefekta szkół i regeusa konwiktu w Rawie. Godność rektora w Bydgoszczy piastował w latach 1710-1713. Był następnie prokuratorem prowincji zakonnej na okres 1716-1718, a dalej prefektem szkół w Gdańsku (1719-1721) i rektorem w Rawie (1721-1724).

Ilimiński Jan – urodził się w 1610 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił już jako kapłan 18 sierpnia 1635 r. w Krakowie, a zmarł w tym samym mie-

ście 29 sierpnia 1676 r. W zgromadzeniu był misjonarzem dworskim Anny Ostrogskiej w Ostrogu w latach 1646-1648. Następnie sprawował obowiązki prefekta szkół w Winnicy (1648-1649) oraz superiora domu zakonnego w Chojnicach (1653-1654). Funkcję misjonarza dworskiego biskupa Andrzeja Trzebieckiego pełnił w latach 1659-1676. W pamięci współbraci zachował się jako opiekun chorych.

Jarocki Michał Franciszek – urodził się 29 września 1694 r. w Łączkach na terenie Małopolski jako syn Franciszka i Anny. Do zakonu jezuitów wstąpił 7 marca 1711 r. w Krakowie, a zmarł 6 maja 1761 r. w Krzemieńcu. W zgromadzeniu był prefektem bursy w Jarosławiu w okresie 1727-1728, a później prefektem szkół w Wałczu na lata 1728-1729. Prace misyjne prowadził z Chojnic wśród ludności kaszubskiej w okresie 1729-1730, później też w Koninach (1740-1742 i 1754-1758) oraz Nastasowie (1743-1747).

Jaroszewski (Jaroszowski) Paweł – urodził się w czerwcu 1593 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 23 sierpnia 1613 r. w Krakowie, a zmarł 18 czerwca 1676 r.

w Lublinie. W zgromadzeniu początkowo był profesorem matematyki i prefektem szkół we Lwowie w latach 1628-1629. Później związał się z Kaliszem, gdzie był profesorem filozofii (1629-1631), prefektem szkół (1631-1635) i profesorem matematyki (1634-1635). Był też misjonarzem dworskim w okresie 1641-1642. Dalej pracował jako prefekt szkół i profesor teologii moralnej w Łucku (1642-1645), misjonarz w Hubkowie (1648-1649) i prefekt szkół w Jarosławiu (1649-1650). Obowiązki superiora w Chojnicach sprawował w latach 1652-1653. W okresie rozproszenia kolegium przypadającego na lata wojny ze Szwedami był rektorem w Grudziądzu (1658-1660).

Kachler (Kahler) Ludwik – Urodził się 25 sierpnia 1669 r. w Gdańsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 10 września 1686 r. w Krakowie, gdzie wyświęcony na kapłana został w 1698 r. Zmarł 2 września 1743 r. w Nieświeżu. W zgromadzeniu początkowo był prefektem szkół w Chojnicach w okresie 1700-1701. Później pełnił funkcję profesora etyki i matematyki w Lublinie (1707-1708) oraz profesora teologii moralnej we Lwowie (1708-1709). Prefektem

szkół w Lublinie mianowano go na okres 1718-1719. W latach 1719-1720 był superiorem domu zakonnego w Międzyrzeczu, a dalej profesorem teologii moralnej w Wilnie (1724-1725) i misjonarzem w Ostrowie koło Nowogródka (1728-1729). W zgromadzeniu zasłynął jako kaznodzieja w języku niemieckim, dzięki czemu miał nawrócić na katolicyzm 386 kalwinów.

Kaczyński Baltazar – urodził się 6 stycznia 1644 r. na Podlasiu. Do zakonu jezuitów wstąpił 22 grudnia 1661 r. w Krakowie, a zmarł 12 stycznia 1700 r. w Rawie. W zgromadzeniu początkowo był profesorem retoryki w Jarosławiu w latach 1674-1675, a dalej w Toruniu (1675-1676) i Gdańsku (1676-1677). Godność superiora w Chojnicach piastował w okresie 1685-1688. Następnie został rektorem kolegium św. Jana w Jarosławiu (1695-1698), a później prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Rawie (1699-1700), gdzie też zmarł.

Kamiński (Kamieński) Florian – urodził się 12 marca 1646 r. w pobliżu Sambora na Kresach (obecnie Ukraina Zachodnia) jako syn Stanisława i Barbary z domu Le-

siowskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 16 lipca 1661 r. w Krakowie, a zmarł 29 stycznia 1715 r. w Samborze. W zgromadzeniu początkowo pracę duchownego rozpoczął w Chojnicach, gdzie był obecny w latach 1676-1677 jako profesor retoryki i poetyki. Następnie uczył w kolegiach w Lublinie (1678-1679), Lwowie (1679-1680) i Sandomierzu (1680-1681). Prefekturę budowy kościoła NMP w Jarosławiu powierzono mu w latach 1686-1689. Dalej był prefektem szkół i bursy muzyków w Krośnie w latach 1689-1690, profesorem teologii moralnej w Kaliszu (1693-1694) oraz prokuratorem do spraw spornych w Lublinie (1693-1694). Godność superiora w Samborze piastował w latach 1698-1706, a misjonarzem na dworze Konięcpolskich był w okresie 1700-1701. W przerwach pełnił także funkcję misjonarza okresowego w Żółkwi.

Keychel (Kieychel) Jerzy – urodził się 24 stycznia 1679 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 20 sierpnia 1697 r. w Krakowie, a na kapłana wyświęcony został 31 maja 1708 r. w Poznaniu. Zmarł 22 maja 1724 r. w Chojnicach i najprawdopodobniej został pochowany w podziemiach ko-

ścioła gimnazjalnego. W zgromadzeniu początkowo był prefektem szkół w Wałczu (1717-1718) oraz w Chojnicach (1729-1721). W mieście tym dodatkowo pełnił funkcję prefekta budowy kościoła w latach 1721-1722. Ponadto w okresie 1721-1723 był misjonarzem na Kaszubach.

Kilian Jakub Jan – urodził się 14 lutego 1714 r. w Chomutowie na terytorium Czech jako syn Pawła i Katarzyny. Do zakonu jezuitów wstąpił 5 września 1731 r. w Krakowie, a na kapłana wyświęcono go 24 czerwca 1741 r. w tym samym mieście. Zmarł w kwietniu 1774 r. we wsi Kamienica w starostwie tucholskim. W zgromadzeniu początkowo pełnił funkcję profesora etyki i matematyki w szkołach publicznych oraz geografii i języka niemieckiego w konwikcie szlacheckim w Kaliszu w okresie 1746-1748. Następnie był profesorem filozofii w Toruniu (1748-1750) i profesorem matematyki we Lwowie (1750-1752). Prefektem szkół we Wschowie był z kolei w latach 1753-1755. Piastował później godność superiora w Międzyrzeczu (1756-1757 i 1762-1767), a także prefekta drukarni jezuickiej (1759-1761) i profesora teologii w Poz-

naniu (1760-1761). Po kasacie zakonu pracował w Gdańsku, później był prywatnym nauczycielem matematyki we wspomnianej Kamienicy. Poza tym znany był jako autor *Kalendarza gospodarskiego na 1762 rok*.

Kitnowski Jakub Aleksy – urodził się 21 lipca 1698 r. w Tylicy koło Łomży jako syn Bogusława. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 sierpnia 1714 r. w Krakowie. Kapłanem został w 1727 r., a zmarł 11 lipca 1759 r. w Toruniu. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora etyki i matematyki w Lublinie w okresie 1729-1730. Następnie przebywał w Krasnymstawie, gdzie był profesorem teologii moralnej (1730-1732), a także profesorem matematyki dla kleryków jezuitów (1732-1736). Funkcję misjonarza dworskiego w Chojnicach piastował w latach 1736-1737 oraz 1739-1740. Był również profesorem filozofii w Gdańsku (1737-1739) i profesorem teologii scholastycznej w Toruniu (1740-1748). Potem pracował jeszcze w charakterze prefekta studiów w Sandomierzu (1748-1751), a pod koniec życia we Lwowie (1751-1753). W pamięci zakonników zachował się jako opiekun chorych.

Kitowski Jakub – urodził się 22 lipca 1659 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 2 stycznia 1679 r. w Krakowie, a zmarł 4 listopada 1716 r. w Ostrogu. W zgromadzeniu początkowo był profesorem retoryki w Chojnicach w latach 1690-1691, a następnie w Grudziądzu (1692-1693) i Sandomierzu (1693-1694). Misjonarzem w Nowym Korczynie był z kolei w okresie 1694-1695. Pełnił dalej funkcję profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Sandomierzu (1695-1702), Krasnymstawie (1702-1703) i Brześciu Litewskim (1703-1704). W latach 1704-1705 przebywał w Kobryni jako misjonarz. Następnie był regensem konwiktów szlacheckich w Ostrogu (1708-1709), misjonarzem w Kowlu (1711-1712), a także profesorem teologii moralnej oraz prefektem szkół w Łucku (1713-1714) i Ostrogu (1714-1716). W ostatnim roku swej działalności (1716 r.) pełnił funkcję superiora w Krzemieńcu.

Klarowski Mikołaj – urodził się 19 stycznia 1697 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 6 sierpnia 1711 r. w Krakowie, a zmarł 18 kwietnia 1757 r. w Łucku. W zgromadzeniu pracował jako profesor teologii moralnej i prefekt

szkół w Chojnicach w okresie 1725-1726. Dalej był profesorem filozofii w Kamieńcu Podolskim (1730-1732) i Sandomierzu (1732-1734). W Krakowie pełnił funkcję profesora prawa kanonicznego i prefekta bursy muzyków w latach 1734-1735. Następnie był profesorem teologii polemicznej i prawa kanonicznego w Sandomierzu (1735-1736) i prefektem studiów w Piotrkowie (1736-1738). Jako regens konwiktu i prefekt studiów pracował w Rawie w latach 1738-1739. Godność superiora w Łęczycy piastował w okresie 1739-1741, a prefekta studiów i profesora teologii moralnej – w Łucku (1746-1750). W ostatnim okresie życia był aktywny jako misjonarz w Łyścu, gdzie przebywał w latach 1754-1757.

Kłabczyński Stanisław – urodził się 16 maja 1726 r. w Dąbrowicy na terenie Wielkopolski jako syn Tomasza i Marianny z domu Budzanka. Do zakonu jezuitów wstąpił już jako kapłan 26 lipca 1757 r. w Krakowie, a zmarł po 1776 r. W zgromadzeniu początkowo pełnił funkcję prefekta szkół w Chojnicach w okresie 1769-1770 oraz w Grudziądzu w latach 1771-1772. Po kasacie zakonu był jeszcze

w 1776 r. ministrem i kaznodzieją w Gdańsku. Jego dalsze losy nie są znane.

Koch Gerard – urodził się 22 września 1697 r. w Wenden na terytorium Belgii jako syn Piotra i Katarzyny. Do zakonu jezuitów wstąpił 9 listopada 1717 r., a zmarł 20 kwietnia 1731 r. w Malborku. W zgromadzeniu pełnił funkcję kaznodziei w języku niemieckim, działając w Poznaniu w latach 1723-1724, a następnie Gdańsku (1725-1727) i Chojnicach (1727-1728). Potem pracował w Grudziądzu (1728-1729), Wałczu (1729-1730) i Malborku (1730-1731). Ponadto był także profesorem filozofii w Gdańsku (1725-1727) oraz profesorem teologii moralnej w kolegium jezuickim w Chojnicach (1727-1728). Misjonarze mówiący i działający w języku niemieckim w zakonie jezuitów prowadzili rekolekcje wśród ludności protestanckiej oraz nawracali ją na łono Kościoła katolickiego. Z zamiarem takim przybył G. Koch dwukrotnie do Chojnic.

Kollacz Jan Paweł – urodził się 3 listopada 1726 r. w Gdańsku jako syn Daniela i Katarzyny Elżbiety. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 sierpnia 1744 r. w Krakowie, gdzie

też został wyświęcony na kapłana w 1756 r. Zmarł 22 stycznia 1789 r. w Sarnowie. W zgromadzeniu początkowo pełnił funkcję profesora retoryki i teologii moralnej w Chojnicach w latach 1759-1761, a następnie profesora filozofii i prefekta szkół w Rawie (1761-1763), profesora prawa kanonicznego w Poznaniu (1763-1764) i prefekta drukarni w tym mieście (1764-1773). Po kasacie zakonu (1773 r.) otrzymał altarię Różańca Św. w kościele parafialnym w Sarnowach, gdzie zmarł. W zgromadzeniu przetłumaczył z języka niemieckiego i opublikował po polsku kilka dzieł, do których zaliczyć należy: *Revolucję teraźniejszą Ameryki Północnej* (Poznań 1778), *Zbiór krótki a prawdziwy z życia... Fryderyka II, króla pruskiego*, *Życie Sebastiana Józefa de Carvahlo i Melo*, *Dyaryusz podróży Ojca Świętego Piusa VI papieża do Wiednia* (Kalwaria 1782). Uzpełnił też i wydał dzieło G. Knapiusza *Thesaurus Polono-Latino-Graecus* (1780 r.).

Konarski Felicjan – urodził się 6 października 1693 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 21 czerwca 1711 r. w Krakowie, a zmarł 6 sierpnia 1746 r. w Jarosławiu. W zgromadzeniu począt-

kowo pełnił funkcję prefekta drukarni w Poznaniu w latach 1722-1723, a później operariusza w języku niemieckim w Wałczu (1725-1727). W okresie 1728-1729 był prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Chojnicach.

Kossocki (Koszocki) Jan – urodził się 28 czerwca 1628 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił w październiku 1643 r. w Krakowie, a zmarł 27 września 1666 r. w Poznaniu. W okresie 1655-1656 (w pierwszych latach potopu szwedzkiego) przebywał poza granicami państwa polskiego, na terytorium Czech. W zgromadzeniu w latach 1658-1659 był profesorem retoryki w Jarosławiu, rok później w Łucku, a w okresie 1660-1662 w Krośnie. W Chojnicach pracował przez rok, od 1665 do 1666 r. Był w tym mieście profesorem retoryki i prefektem szkół.

Kozłowski Józef – urodził się 8 września 1694 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił w Krakowie 30 lipca 1711 r., a zmarł 13 maja 1751 r. w Grudziądzu. W zgromadzeniu początkowo był profesorem filozofii w Gdańsku (1726-1728) i Poznaniu (1728-1730). Następnie pełnił funkcję profe-

sora teologii, Pisma św. i prawa kanonicznego w Sandomierzu (1730-1732). Przez kolejny rok pracował w Gdańsku (1732-1733), a później w Kaliszu (1733-1734). W latach 1734-1742 był profesorem teologii moralnej w Gdańsku, a dalej piastował godność superiora w Chojnicach (1742-1745). Funkcję prefekta studiów w Kaliszu pełnił w roku następnym (1745-1746). Pracował także ponownie w Gdańsku (1746-1749) i był rektorem kolegium w Grudziądzu (1749-1751). Zachował się w pamięci jezuitów jako autor dramatów szkolnych.

Kozuchowski Błażej – urodził się 2 lutego 1656 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 25 lipca 1669 r., a zmarł 18 stycznia 1708 r. w Jarosławiu. W zgromadzeniu początkowo pełnił obowiązki profesora retoryki w Chojnicach w latach 1683-1684, następnie prefekta szkół w Malborku (1687-1689) oraz misjonarza dworskiego wojewody malborskiego Przebędowskiego (1700-1706). Kaznodzieją na dworze króla polskiego i saskiego Augusta II Sasa był w początku XVIII w. Zachował się w pamięci współbraci jako autor kilku kazań okolicznościowych głoszonych w różnych miejscach.

Krajewski Ignacy – urodził się 31 stycznia 1727 r. w Kijowie jako syn Józefa i Marianny. Do zakonu jezuitów wstąpił 13 sierpnia 1743 r. w Krakowie, a zmarł po kasacie zakonu. W zgromadzeniu pełnił posługę misyjną na terenie diecezji chełmińskiej w latach 1757-1758 i ponownie w okresie 1761-1773. W międzyczasie (1759-1760) zajmował stanowisko prefekta szkół jezuickich w Chojnicach. Jego losy po kasacie zakonu nie są znane.

Krzymuski Stanisław – urodził się 1 maja 1597 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 21 września 1620 r., a zmarł 21 kwietnia 1663 r. w Łucku. W zgromadzeniu pełnił obowiązki wychowawcy syna starosty międzyrzeckiego w okresie 1633-1634. Dalej był prefektem szkół w Barze (1636-1637) i misjonarzem dworskim księcia na Klewaniu (1638-1639). W latach 1642-1643 piastował godność prefekta szkół jezuickich w Chojnicach. Następnie pełnił funkcję prefekta szkół oraz profesora teologii moralnej i polemicznej w Jarosławiu w okresie 1645-1646. Później objął posadę misjonarza dworskiego Michała Czartoryskiego, przy którym przebywał w latach 1647-1655.

Lanckoroński Wespazjan – urodził się ok. 1612 r. prawdopodobnie w dobrach rodzinnych na terenie Małopolski. Do zakonu jezuitów wstąpił w 1630 r. w Trewirze, dymisję z zakonu uzyskał 21 sierpnia 1642 r. w Krakowie, a zmarł w 1677 r. we Lwowie. W zgromadzeniu nauki pobierał na terenie Niemiec, gdzie studiował teologię. Do kraju wrócił w 1640 r. od razu jako superior rezydencji chojnickiej, której przewodził w latach 1640-1641. Następnie skierowany został do Krakowa, gdzie występował jako profesor Pisma św. Tam również uzyskał dymisję z zakonu i udał się do pracy w Bobrownikach koło Kozienic jako proboszcz miejscowej parafii. W 1645 r. był już w otoczeniu królewskim jako sekretarz Władysława IV Wazy. Później występował jeszcze jako kanonik sandomierski i administrator opactwa witowskiego. W 1670 r. uzyskał sakrę biskupią w diecezji kamienieckiej. Po zajęciu Kamieńca przez Turków w 1672 r. opuścił stolicę biskupią i wyjechał do Lwowa, gdzie zmarł. W. Lanckoroński został także uwieczniony na stronach *Trylogii* Henryka Sienkiewicza. W *Panu Wołodyjowskim* jako biskup kamieniecki pośredniczył w pertraktac-

jach pokojowych z Turkami, stojącymi u granic Rzeczypospolitej. W następstwie przekazania twierdzy Turkom główny bohater powieści – Michał Wołodyjowski ginie, wysadzając prochownię warowni.

Langs (Langhaus) Paweł – urodził się w marcu 1699 r. w Vals na terenie Inflant jako syn Jakuba i Gertrudy z domu Albrechten. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 sierpnia 1721 r. w Krakowie. Na kapłana został wyświęcony 15 czerwca 1732 r. także w Krakowie, a zmarł 13 września 1745 r. w Chojnicach i pochowany został najprawdopodobniej w podziemiach kościoła gimnazjalnego. W zgromadzeniu początkowo pełnił obowiązki profesora języka niemieckiego w Stanisławowie w latach 1733-1735. Następnie działał jako misjonarz wśród ludności kaszubskiej (1736-1745), której misja mieściła się w Chojnicach i skąd najczęściej udawał się w różne rejony Kaszub w celach rekolekcyjnych.

Litomyski Maciej – urodził się 23 lutego 1601 r. na terytorium Czech. Do zakonu jezuitów wstąpił 25 lipca 1624 r. w Krakowie, a zmarł 29 maja 1660 r. w Gdań-

sku. W zgromadzeniu początkowo w latach 1634-1635 pełnił obowiązki misjonarza na pogranicznym Spiszu, gdzie spierały się wpływy katolicyzmu i protestantyzmu. Następnie był prokuratorem prowincji jezuickiej (1636-1645). Godność superiora w Chojnicach piastował z kolei w latach 1645-1647, a później był jeszcze rektorem kolegium w Gdańsku.

Lutomski Antoni – urodził się 2 lutego 1715 r. w Wielkopolsce jako syn Jana i Elżbiety z domu Węgierskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 7 września 1731 r. w Krakowie, a na kapłana został wyświęcony 14 lipca 1743 r. w Lublinie. Zmarł po 1792 r. W zgromadzeniu początkowo pełnił obowiązki profesora filozofii w Piotrkowie w okresie 1751-1753, a potem w Gdańsku (1753-1755). Tam też był profesorem teologii i prefektem bursy w latach 1756-1766. Następnie pełnił funkcję prefekta studiów w Toruniu (1766-1767) oraz kolegium w Chojnicach (1767-1771). Później pracował jeszcze jako prefekt studiów w Krakowie (1771-1772) i jako rektor w Kaliszu (1772-1773). Po kasacie zakonu mieszkał w zakonie filipinów w Gostyniu w latach 1782-1789. Dokumenty zakonne

odnotowały także, że w 1792 r. był także kanonikiem smoleńskim.

Łabęcki Krzysztof – urodził się 6 września 1699 r. w Dąbrowie na terenie Prus jako syn Krzysztofa i Ewy. Do zakonu jezuitów wstąpił 7 września 1716 r. w Krakowie. Na kapłana wyświęcono go w lipcu 1728 r. w Krakowie, a zmarł po 1779 r. W zgromadzeniu początkowo pracował jako profesor filozofii w Gdańsku w latach 1734-1736 oraz profesor teologii w Toruniu (1737-1738) i Gdańsku (1739-1740). Na terenie sanktuarium NMP we włoskim Loreto był penitencjarzem polskim w okresie 1741-1746. Po powrocie do kraju piastował godność rektora placówki jezuickiej w Piotrkowie (1748-1751), Toruniu (1752-1757) oraz w Chojnicach (1760-1761). Następnie pracował jako misjonarz dworski (1761-1762) oraz instruktor trzeciej probacji (1764-1773). Po kasacie zakonu jezuitów otrzymał pensję z kasy Komisji Edukacji Narodowej w Poznaniu.

Łazecki (Łazecki) Wojciech – urodził się 1 kwietnia 1658 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 sierpnia 1675 r. w Krakowie, a zmarł 3 kwietnia

1733 r. w Petehorcach. W zgromadzeniu pełnił początkowo obowiązki profesora filozofii w Bydgoszczy (1690-1691), a później profesora teologii moralnej w Chojnicach (1692-1693). W latach 1695-1699 przebywał w Rungurach na Podolu jako misjonarz. Następnie był profesorem teologii moralnej w Sandomierzu (1702-1703) i misjonarzem w Jeziorkach (1712-1714), Kowlu (1716-1717) oraz Nastasowie (1718-1721). W Barze na Podolu piastował godność superiora (1721-1722), po czym ponownie jako misjonarz występował w Markowicach (1722-1723) i Nastasowie (1723-1731).

Makowski Adam – urodził się ok. 1575 r. w Warszawie jako syn Jana. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 czerwca 1592 r. w Krakowie. Na kapłana wyświęcony został 28 kwietnia 1604 r. w Poznaniu, a zmarł 22 grudnia 1657 r. w Krakowie. W zgromadzeniu piastował godność prefekta szkół w Kaliszu w okresie 1604-1606. Następnie był kaznodzieją w Krakowie przy kościele św. Barbary w latach 1606-1608, 1610-1617, 1627-1632 i 1633-1657. W Lublinie przebywał później jako profesor teologii moralnej i prefekt (1608-1610) oraz kaznodzieja (1617-

-1622). Godność superiora w Brześciu Litewskim pełnił w okresie 1622-1625. W dalszych latach pracował w charakterze kaznodziei w katedrze łuckiej (1625-1627) oraz Chojnicach (1632-1633). W okresie swej pracy duszpastersko-misyjnej cieszył się uznaniem i poparciem polskiej magnaterii i dworu królewskiego. Lojalność ta sprawiła, iż został spowiednikiem i doradcą dostojników kościelnych, m.in. ks. kard. Jana Alberta Wazy. W pamięci współbraci pozostał jako autor kazań okolicznościowych, modlitewnika liturgicznego pt. *Wzywanie do modlitwy codziennej przy Ofierze Świętej* (Kraków 1640), a także obszernego żywotu mistyczki krakowskiej Barbary Lang pt. *Kwiat świętobliwego żywota* (Kraków 1655). Dbał również o rozwój muzyki kościelnej, zbierając w Krakowie fundusze na utrzymanie stałej kapeli w kościele św. Barbary. Placówka ta sąsiadowała z kościołem Mariackim. Był również organizatorem orkiestry, którą w 1655 r. przekazał Bractwu Miłosierdzia. W sporze o organizację szkół krakowskich stanął po stronie Akademii Krakowskiej i jemu też przypisuje się autorstwo rozprawki pochodzącej z tego okresu pt. *Centuria prima rationum* (Kraków 1632).

Malczewski Antoni – urodził się w 1680 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 17 marca 1697 r. w Krakowie. Na kapłana wyświęcono go 15 lipca 1708 r. w Krakowie, a zmarł 2 lutego 1718 r. również w Krakowie. W zgromadzeniu początkowo pełnił funkcję profesora filozofii i matematyki w Przemyślu (1712-1714), a następnie profesora teologii moralnej w Chojnicach (1716-1717).

Mańkowski Józef Ignacy – urodził się 10 marca 1700 r. w Wysocoku na terenie Małopolski jako syn Wojciecha i Teresy. Do zakonu jezuitów wstąpił 6 września 1714 r. w Krakowie. Na kapłana wyświęcony został 2 lipca 1725 r. także w Krakowie. Zmarł 1 lutego 1751 r. w Chojnicach i najprawdopodobniej pochowany został w podziemiach kościoła pojezuickiego. W zgromadzeniu początkowo pracował jako profesor etyki i matematyki w Ostrogu (1729-1730 i 1732-1733). Następnie był profesorem filozofii w Łucku (1730-1732), a dalej znów w Ostrogu (1733-1736), gdzie był też prefektem szkół i bursy (1736-1737). Później pełnił funkcję prefekta bursy w Kaliszu (1747-1748) oraz prefekta szkół w Chojnicach (1750-1751), gdzie zmarł.

Marcyeh Wojciech Ignacy – urodził się 20 kwietnia 1662 r. na Kujawach. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 sierpnia 1680 r. w Krakowie, a zmarł 7 września 1708 r. w Brześciu Litewskim. W zgromadzeniu pracował jako profesor retoryki i poetyki w Chojnicach w latach 1693-1694 oraz w Ostrogu w okresie 1695-1696. Był następnie misjonarzem w Kniahininie na Podolu (1698-1699) oraz w Godowie (1703-1704). W latach 1706-1707 piastował godność prefekta szkół w Brześciu Litewskim.

Marczewski Jan – urodził się 27 grudnia 1725 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 17 września 1743 r. w Krakowie, a zmarł w 1786 r. W zgromadzeniu początkowo pracował jako profesor retoryki w Brześciu Litewskim w latach 1759-1760, następnie jako pomocnik regensa i profesor retoryki w konwikcie szlacheckim w Kaliszu w okresie 1760-1762. Był również kaznodzieją i prefektem biblioteki w Chojnicach (1762-1763), Grudziądzu (1763-1764) i Bydgoszczy (1765-1770). Jego losy po kasacji zakonu nie są znane. Był także autorem kazań okolicznościowych, które jednak nie przetrwały do naszych czasów.

Melcher Mateusz – urodził się ok. 1608 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 listopada 1625 r. w Krakowie, a zmarł 28 września 1679 r. w Chojnicach i pochowany został najprawdopodobniej w podziemiach kościoła pojezuickiego. W jego aktach zachowanych w Archiwum Ojców Jezuitów w Krakowie odnaleziono jedynie, iż w zgromadzeniu był superiorem w Wałczu w latach 1644-1647. W okresie 1664-1666 był również misjonarzem dworskim podkanclerzego Leszczyńskiego w Człuchowie. Nie wiadomo, w jakich okolicznościach trafił do Chojnic, gdzie zmarł. Z zachowanego materiału wynika, że poruszał się w granicach ziemi chojnickiej i południowej części Pomorza Gdańskiego.

Melchior Franciszek Antoni – urodził się 16 marca 1727 r. na terytorium Czech jako syn Jana i Anny. Do zakonu jezuitów wstąpił 28 grudnia 1745 r. w Krakowie, a zmarł w 1791 r. w Wolsztynie. W zgromadzeniu pełnił funkcję prefekta szkół i kaznodziei w Wałczu w latach 1757-1758. Był następnie kaznodzieją niemieckim i prefektem miejscowej biblioteki w Grudziądzu (1759-1761) i Choj-

nicach (1761-1762). Prowadził działalność misyjną w Tucznie (1764-1765) i Sarnowie (1765-1766). Pełnił dalej funkcję profesora teologii moralnej w Grudziądzu (1766-1767) i profesora filozofii w Rawie (1767-1769). Po kasacie zakonu przebywał w Wolsztynie jako miejscowy wikariusz, a w latach 1777-1791 jako altarzysta.

Michael Jakub Jan – urodził się 17 lipca 1700 r. na terytorium Czech. Do zakonu jezuitów wstąpił w 1720 r. w Krakowie, a zmarł 26 kwietnia 1748 r. w Wałczu. W zgromadzeniu od początku swej działalności skupiał się na czynnościach misyjnych. Był kaznodzieją w języku niemieckim w Chojnicach i misjonarzem na Kaszubach (1732-1743), następnie kaznodzieją niemieckim w Wałczu (1745-1746) oraz misjonarzem w Tucznie (1746-1747).

Miczal Grzegorz – urodził się 12 marca 1667 r. na Śląsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 lipca 1686 r. w Krakowie, a zmarł 4 maja 1721 r. również w Krakowie. Wyraźnie zaznacza się jego pochodzenie z pogranicza polsko-czeskiego, w obrębie którego znajdowała się wówczas cała dzielnica Śląska.

W zgromadzeniu był głównie misjonarzem na ziemiach pogranicza polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego, gdzie dbał o zachowanie religii katolickiej i jej obronę przed protestantyzmem postępującym z zachodu Europy. Prowadził w związku z tym działalność misyjną w Żywcu w latach 1706-1710, a następnie w Międzyrzeczu (1710-1713), Wałczu (1716-1717) oraz na Kaszubach (1717-1718).

Mierzewski Wojciech – urodził się 20 kwietnia 1599 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 23 sierpnia 1617 r. w Krakowie, a zmarł 18 listopada 1664 r. w Sandomierzu. W zgromadzeniu piastował godność superiora w Nowogrodzie Siewierskim w okresie 1636-1638. Był następnie misjonarzem dworskim w świątyni kanclerza koronnego w latach 1638-1639, a dalej prefektem szkół w Chojnicach (1641-1642), profesorem teologii moralnej (1645-1646) i prefektem szkół (1646-1647) w Brześciu Litewskim. Pełnił funkcję rektora kolegium w Łucku w latach 1647-1650 i Krośnie w okresie 1657-1658. Był również regensem Seminarium Diecezjalnego w Sandomierzu (1663-1664), gdzie zmarł.

Mikuliński Piotr – urodził się w lutym 1655 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 4 października 1673 r. w Krakowie, a zmarł 22 marca 1705 r. w Czerminie koło Sandomierza. W zgromadzeniu pracował w charakterze profesora retoryki w Rawie w latach 1686-1687, a dalej w Przemyślu (1688-1691) i Toruniu (1692-1693). Był następnie profesorem teologii moralnej w Gdańsku (1693-1694) oraz profesorem teologii moralnej i prefektem szkół w Chojnicach (1694-1695). W latach 1695-1697 pracował w charakterze misjonarza w Jabłonowie. Pełnił funkcję prefekta szkół i profesora teologii moralnej w Grudziądzu (1697-1698) i prefekta szkół w Chojnicach (1698-1699). W okresie 1703-1704 był profesorem teologii moralnej w Sandomierzu, gdzie zmarł.

Misterski Franciszek – urodził się 1 października 1704 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 17 sierpnia 1721 r. w Krakowie, a na kapłana został wyświęcony w 1733 r. w Lublinie. W zgromadzeniu pracował jako prefekt bursy w Lublinie w latach 1734-1736, a następnie profesor retoryki moralnej w Malborku (1737-1738). Dalej był prefektem szkół w Choj-

nicach (1738-1739) oraz misjonarzem w Rylsku (1745-1747) i Tyśmieniczanych (1748-1749). Pełnił funkcję prefekta bursy w Rawie w latach 1749-1751 oraz prefekta drukarni w Poznaniu w okresie 1751-1758. Jego losy po kasacie zakonu nie są znane.

Moczarski Marcin – urodził się w listopadzie 1656 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 sierpnia 1676 r. w Krakowie, a zmarł 11 czerwca 1729 r. w Chojnicach i najprawdopodobniej pochowany został w podziemiach kościoła pojezuickiego. W zgromadzeniu pracował w charakterze profesora retoryki w Ostrogu w latach 1689-1690, a dalej w Jarosławiu (1690-1691), Łucku (1692-1693 i 1695-1696), Krośnie (1693-1694) i Brześciu Litewskim (1694-1695). Następnie był misjonarzem w Kowlu (1696-1697) oraz profesorem teologii moralnej w Grudziądzu (1698-1701), Krasnymstawie (1703-1705) i Krośnie (1708-1709). W Krasnymstawie pełnił również funkcję prefekta szkół i profesora teologii moralnej (1708-1709) oraz tę samą w Brześciu Litewskim (1711-1713). Był również misjonarzem w Polkowie (1709-1710) i Koźliczkach (1717-1718). Profesorem teologii

moralnej w Chojnicach mianowano go na lata 1720-1721 oraz w Rawie na okres 1722-1723. Nie wiadomo, w jakich okolicznościach po raz kolejny trafił do Chojnic, gdzie zmarł.

Mohylowski Stefan – urodził się 22 grudnia 1666 r. na Podkarpaciu. Do zakonu jezuitów wstąpił 22 sierpnia 1684 r. w Krakowie, a zmarł 9 maja 1720 r. w Rawie. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora filozofii w Sandomierzu w okresie 1700-1702, a następnie prefekta szkół w Ostrogu (1702-1703). Był misjonarzem w Roźniatowie w latach 1703-1705. Pełnił funkcję prefekta szkół w Ostrogu (1705-1707) i Rawie (1708-1709), profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Chojnicach (1709-1711), a także profesora teologii moralnej i prawa kanonicznego w Poznaniu (1711-1712). Później ponownie trafił do Chojnic, gdzie został superiorem na okres 1712-1715, oraz do Rawy w latach 1718-1720 w charakterze profesora teologii moralnej. Ponadto pełnił funkcję misjonarza dworskiego wojewody sieradzkiego Koniecpolskiego.

Molski Jan – urodził się ok. 1619 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 8 sierpnia 1635 r.

w Krakowie, a zmarł 26 sierpnia 1676 r. również w Krakowie. Z zachowanych akt wiadomo jedynie, iż w zgromadzeniu w latach 1672-1676 piastował godność superiora w Chojnicach.

Morawski Roch Fabian – urodził się 11 stycznia 1711 r. w Blaszkach na terenie Wielkopolski jako syn Jana i Marianny. Do zakonu jezuitów wstąpił 21 sierpnia 1725 r. w Krakowie, a zmarł po 1773 r. W zgromadzeniu zajmował stanowisko profesora etyki i matematyki w Kaliszu (1743-1744) oraz profesora filozofii i matematyki w Krośnie (1744-1746). Następnie był profesorem teologii moralnej i prefektem szkół w Przemyślu (1746-1747), piastował godność superiora w Malborku (1752-1755) i rektora kolegium w Chojnicach (1757-1760). W latach 1760-1768 był prokuratorem spraw spornych prowincji zakonnej w Warszawie. W ostatnim okresie istnienia zakonu jako rektor przebywał w Rawie (1768-1772) oraz jako prefekt studiów w Brześciu Litewskim (1772-1773). Jego dalsze losy nie są znane.

Niesiecki Kasper – urodził się 31 grudnia 1682 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstą-

pił 2 września 1699 r. w Krakowie, na kapłana wyswięcono go w czerwcu 1710 r. również w Krakowie, a zmarł 9 czerwca 1744 r. w Krasnymstawie. W zgromadzeniu studiował filozofię w Lublinie w latach 1701-1704 oraz teologię w Krakowie w okresie 1707-1711. Pełnił początkowo obowiązki profesora retoryki i poetyki w Bydgoszczy (1712-1713) i Chojnicach (1713-1714). Był następnie profesorem etyki i matematyki w Kaliszu (1714-1715) oraz kaznodzieją w Rawie (1715-1716). W latach 1716-1717 pracował przy krakowskim kościele św. Szczepana. Następnie przebywał w Lublinie (1717-1718), Kaliszu (1718-1719), Lwowie (1719-1720 i 1722-1723), Krakowie przy kościele św. Piotra (1721-1722) oraz Krasnymstawie (1720-1721 i 1723-1744). W Krasnymstawie pełnił również obowiązki prefekta kościoła i regensa Seminarium Duchownego (1723-1725) oraz profesora teologii moralnej (1726-1727). Poza działalnością duszpasterską zajmował się także heraldyką, pozostawiając po sobie obszerny i aktualny do dziś herbarz *Korona polska* (Lwów 1728-1743, t. 1-5), aczkolwiek obecnie w użyciu pozostaje wydanie J.N. Bobrowicza pt. *Herbarz polski* (Lipsk 1839-1845, t. 1-10).

KORONA POLSKA

przy
ZŁOTEY WOLNOŚCI
Starożytnemi
Wszystkich Kathedr, Prowincyi, Rycerstwa
KLEYNOTAMI

Heroicznym Męstwem y odwagą,
Naywyższemi Honorami;

á nayspicrwey
Cnotą, Pobożnością, y Świątobliwością

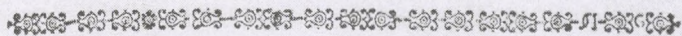
OZDOBIONA

*Potomnym zaś wiekom na zaszczyt y nieśmiertelna sławę
Pamiętnych w tej Ojczyźnie Synów,*

PODANA

Przez

X. KASPRA NIESIECKIEGO Societatis JESU.

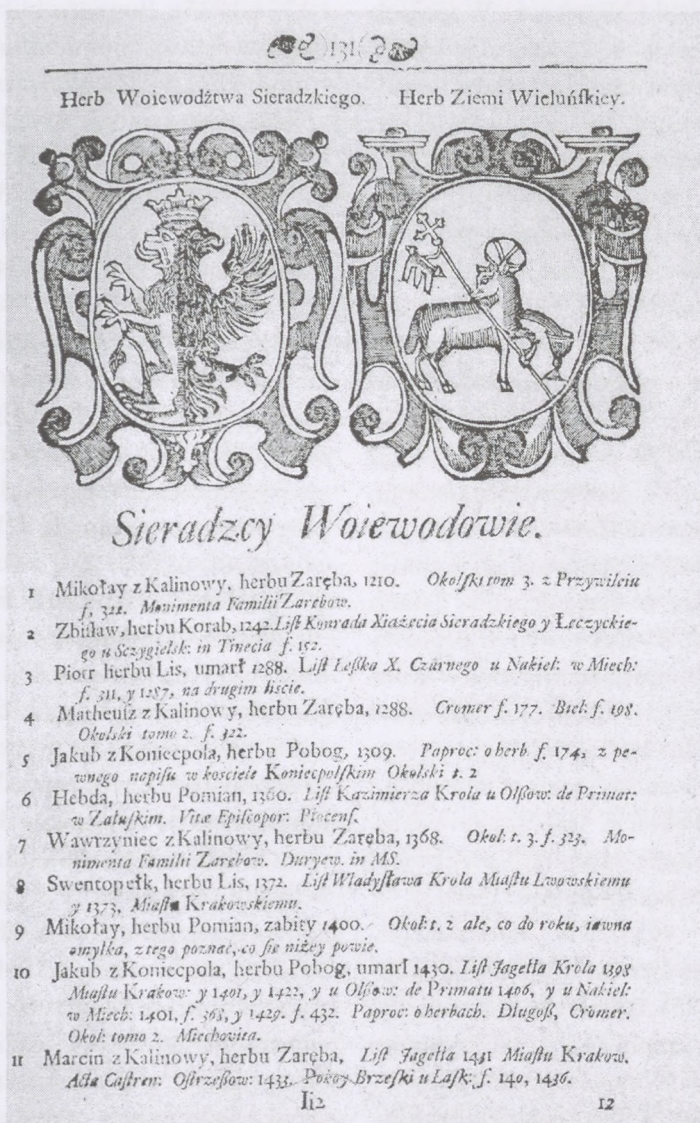

Roku Wolności ludzkiej przez Wcielonego
BOGA windykowaney 1728.

W Drukarni Collegium Lwowskiego Societatis JESU.

Rycina 3. Strona tytułowa herbarza Kaspra Niesieckiego *Korona polska* (Lwów 1728, t. 1)

Źródło: ze zbiorów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy, sygn. 689.1946

Rycina 4. Strona wewnętrzna herbarza Kaspra Niesieckiego *Korona polska* (Lwów 1728, t. 1)

Źródło: ze zbiorów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy, sygn. 689.1946

Nigricius (Nigritius) Wojciech – urodził się ok. 13 kwietnia 1620 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 13 sierpnia 1637 r. w Krakowie, a zmarł 15 sierpnia 1692 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora Pisma św. i języka hebrajskiego w Poznaniu w latach 1652-1654 i 1658-1660. Sprawował funkcję misjonarza we Wrocławiu (1655-1658) oraz Międzyrzeczu (1660-1664), był również profesorem teologii moralnej i języka hebrajskiego w Poznaniu (1667-1668) i Kaliszu (1672-1673). Piastował też godność superiora w Chojnicach w latach 1669-1672. Był również profesorem teologii polemicznej w Kaliszu (1679-1680), prefektem szkół w Wałczu (1681-1683) i profesorem języka hebrajskiego w Poznaniu (1683-1684). W 1692 r. jako profesor teologii moralnej przebywał w Gdańsku, gdzie też zmarł.

Noricus Ernest – urodził się 26 lutego 1675 r. na terenie Saksonii. Do zakonu jezuitów wstąpił 26 lutego 1717 r. w Krakowie, zmarł 17 grudnia 1749 r. w Kamieńcu Podolskim. W zgromadzeniu kilkakrotnie obejmował stanowisko profesora języka francuskiego w Sandomierzu (1719-1721, 1724-1725, 1726-1727

i 1734-1735). Ponadto był kaznodzieją w języku niemieckim w Toruniu (1721-1722), Wałczu (1722-1724), Grudziądzu (1725-1726), Chojnicach (1727-1729), Poznaniu (1729-1734), Lwowie (1735-1738 i 1739-1740), Kamieńcu Podolskim (1738-1739 i 1741-1749) oraz w Krakowie w latach 1740-1741. W okresie 1726-1727 pełnił funkcję profesora Pisma św. w Sandomierzu. Ponadto był misjonarzem obozowym wojsk polskich w czasie wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w 1. połowie XVIII w.

Olędzki (Olendzki) Franciszek – urodził się 4 października 1621 r. na Podlasiu. Do zakonu jezuitów wstąpił 17 października 1639 r. w Krakowie, zmarł 17 października 1680 r. w Krośnie. W zgromadzeniu był regensem Seminarium Duchownego w Sandomierzu w latach 1653-1654. Następnie został prefektem szkół w Brześciu Litewskim w okresie 1659-1660, a dalej rektorem w tym samym ośrodku (1660-1663). Pełnił funkcję superiora w Chojnicach (1665-1667) i ponownie prefekta szkół w Brześciu Litewskim (1675-1680).

Olędzki (Olendzki) Jan – urodził się 15 lipca 1630 r. w Wielko-

polisce. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 lipca 1648 r. w Krakowie, a zmarł 21 października 1700 r. w Bydgoszczy. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora retoryki i poetyki w Chojnicach w latach 1664-1665 oraz profesora języka hebrajskiego w Poznaniu w okresie 1665-1666. Był prefektem szkół w Bydgoszczy (1672-1673) i prefektem bursy Kaniowskiego w Kaliszu (1679-1680). Kolejne lata jego pracy związane były z kolegium jezuickim w Bydgoszczy, gdzie też zmarł. Był tam prefektem szkół w okresie 1682-1685, rektorem kolegium (1692-1695) oraz profesorem teologii moralnej (1695-1697).

Opęchowski (Openchowski) Kazimierz – urodził się 26 sierpnia 1678 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 8 sierpnia 1700 r. w Krakowie, a zmarł 21 grudnia 1749 r. w Chojnicach i najprawdopodobniej pochowany został w podziemiach kościoła pojezuickiego. Wychowywał się na pograniczu kultury polsko-niemieckiej i to zapewne zaważyło na tym, iż jego dalsze posłannictwo związane było z duszpasterstwem misyjnym w języku niemieckim. W zgromadzeniu w ten sposób był kaznodzieją w Międzyrzeczu w latach

1713-1727. Następnie objął w okresie 1730-1733 stanowisko superiora w Chojnicach. Prowadził również misję w Płonkowie (1734-1735), był superiorem w Malborku (1735-1738), operariuszem w języku niemieckim oraz kaznodzieją w Gdańsku (1738-1739). Nie wiadomo, w jakich okolicznościach w ostatnim okresie życia trafił do Chojnic, gdzie zmarł.

Ossowski Ludwik Jacek – urodził się 10 sierpnia 1724 r. w Bydgoszczy jako syn Tomasza i Ewy. Do zakonu jezuitów wstąpił 3 września 1742 r. w Krakowie, a na kapłana wyświęcony został w 1753 r. w Poznaniu. W zgromadzeniu początkowo piastował godność prefekta szkół w Międzyrzeczu w latach 1754-1757, a następnie syntaksy w Piotrkowie w okresie 1758-1759. Był profesorem poetyki i retoryki w Wałczu (1760-1761), Chojnicach (1761-1763 i 1764-1765) i Gdańsku (1763-1764). Prowadził duszpasterstwo misyjne w Białej koło Rawy (1765-1766), a następnie był prokuratorem w Ujściu (1766-1767) i Bochlewie (1767-1773). Jego losy po kasacie zakonu nie są znane.

Osten (Oesten) Jan – urodził się 7 maja 1690 r. na terenie Prus. Do

zakonu jezuitów wstąpił 30 lipca 1711 r. w Krakowie, a zmarł 13 maja 1754 r. w Międzyrzeczu. W zgromadzeniu początkowo objął stanowisko profesora teologii moralnej i kaznodziei w języku niemieckim w Chojnicach, gdzie przebywał w okresie 1726-1727, a później w Grudziądzu (1727-1728) i Poznaniu (1728-1729). Następnie był profesorem filozofii w Toruniu (1729-1731), prowadził pracę misyjną w Tucznie (1731-1732) i piastował godność superiora w Międzyrzeczu (1732-1736). Z kolei prefektem szkół w Wałczu i misjonarzem w Tucznie był w latach 1736-1737. Następnie pełnił funkcję superiora w Wałczu (1738-1741) oraz profesora teologii moralnej w Grudziądzu (1747-1748). Ostatnie lata życia (1750-1754) spędził w Międzyrzeczu, gdzie ponownie piastował godność superiora.

Pade (Pado) Jan – urodził się 21 stycznia 1624 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 20 sierpnia 1642 r. w Krakowie, a zmarł 11 lutego 1693 r. w Kamieńcu Podolskim. W zgromadzeniu w latach potopu szwedzkiego przebywał poza granicami Rzeczypospolitej. W okresie 1674-1675 był prefektem budowy kościoła

w Chojnicach. Następnie otrzymał godność superiora w Wałczu, gdzie przebywał w latach 1675-1678, oraz rektora w Grudziądzu, gdzie pracował w okresie 1684-1687.

Paruszewski Stanisław – urodził się 27 września 1701 r. na Podolu. Do zakonu jezuitów wstąpił 27 września 1721 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go 14 czerwca 1733 r. w Poznaniu, a zmarł 9 listopada 1764 r. w Kaliszu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Grudziądzu w latach 1740-1743. Następnie występował jako misjonarz dworski w okresie 1743-1752. Był również prefektem szkół w Chojnicach (1754-1755), profesorem teologii moralnej w Grudziądzu (1756-1759) oraz misjonarzem w Taczanowie (1759-1761) i Bochlewie (1763-1764).

Pierzcha Ignacy – urodził się 1 stycznia 1635 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 października 1651 r. w Krakowie, a zmarł 30 stycznia 1708 r. w Chojnicach i pochowany został najprawdopodobniej w najbliższym otoczeniu rezydencji jezuickiej. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora teologii moralnej i prefek-

ta szkół w Grudziądzu w latach 1690-1695, a także w Chojnicach w okresie 1695-1705. Był jednym z najdłużej pracujących na placówce chojnickiej jezuitów.

Pierzchliński Franciszek – urodził się w 1656 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 sierpnia 1673 r. w Krakowie, a zmarł 21 sierpnia 1710 r. w Grudziądzu, niosąc posługę zarazonym. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prefekta szkół w Malborku w latach 1694-1695. Był również superiorem w Chojnicach w okresie 1695-1698. Następnie przebywał w Grudziądzu jako rektor (1701-1706), misjonarz ludowy (1707-1709) i wicerektor placówki zakonnej (1709-1710).

Pierzchliński Ludwik – urodził się w 1657 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 listopada 1675 r. w Krakowie, a zmarł 25 stycznia 1729 r. w Jarosławiu. W zgromadzeniu pełnił funkcję prefekta szkół w Grudziądzu w latach 1692-1694, a dalej w Krasnymstawie (1694-1697) i Krośnie (1699-1700). W latach 1701-1702 i 1707-1708 był regensem konwiktuszlacheckiego w Sandomierzu. Piastował godność superiora w Chojnicach (1702-1705) oraz

prefekta budowy obiektu sakralnego w Bydgoszczy (1705-1706) i Krośnie (1706-1707 i 1708-1709). Był następnie rektorem kolegium w Przemyślu (1709-1712), misjonarzem w Kniahininie (1712-1713) oraz regensem konwiktuszlacheckiego w Ostrogu (1713-1715). W latach 1716-1720 pełnił funkcję rektora kolegium w Kaliszu, a dalej regensa Seminarium Duchownego w Sandomierzu (1721-1722). Pod koniec życia piastował godność rektora kolegium św. Jana w Jarosławiu (1724-1727), gdzie też zmarł.

Piński Kasper – urodził się 10 stycznia 1639 r. w Poznaniu. Do zakonu jezuitów wstąpił 20 stycznia 1653 r. w Krakowie, a zmarł 14 stycznia 1701 r. również w Krakowie. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora poetyki i retoryki oraz prefekta szkół w Chojnicach w latach 1666-1667, następnie profesora filozofii i matematyki w Rawie (1672-1673) oraz profesora teologii moralnej w Kaliszu (1675-1676) i Gdańsku (1676-1677). W latach 1682-1683 przebywał ponownie w Kaliszu jako profesor teologii moralnej i polemicznej. W Bydgoszczy był profesorem teologii moralnej (1689-1695), prefektem szkół (1692-1695) i prefektem budowy

(1695-1696). Jako profesor teologii moralnej w okresie 1697-1699 przebywał w Jarosławiu. Był również kaznodzieją i prokuratorem spraw spornych w Prowincji Towarzystwa Jezusowego. Zasłynął jako propagator rozwoju burs muzycznych, choć sam muzykiem nie był.

Płaskowski Kazimierz – urodził się 31 grudnia 1664 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 21 września 1685 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go w 1696 r. w Poznaniu, a zmarł 24 września 1725 r. w Chojnicach, gdzie najprawdopodobniej został pochowany. W zgromadzeniu był prefektem drukarni w Poznaniu w latach 1694-1697, a następnie prefektem budowy kościoła w Krośnie (1704-1705) i prefektem szkół w Samborze (1711-1712). W Samborze był też superiorem w latach 1712-1714, a w Chojnicach pełnił tę funkcję w okresie 1715-1719. Podczas jego urzędowania w Chojnicach przygotowano projekty oraz rozpoczęto budowę kościoła jezuickiego, którego sylwetka architektoniczna zachowała się do dnia dzisiejszego. Następnie został profesorem teologii moralnej i prefektem szkół w Grudziądzu w latach 1720-1723. Stamtąd ponownie władze zakon-

ne skierowały go do Chojnic, gdzie pełnił funkcję prefekta budowy i profesora teologii moralnej (1723-1725). W zakonie zasłynął jako budowniczy. Położył fundamenty pod budowę kościołów jezuickich w Samborze i Chojnicach.

Pletzer Jerzy – urodził się 27 marca 1695 r. w Zauchwitz na Śląsku jako syn Marcina i Anny. Do zakonu jezuitów wstąpił 25 lipca 1718 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcony został 11 czerwca 1729 r. w Krakowie, a zmarł 8 października 1760 r. w Wałczu. W zgromadzeniu był kaznodzieją i operariuszem w języku niemieckim w Toruniu w latach 1737-1738, a następnie w Wałczu (1738-1740), Międzyrzeczu (1740-1741), Chojnicach (1741-1742 i 1748-1750), Bydgoszczy (1747-1748), Gdańsku (1752-1754), Tucznie (1754-1758) oraz w Koźliczkach (1759-1760).

Potocki Kazimierz – urodził się 14 lutego 1670 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 31 grudnia 1686 r. w Krakowie, a zmarł 17 maja 1726 r. w Chojnicach, gdzie najprawdopodobniej został pochowany. W zgromadzeniu pełnił funkcję misjonarza w Siekierkach w latach 1701-1704, a następ-

nie w Chojnicach (1707-1708) oraz w Jabłonowie (1708-1709). Był rektorem w Grudziądzu (1709-1713) i prefektem szkół w Chojnicach (1713-1714). Ponownie w Chojnicach przebywał w latach 1717-1718, pełniąc funkcję profesora teologii moralnej. Stąd też oddelegowany został na Kaszuby, na misję, której stacja mieściła się w Chojnicach; posługę tę pełnił w okresie 1718-1721 i 1724-1726.

Prusiecki Stefan – urodził się 21 grudnia 1699 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 22 sierpnia 1715 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go w lipcu 1728 r. w Poznaniu, a zmarł 21 lutego 1749 r. w Grudziądzu. W zgromadzeniu zajmował stanowisko profesora retoryki w Jarosławiu w latach 1731-1732. Następnie był profesorem filozofii i prefektem szkół w Stanisławowie (1732-1734), prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Krośnie (1734-1735), profesorem Pisma św. oraz prefektem szkół w Gdańsku (1735-1737). Misjonarzem w Koźliczkach był z kolei w latach 1738-1739, a prefektem studiów w Rawie w okresie 1740-1741. Pełnił obowiązki profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Piotrkowie (1741-

-1742 i 1744-1745), a następnie w Rawie (1742-1744) i Krasnymstawie (1745-1746). Stamtąd przeniesiony został do Chojnic, gdzie był w latach 1746-1748 profesorem teologii moralnej. Taką samą funkcję pełnił w okresie 1748-1749 w Grudziądzu, gdzie też zmarł. Był również autorem dramatu szkolnego, który wykorzystywano w pracy z młodzieżą.

Pruszak Andrzej – urodził się 9 grudnia 1701 r. na terenie Prus jako syn Tomasza i Julianny z domu Wolskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 sierpnia 1720 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcony został 14 czerwca 1732 r. w Poznaniu, a zmarł 1 maja 1753 r. w Sandomierzu. W zgromadzeniu początkowo pełnił funkcję prefekta szkół w Wałczu w latach 1735-1736, następnie obowiązki te sprawował w Bydgoszczy (1738-1739) oraz Chojnicach (1740-1741). Był misjonarzem ludowym w Nastasowie w latach 1741-1742. Stamtąd skierowany został przez władze zakonne ponownie do Chojnic, gdzie w okresie 1744-1746 pełnił funkcję prefekta szkół. Dalej był misjonarzem w Modzerowie (1746-1747) oraz profesorem teologii moralnej w Bydgoszczy (1748-1749).

Pruszak Jakub – urodził się 10 stycznia 1726 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 października 1743 r. w Krakowie, a zmarł po kasacie zakonu. W zgromadzeniu początkowo występował jako profesor filozofii i matematyki w Toruniu w latach 1758-1760. Następnie pełnił funkcję prokuratora prowincji zakonnej w Piotrkowie (1760-1761), profesora teologii moralnej i prawa kanonicznego w Kaliszu (1762-1764), regensa konwiktu szlacheckiego w Kaliszu (1764-1766) oraz profesora teologii moralnej i prawa kanonicznego w Toruniu (1766-1767). Stamtąd skierowany został przez władze zakonne do Chojnic, gdzie był prefektem nowo wybudowanego kościoła oraz bursy dla młodzieży w latach 1767-1768. Podobne funkcje pełnił w Bydgoszczy w okresie 1768-1770. Jego losy po kasacie zakonu nie są znane.

Przepierski Mikołaj – urodził się 1 grudnia 1705 r. w Kaliszu jako syn Andrzeja i Zofii. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 listopada 1722 r. w Krakowie, a zmarł 3 czerwca 1763 r. w Połonnem. W zgromadzeniu początkowo skierowany został do Chojnic, gdzie piastował funkcję prefekta szkół i profesora

teologii moralnej w latach 1736-1737. Następnie był prefektem szkół w Łęczycy (1738-1739) i profesorem teologii moralnej w Piotrkowie (1740-1741). Dalej jako misjonarz przebywał w Koniecpolu (1742-1743), Derewni (1743-1744) oraz Połonnem (1754-1763), gdzie też zmarł.

Przeradzki Antoni – urodził się 22 czerwca 1727 r. w Bolesinie na terenie Prus jako syn Kazimierza i Elżbiety z domu Krugier. Do zakonu wstąpił 4 sierpnia 1748 r. w Krakowie, a dymisję z zakonu otrzymał ok. 1768 r. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora poetyki i prefekta szkół w Chojnicach w latach 1758-1759, następnie był kaznodzieją i prefektem biblioteki w Rawie (1760-1761), Grudziądzu (1764-1765) i Krakowie w kościele św. Szczepana (1767-1768). Był też autorem kazania na poświęcenie kościoła jezuickiego w Gdańsku oraz autorem dramatu szkolnego pt. *Maurycyusz*, wydane go w Poznaniu w 1754 r.

Przeworscensis (Czepisius) Jan – urodził się 29 sierpnia 1573 r. w Przeworsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 12 października 1590 r. w Krakowie, a zmarł 16 stycznia

1650 r. w Krakowie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora retoryki dla kleryków jezuickich w Lublinie w latach 1604-1605 oraz w Jarosławiu w okresie 1605-1606. Następnie był prefektem szkół i bursy w Kaliszu (1607-1608), profesorem teologii polemicznej i prefektem szkół w Kaliszu (1608-1610) oraz w Sandomierzu (1610-1612). W latach 1612-1615 przebywał ponownie w Lublinie jako prefekt szkół, a dalej jako kaznodzieja w Krakowie przy kościele św. Barbary (1615-1619) oraz w Bydgoszczy (1619-1621). W Bydgoszczy piastował następnie godność superiora w latach 1621-1623, a w Chojnicach w okresie 1623-1627. Był również operariuszem w Bydgoszczy (1627-1631), Krakowie (1631-1632) i Przemyślu (1633-1634). W latach 1634-1650 był opiekunem kongregacji mieszczan w Krakowie przy kościele św. Barbary zlokalizowanym w sąsiedztwie kościoła Mariackiego przy Małym Rynku. W zgromadzeniu zachował się w pamięci także jako rekolekcjonista siostr zakonnych.

Rakowski Marcin – urodził się 9 listopada 1642 r. na Kaszubach. Do zakonu jezuitów wstąpił 19 sierpnia 1664 r. w Krakowie,

na kapłana wyświęcono go w 1676 r. w Poznaniu, a zmarł 21 stycznia 1711 r. w Godowie koło Lublina. W zgromadzeniu był misjonarzem dworskim Radziwiłłów w latach 1676-1677, a następnie profesorem filozofii i matematyki w Rawie (1679-1681) oraz profesorem teologii pozytywnej i polemicznej w Krakowie (1681-1683). Pełnił funkcję rektora kolegium w Brześciu Litewskim (1683-1689), Gdańsku (1692-1698), Kaliszu (1698-1702), Lwowie (1703-1706) oraz Poznaniu (1706-1710). Był również regensem Seminarium Duchownego w Lublinie w okresie 1702-1703 i sekretarzem prowincjała zakonnego w latach 1689-1691. Będąc rektorem, budował jezuickie kolegia i kościoły. W rękopisach pozostały również jego wykłady z teologii.

Reich (Reuch) Jan – urodził się 18 stycznia 1656 r. w Wałczu. Do zakonu jezuitów wstąpił 17 września 1674 r. w Krakowie, a zmarł 19 lipca 1709 r. w Gdańsku, pełniąc posługę zarazonym. W zgromadzeniu pracował na stanowisku profesora filozofii w Poznaniu w latach 1689-1691, następnie był prefektem szkół w Wałczu (1693-1694) i Chojnicach (1699-1700).

W latach 1704-1707 był superiorem domu zakonnego, w Malborku. W pamięci współbraci zachował się też jako misjonarz ludowy zaangażowany w nawracanie protestantów.

Reiff (Reyff) Józef Antoni – urodził się 16 stycznia 1700 r. w Opawie na Śląsku jako syn Jakuba i Marianny. Do zakonu jezuitów wstąpił 12 listopada 1715 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcony został w Poznaniu w 1727 r., a zmarł po 1774 r. W zgromadzeniu pełnił początkowo obowiązki prefekta szkół w Międzyrzeczu w latach 1728-1729. Był następnie misjonarzem na Kaszubach (1729-1732) i w Tucznie (1734-1736). W Krakowie przy kościele św. Szczepana był w latach 1739-1740 kaznodzieją w języku niemieckim. Tę funkcję pełnił dalej we Lwowie (1741-1743), Toruniu (1743-1745) i Gdańsku (1748-1750). We Lwowie w latach 1741-1742 był również prefektem drukarni. Dalej jako misjonarz przebywał w Tucznie (1750-1751). Był również superiorem we Wschowie (1754-1756) oraz misjonarzem w Firszteweder (1758-1759), Kościelcu (1759-1760) i Sarnowie (1763-1764). Jego losy po kasacie zakonu nie są znane.

Reimer (Reymers) Bernard – urodził się 6 stycznia 1617 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 28 sierpnia 1635 r. w Krakowie, a zmarł 25 listopada 1690 r. w Chojnicach, gdzie najprawdopodobniej został pochowany. W zgromadzeniu piastował godność rektora w Gdańsku w latach 1657-1660, a następnie w Grudziądzu (1674-1677) i Toruniu (1678-1681). Był regensem Seminarium Duchownego w Sandomierzu w okresie 1683-1684. W latach 1684-1685 pełnił funkcję superiora domu zakonnego w Chojnicach. Z miastem tym związany był do śmierci.

Robakowski Paweł – urodził się 25 stycznia 1667 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 3 września 1684 r. w Krakowie, a zmarł 15 czerwca 1722 r. w Grudziądzu. W zgromadzeniu wielokrotnie był profesorem szkół jezuickich w różnych ośrodkach zakonnych. Był także misjonarzem i kaznodzieją w języku niemieckim w Międzyrzeczu (1700-1708), Chojnicach (1717-1718), Grudziądzu (1718-1722) i Jabłonowie (1720-1721).

Roemer Józef Jerzy Jan – urodził się 19 kwietnia 1726 r. w Cieszynie jako syn Andrzeja i Heleny.

Do zakonu jezuitów wstąpił 29 lipca 1743 r. w Krakowie, a zmarł w 1794 r. w Bolonii we Włoszech. W zgromadzeniu pełnił funkcję prefekta szkół w Rawie w latach 1758-1760. Dalej jako misjonarz ludowy przebywał na Kaszubach w okresie 1760-1761. Był następnie superiorem w Żywcu (1761-1769) oraz kaznodzieją i prefektem biblioteki w Krośnie (1769-1770). Jego losy po kasacie zakonu nie są bliżej znane, najprawdopodobniej wyjechał na Półwysep Apeniński.

Rogoziński Sebastian – urodził się ok. 1598 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 18 lipca 1615 r. w Krakowie, a zmarł w czerwcu 1648 r. w Dubnie koło Nowogrodu Siewierskiego. W zgromadzeniu początkowo pełnił funkcję superiora w Chojnicach w okresie 1629-1633 oraz w Faustowie w latach 1634-1637. Był profesorem teologii moralnej oraz prefektem szkół i bursy w Łucku (1641-1642). W Winnicy pełnił podobne obowiązki w latach 1642-1643, a we Lwowie w okresie 1643-1645. Następnie piastował godność rektora kolegium zakonnego w Nowogrodzie Siewierskim (1646-1648). Został zamordowany przez schizmatyków w zamku w Starym Dub-

nie na Ukrainie w czasie powstania kozackiego pod wodzą Bohdana Chmielnickiego.

Rulewicz Szymon – urodził się w 1702 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 16 sierpnia 1729 r. w Krakowie, a zmarł 17 kwietnia 1762 r. w Lublinie. W zgromadzeniu był misjonarzem w diecezji kijowskiej w latach 1732-1734. Następnie pełnił funkcję profesora filozofii i matematyki w Piotrkowie (1737-1740) oraz prefekta szkół w Wałczu i misjonarza w Tucznie (1740-1741). Był również prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Stanisławowie oraz misjonarzem w Żórawnie (1745-1746). Posługę misjonarza pełnił również na Ukrainie w latach 1746-1747. Następnie był prefektem studiów i bursy w Piotrkowie (1748-1750) oraz ponownie misjonarzem: na Kaszubach (1750-1751), w Białej Cerkwi (1754-1755), Kniahininie (1756-1759), Łyścu (1760-1761) i Lorecie koło Lublina (1761-1762). W dziedzinie naukowej zasłynął jako polemista prowadzący dysputy w Akademii Kijowskiej.

Ruell (Ryll) Karol Antoni – urodził się 11 czerwca 1728 r. w Eger na terytorium Czech jako syn Jana

Karola i Magdaleny. Do zakonu jezuitów wstąpił 31 lipca 1748 r. w Krakowie, a zmarł w maju 1782 r. w Toruniu. W zgromadzeniu był profesorem retoryki w Międzyrzeczu w latach 1765-1766, a później misjonarzem ludowym w Chojnicach, Sarnowie, Grudziądzu i Toruniu. Po kasacie zakonu pracował jako profesor geografii i języka niemieckiego w szkołach Komisji Edukacji Narodowej w Toruniu w okresie 1773-1782.

Ruell (Ryll) Kasper – urodził się 20 grudnia 1725 r. w Eger na terytorium Czech jako syn Jana Karola i Magdaleny. Do zakonu jezuitów wstąpił 6 listopada 1746 r. w Krakowie, a zmarł po 1773 r. W zgromadzeniu był prefektem szkół w Malborku w latach 1761-1763 oraz kaznodzieją i prefektem bursy muzyków w Chojnicach w okresie 1771-1773. W ośrodku tym zastała go wiadomość o I rozbiorze Polski i kasacie zakonu. Jego późniejsze losy nie są znane.

Ruell (Ryll) Wawrzyniec – urodził się w 1722 r. na terytorium Czech. Do zakonu jezuitów wstąpił 31 sierpnia 1741 r. w Krakowie, święcenia kapłańskie uzyskał 2 lipca 1752 r. w Krasnymstawie,

a zmarł 13 lipca 1770 r. we Wschowie. W zgromadzeniu w okresie 1756-1758 zajmował stanowisko profesora teologii moralnej w Chojnicach. Następnie był misjonarzem w Tucznie (1758-1759) oraz prefektem szkół w Wałczu (1759-1760) i Wschowie (1764-1765).

Rychłowski Sebastian – urodził się w 1682 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił w Krakowie 17 lipca 1700 r., a zmarł 12 maja 1736 r. w Łucku. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prefekta szkół w Brześciu Litewskim w latach 1719-1720, a następnie w Kamieńcu Podolskim (1722-1723), Rawie (1725-1726), Chojnicach (1726-1727), Wałczu (1729-1730), Owruczu (1731-1732) i Samborze (1733-1734). Był również misjonarzem ludowym w Niżborgu w okresie 1723-1724.

Ryncke (Rincke) Florian Jan – urodził się 3 lipca 1714 r. w Lubśnicy na terenie Śląska. Do zakonu jezuitów wstąpił w Krakowie 6 września 1731 r., na kapłana został wyświęcony 26 czerwca 1742 r. w Poznaniu, a zmarł 30 stycznia 1762 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu pełnił funkcję operariusza w języku niemieckim w Wałczu (1751-

-1752), a później w Poznaniu (1752-1753) i Lwowie (1753-1755). Następnie był profesorem teologii moralnej w Chojnicach w latach 1758-1759 i superiorem w Elblągu w okresie 1763-1767.

Rzepecki Kazimierz – urodził się w kwietniu 1649 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 21 lipca 1665 r. w Krakowie, a zmarł 23 kwietnia 1722 r. w Godowie. W zgromadzeniu zajmował stanowisko profesora retoryki kolejno we Lwowie (1678-1679), Jarosławiu (1680-1683 i 1683-1684), Gdańsku (1681-1682) oraz w Poznaniu (1682-1683). Był prefektem bursy muzyków w Jarosławiu w latach 1690-1691. Zajmował stanowisko profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Krośnie w okresie 1692-1693. Później był regensem Seminarium Duchownego w Sandomierzu (1696-1698) oraz superiorem w Chojnicach (1698-1701). Następnie pełnił funkcję profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Jarosławiu (1702-1703), prefekta szkół w Lublinie (1703-1704) i regensa konwiktuszlacheckiego w Ostrogu (1704-1706). W latach 1706-1708 piastował godność superiora w Samborze. Był autorem panegiryku.

Rzeszewski (Rzeszowski) Jan – urodził się w 1608 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 sierpnia 1625 r. w Krakowie, a zmarł 6 maja 1680 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora teologii polemicznej we Lwowie w latach 1638-1639, a następnie profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Sandomierzu (1641-1643) oraz profesora filozofii w Ostrogu (1643-1645). Był też prefektem szkół w Barze w latach 1648-1649 oraz prefektem studiów i regensem Seminarium Duchownego w Sandomierzu (1652-1655). Piastował godność rektora kolegium jezuickiego w Brześciu Litewskim (1656-1660) i prefekta szkół w Chojnicach (1664-1665). W zakonie dał się poznać jako uzdolniony kaznodzieja.

Sadowski Stanisław – urodził się 27 sierpnia 1661 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 lipca 1677 r. w Krakowie, a zmarł 12 kwietnia 1723 r. w Malborku. W zgromadzeniu pełnił w latach 1694-1696 obowiązki profesora teologii moralnej w Krasnymstawie, a później w Krośnie (1696-1697 i 1717-1718) i Kaliszu (1697-1699). Był profesorem prawa kanonicznego w Poznaniu w latach

1699-1700, a także prefektem szkół w Grudziądzu (1701-1702) oraz profesorem teologii moralnej i prefektem szkół w Chojnicach (1707-1709). W latach 1718-1720 pełnił funkcję profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Bydgoszczy. W okresie 1720-1722 był także misjonarzem w Koźliczkach.

Sawicki Stanisław – urodził się w 1689 r. na Podlasiu. Do zakonu jezuitów wstąpił 13 sierpnia 1704 r. w Krakowie, a zmarł 3 listopada 1739 r. w Szarogrodzie. W zgromadzeniu w latach 1719-1720 pełnił obowiązki prefekta szkół w Chojnicach, następnie w Krzemieńcu w okresie 1720-1721. Był misjonarzem w Kobryniu (1721-1730) oraz prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Brześciu Litewskim (1730-1732). Później ponownie prowadził działalność misyjną w Kobryniu i Błotach (1732-1739).

Schemer (Szemer) Andrzej – urodził się 7 listopada 1665 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 7 lipca 1682 r. w Krakowie, a zmarł 18 sierpnia 1719 r. w Sandomierzu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki socjusza regensa Seminarium Diecezjalnego w Sandomierzu w latach 1696-1698. Był

następnie profesorem filozofii i matematyki w Rawie (1700-1702) oraz profesorem teologii moralnej w Chojnicach (1703-1704) i Gdańsku (1705-1706). Jako misjonarz przebywał w Ostaszewie w latach 1709-1710. Pełnił również funkcję profesora teologii moralnej i polemicznej w Kaliszu (1710-1712), profesora prawa kanonicznego w Poznaniu (1712-1713) oraz profesora teologii moralnej w Grudziądzu (1716-1719).

Schmidt (Szmit) Wawrzyniec – urodził się 10 sierpnia 1713 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 13 grudnia 1730 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcony został 16 czerwca 1741 r. w Poznaniu, a zmarł 3 kwietnia 1760 r. w Bydgoszczy. W zgromadzeniu był prefektem szkół oraz prefektem kongregacji studenckiej w Wałczu w latach 1748-1751, a także misjonarzem na Kaszubach z ośrodkiem w Chojnicach w okresie 1751-1760.

Schroeter (Schreter) Szymon – urodził się ok. 1570 r. w Reszlu na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 25 marca 1591 r. w Rydze, na kapłana wyświęcono go 29 lipca 1601 r. w Poznaniu, zmarł 19 kwie-

tnia 1634 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora retoryki w Lublinie w latach 1602-1603 i 1608-1609, a następnie w Jarosławiu (1607-1608) oraz Kaliszu (1609-1610). Dalej był prefektem Seminarium Diecezjalnego w Poznaniu (1610-1611) i superiorzem w Gdańsku (1611-1614). Jako pierwszy przybył na nowo utworzoną placówkę do Chojnic, gdzie piastował godność superiora w latach 1620-1622. Następnie w takim samym charakterze przebywał w Malborku (1622-1626).

Schultz Paweł – urodził się 3 lipca 1707 r. w Gdańsku jako syn Grzegorza i Elżbiety. Do zakonu jezuitów wstąpił 29 września 1724 r. w Krakowie, na kapłana został wyświęcony w 1736 r. w Poznaniu, a zmarł 22 listopada 1759 r. we Wschowie. W zgromadzeniu zasłynął przede wszystkim jako kaznodzieja i operariusz w języku niemieckim. Pełnił tę funkcję początkowo w Wałczu w latach 1737-1738 i 1754-1755. Następnie skierowany został do Chojnic, gdzie głosił Słowo Boże w języku niemieckim (1739-1741 i 1747-1748). Podobne obowiązki sprawował w Krakowie (1741-1742), Toruniu (1742-1743), Poznaniu (1743-1746)

i Grudziądzu (1751-1752). Był również misjonarzem na Kaszubach z misją w Chojnicach w latach 1746-1747 i 1748-1751.

Sebastiański (Sebastyański) Kasper – urodził się 2 maja 1611 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 8 sierpnia 1628 r. w Krakowie, a zmarł 5 czerwca 1687 r. w Jarosławiu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki superiora w Chojnicach w latach 1647-1651 i 1661-1664. Następnie był prokuratorem prowincji (1657-1661) oraz pełnił funkcję prefekta budowy kościoła p.w. NMP w Jarosławiu (1675-1676). W archiwum jezuitkim w Krakowie zachowała się notatka, iż miał dać do druku księgę cudów doznanych przy obrazie Matki Boskiej w Zielenicach, ale żaden egzemplarz nie zachował się ani w archiwum, ani w bibliotece zakonnej.

Sieteski (Sieteyski) Jan – urodził się 1 listopada 1660 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 20 sierpnia 1681 r. w Krakowie, a zmarł 4 marca 1707 r. w Grudziądzu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prefekta szkół w Chojnicach w latach 1701-1702 i Grudziądzu w okresie 1703-1705.

W Grudziądzu piastował również godność rektora (1706-1707).

Siewierski Franciszek Ignacy – urodził się 1 grudnia 1644 r. na Kujawach. Do zakonu jezuitów wstąpił 4 września 1661 r. w Krakowie, a zmarł 20 sierpnia 1710 r. w Krośnie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki superiora w Chojnicach w latach 1688-1692. Rektorem kolegium w Łucku był w okresie 1694-1700. Później pełnił funkcję prokuratora prowincji krakowskiej (1702-1708) oraz rektora w Krośnie (1708-1710).

Skarżyński (Skarżeński) Stefan – urodził się ok. 1612 r. na Podolu. Do zakonu jezuitów wstąpił 19 sierpnia 1631 r. w Krakowie, a zmarł 18 stycznia 1675 r. w Malborku. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prokuratora prowincji małopolskiej w latach 1647-1655. Następnie był rektorem kolegium w Lublinie (1657-1658) i regensem Seminarium Duchownego w Sandomierzu (1659-1662). W latach 1664-1665 przebywał w Chojnicach jako superior. Następnie był rektorem w Rawie (1666-1669) oraz w Gdańsku (1670-1673). Godność superiora w Malborku piastował w latach 1674-1675.

Skrzyński Jan – urodził się 20 czerwca 1637 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 lipca 1659 r. w Krakowie, a zmarł 23 grudnia 1704 r. w Lublinie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prefekta szkół w Chojnicach w latach 1675-1676, następnie regensa konwiktu w Sandomierzu (1688-1691) oraz prefekta szkół i konwiktu w Jarosławiu (1692-1693).

Smarzewski Andrzej – urodził się 21 listopada 1663 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 28 września 1680 r. w Krakowie, a zmarł 29 września 1714 r. w Jarosławiu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora retoryki i poetyki w Chojnicach w latach 1692-1693. Następnie był prokuratorem spraw spornych prowincji jezuickiej w Lublinie (1694-1697) oraz w tym samym mieście profesorem filozofii, etyki i matematyki oraz prefektem bursy muzyków (1697-1703). Piastował następnie godność superiora w Piotrkowie w latach 1703-1705, a także rektora w Rawie (1705-1709), Lublinie (1710-1713) oraz Jarosławiu (1713-1714).

Sokołowski Kazimierz – urodził się 3 marca 1710 r. na terenie Prus.

Do zakonu jezuitów wstąpił 13 sierpnia 1726 r. w Krakowie, a zmarł po kasacie zakonu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prefekta szkół w Grudziądzu w latach 1745-1747 i 1751-1753. Funkcję tę sprawował również w Chojnicach w okresie 1753-1754. Był także socjuszem mistrza nowicjatu i prefekta biblioteki w Krakowie (1772-1774). Jego losy po kasacie zakonu nie są znane.

Srebrnicki Tomasz – urodził się w grudniu 1676 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 sierpnia 1692 r. w Krakowie, a zmarł 30 września 1732 r. również w Krakowie. W zgromadzeniu pełnił początkowo obowiązki prefekta szkół w Ostrogu w latach 1707-1708. Później był kaznodzieją katedralnym i prefektem bursy muzyków w Łucku (1713-1714). Pełnił też funkcję regensa konwiktów w Sandomierzu (1718-1719). W latach 1719-1723 był superiorem w Chojnicach.

Stadnicki Ignacy – urodził się 31 lipca 1648 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 7 sierpnia 1663 r. w Krakowie, a zmarł 28 lipca 1718 r. w Przemyślu. W zgromadzeniu pełnił obo-

wiązki profesora retoryki i poetyki w Bydgoszczy w latach 1676-1677, a w Chojnicach w okresie 1678-1679. Był następnie prefektem szkół w Malborku (1679-1680), profesorem teologii moralnej w Toruniu (1681-1682), prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Krośnie (1682-1683) oraz profesorem filozofii w Lublinie (1683-1684). W późniejszym okresie jako misjonarz przebywał w Kniahinińce w latach 1701-1702. Następnie pełnił funkcję profesora teologii moralnej w Ostrogu (1703-1706) oraz prefekta szkół w Owroczu (1706-1709).

Starościński Stefan – urodził się 25 grudnia 1606 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił jako ksiądz świecki 31 sierpnia 1637 r. w Krakowie, a zmarł 5 grudnia 1656 r. w Chojnicach, niosąc posługę zarażonym. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora teologii moralnej w Winnicy w latach 1648-1649. Następnie był misjonarzem ludowym. Z pewnością działalnością misyjną zajmował się też w Chojnicach, gdzie zmarł.

Stein (Sztein) Henryk – urodził się 26 marca 1689 r. w Braniewie na terenie Prus jako syn Henryka

i Elżbiety. Do zakonu jezuitów wstąpił 5 września 1709 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go w 1718 r. w Poznaniu, a zmarł 5 lipca 1771 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu pracował jako kaznodzieja i operariusz w języku niemieckim w Wałczu (1719-1720 i 1742-1744), Chojnicach (1720-1722), Malborku i Koźliczkach (1722-1728), Elblągu (1728-1731), Tucznie (1731-1733 i 1741-1742), Toruniu (1735-1736), Międzyrzeczu (1736-1739 i 1744-1746) oraz Gdańsku (1746-1771). Podczas działalności misyjnej był też często prefektem szkół. Zachował się w pamięci współbraci jako autor polemicznych książek w języku niemieckim.

Steiner (Szteiner) Ignacy – urodził się 2 kwietnia 1691 r. w okolicy Kłodzka na Śląsku. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 sierpnia 1714 r. w Krakowie, a zmarł 25 października 1752 r. w Międzyrzeczu. W zgromadzeniu był kaznodzieją w języku niemieckim w Grudziądzu (1723-1725 i 1729-1738), we Lwowie (1725-1726), Międzyrzeczu (1726-1727, 1738-1742 i 1748-1752), w Gdańsku, w kaplicy królewskiej (1727-1728 i 1744-1746), Malborku (1728-1729), Wałczu i Tucznie (1742-1744), Wschowie (1746-1747),

Poznaniu (1747-1748) i Chojnicach w 1748 r. W pamięci współbraci zachował się jako malarz fresków sakralnych. Wykonał prawdopodobnie malowidła przy ołtarzu głównym w Grudziądzu.

Stępski (Stempski) Paweł – urodził się 20 stycznia 1714 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 21 sierpnia 1731 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go 26 czerwca 1742 r. w Poznaniu, a zmarł po 1780 r. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora filozofii i prefekta szkół w Rawie w latach 1747-1749. Następnie był profesorem teologii moralnej i prefektem drukarni w Poznaniu w okresie 1749-1751. Jako profesor teologii przebywał w Gdańsku (1751-1752 i 1752-1754) i Poznaniu (1754-1756). Był również profesorem teologii polemicznej w Toruniu (1756-1767) i Poznaniu (1757-1759), gdzie był też ponownie prefektem drukarni (1758-1759). Następnie pełnił funkcję profesora teologii scholastycznej w Kaliszu (1759-1761) i Toruniu (1764-1767). W tym ostatnim mieście był również prefektem szkół i biblioteki w latach 1762-1770. W okresie 1771-1773 jako rektor kolegium przebywał w Chojnicach, gdzie do-

czekał się kasaty zakonu jezuickiego. Po kasacie zgromadzenia został rektorem katolickiego gimnazjum w Chojnicach do czasu zniesienia zakonu w zaborze pruskim, co miało miejsce w 1780 r. Wówczas wyjechał do Gdańska. Jego dalsze losy nie są znane.

Straus (Strauss) Jan – urodził się 14 maja 1735 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 sierpnia 1751 r. w Krakowie, a zmarł po 1774 r. W zgromadzeniu pracował jako kaznodzieja i prefekt biblioteki w Wałczu w latach 1763-1764 oraz w Chojnicach w okresie 1764-1766. Następnie był profesorem poetyki i prefektem szkół we Wschowie (1766-1767). Pełnił też obowiązki prefekta kościoła i bursy w Chojnicach (1769-1771) i Gdańsku (1773-1774). Jego losy po kasacie zakonu nie są znane.

Suchocki Jan – urodził się w czerwcu 1645 r. na Podkarpaciu. Do zakonu jezuitów wstąpił 7 sierpnia 1663 r. w Krakowie, a zmarł 30 marca 1721 r. w Ostrogu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora retoryki w Rawie w latach 1678-1679, a dalej w Jarosławiu (1679-1680) i Przemyślu (1680-1681). Następnie był profesorem filozofii

i matematyki w Rawie (1681-1683). Ponadto pełnił funkcję prefekta szkół i profesora etyki w Kaliszu (1683-1684) oraz prefekta szkół i profesora teologii moralnej w Rawie (1684-1685), Jarosławiu (1686-1687) i Brześciu Litewskim (1688-1689). Był też prefektem szkół i budowy w Krośnie (1690-1691) oraz profesorem teologii moralnej w Jarosławiu (1692-1693) i Gdańsku (1697-1701). Pełnił obowiązki prefekta szkół w Toruniu (1701-1702) i w Gdańsku (1702-1704). Następnie pracował jako profesor prawa kanonicznego i teologii moralnej w Poznaniu (1705-1706), profesor teologii moralnej i prefekt szkół w Gdańsku (1707-1709) oraz prefekt szkół w Rawie (1711-1712) i Chojnicach (1712-1713). W pamięci współbraci zachował się jako utalentowany kaznodzieja.

Symoński (Szymoński) Maciej – urodził się w 1658 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 19 lipca 1680 r. w Krakowie, a zmarł 6 maja 1731 r. w Wałczu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki misjonarza ludowego w Międzyrzeczu w latach 1692-1695 i 1702-1707. Był też misjonarzem dworskim kasztelana plockiego w okresie 1695-1702. Piastował godność

superiora w Chojnicach w latach 1709-1712, podobnie w Malborku (1716-1720) i Wałczu (1721-1727). W okresie 1722-1723 i 1727-1729 przebywał w Tucznie, prowadząc działalność misyjną.

Szczepanowski (Szczepanowski) Jan – urodził się 20 czerwca 1665 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił w Krakowie 5 października 1681 r., a zmarł 4 sierpnia 1710 r. w Grudziądzu, niosąc posługę zarażonym. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prefekta szkół w Malborku (1697-1698), Chojnicach (1704-1705) i Grudziądzu (1707-1708).

Szołowski (Szalewski, Szołowski) Samuel Ignacy – urodził się 8 lutego 1689 r. w Toruniu jako syn Michała i Anny. Do zakonu jezuitów wstąpił 20 września 1712 r. w Krakowie, a zmarł 25 kwietnia 1739 r. w Piotrkowie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora filozofii i matematyki w Przemyślu w latach 1726-1728. Następnie był prokuratorem w Zerzynie (1728-1730) oraz prefektem budowy kościoła p.w. NMP w Jarosławiu (1730-1732). Później jako prokurator spraw spornych prowincji jezuickiej i prefekt studiów przeby-

wał w latach 1734-1736 w Piotrkowie. W Chojnicach w okresie 1736-1738 piastował godność superiora domu zakonnego oraz prefekta budowy.

Sztholtman (Sztoltman) Jan – urodził się 28 marca 1706 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 23 sierpnia 1722 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go 14 czerwca 1733 r. w Poznaniu, a zmarł 25 września 1766 r. w Rawie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prefekta szkół w Jarosławiu w latach 1742-1745 i 1751-1752. Był prefektem drukarni w Lublinie w okresie 1747-1749, piastował też godność superiora domu zakonnego w Wałczu (1759-1760). W charakterze ministra przebywał w Chojnicach, pozostając jednocześnie misjonarzem na Pomorzu i Kaszubach w latach 1761-1762. Dalej jako minister występował w Malborku oraz jako misjonarz w Koźliczkach (1762-1764). Pełnił następnie funkcję ministra i prefekta bursy w Kaliszu (1764-1766).

Szubert (Schubert) Łukasz – urodził się 13 października 1655 r. na Rusi Czerwonej. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 września 1673 r. w Krakowie, a zmarł 1 sierpnia

1725 r. w Krośnie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora filozofii i matematyki w Rawie (1692-1694), profesora teologii moralnej i prefekta studiów w Łucku (1695-1696), profesora teologii moralnej w Ostrogu (1696-1697). Jako misjonarz występował w Jurowicach w latach 1698-1699. Dalej był prefektem studiów i profesorem teologii moralnej w Łucku (1701-1703) oraz misjonarzem w Turowie (1705-1707), Kowlu (1707-1709) i Nastasowie (1710-1711). Stanowisko profesora teologii moralnej w Chojnicach sprawował w latach 1714-1715. Ponownie pracę misyjną prowadził w okresie 1716-1717 w Jabłonie. W ostatnich latach życia jako profesor teologii moralnej pracował w Krośnie (1719-1725).

Szuyski (Szujski) Onufry – urodził się 5 września 1676 r. na Podlasiu jako syn Jerzego Konstantyna i Petroneli z domu Miączyńskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 8 sierpnia 1694 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcony został w 1706 r., a zmarł 25 lutego 1762 r. w Brześciu Litewskim. W zgromadzeniu pełnił obowiązki prefekta szkół (1710-1711) i profesora retoryki (1711-1712) w Samborze, a także Brześciu Litewskim (1712-1713).

Dalej był profesorem prawa kanonicznego i teologii polemicznej w Sandomierzu (1713-1714) oraz profesorem filozofii i matematyki w Przemyślu (1716-1718). Pełnił funkcję prefekta szkół w Piotrkowie (1718-1719), profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Brześciu Litewskim (1720-1721) oraz Przemyślu (1721-1722). Był następnie misjonarzem w Żytomierzu (1722-1724) oraz profesorem teologii moralnej w Brześciu Litewskim, Kamieńcu Podolskim i Rawie (1724-1728). W okresie 1729-1730 jako prefekt studiów przebywał w Przemyślu, a w latach 1730-1731 zajmował stanowisko profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Chojnicach. Był też misjonarzem w Kościelcu (1734-1735) oraz profesorem teologii moralnej w Kaliszu (1735-1736).

Szydłowski Marcin Stanisław – urodził się 13 listopada 1716 r. w Łasku koło Łodzi jako syn Antoniego i Joanny z domu Rucińskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił w 1732 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go 24 czerwca 1748 r. w Krakowie, a zmarł 8 lutego 1756 r. we Wschowie. W zgromadzeniu pełnił funkcję prefekta kongregacji studenckiej w Chojnicach w latach

1751-1752, a następnie w Łęczycy (1752-1753), Piotrkowie (1753-1754) i Wschowie (1754-1755).

Śnieżyński Jan – urodził się 24 września 1702 r. na Podkarpaciu. Do zakonu jezuitów wstąpił 12 sierpnia 1723 r. w Krakowie, a zmarł 22 maja 1767 r. w Kamieńcu Podolskim. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Chojnicach w latach 1735-1736. Następnie był profesorem filozofii i matematyki w Sandomierzu (1741-1744) oraz profesorem teologii i regensem konwiktu w Toruniu (1745-1755). W latach 1756-1757 piastował godność regensa Seminarium Duchownego w Lublinie. Był następnie superiorem domu zakonnego w Liczkowcach (1757-1761), prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Winnicy (1761-1762), a także prefektem studiów w Ostrogu (1765-1766).

Terborch Jakub – urodził się 23 kwietnia 1674 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 września 1694 r. w Krakowie, a zmarł 1 maja 1727 r. w Chojnicach, gdzie najprawdopodobniej został pochowany. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora

teologii moralnej w Kamieńcu Podolskim w latach 1712-1713. Następnie jako misjonarz przebywał w Białej na Podhalu (1716-1718). Pełnił również funkcję prefekta szkół w Chojnicach (1721-1722) oraz Wałczu (1724-1725). Nie wiadomo, w jakich okolicznościach trafił przed swoją śmiercią ponownie do Chojnic.

Thuniagi (Tuniagi) Franciszek – urodził się ok. 1614 r. na Węgrzech. Do zakonu jezuitów wstąpił 23 czerwca 1633 r. w Krakowie, a zmarł 26 kwietnia 1683 r. w Kaliszu. W zgromadzeniu pełnił funkcję profesora retoryki w Jarosławiu w latach 1644-1645, a następnie w Toruniu (1646-1647), Kaliszu (1647-1648) oraz Poznaniu (1648-1649). Był profesorem filozofii we Lwowie (1652-1653), Rawie (1654-1655) i Krakowie (1657-1658). W latach 1658-1661 piastował godność rektora kolegium w Przemyślu, a następnie został profesorem teologii polemicznej w Krakowie (1661-1662). Później był też regensem konwiktu Ignacego Boboli w Sandomierzu (1664-1665) oraz prefektem szkół i profesorem teologii moralnej w Kaliszu (1665-1666). Piastował godność superiora domu zakonnego w Chojni-

cach (1667-1669). Pełnił również funkcję prefekta szkół i profesora teologii moralnej w Jarosławiu (1672-1675), prefekta szkół (1675-1677) oraz regensa bursy Karnkowskiego (1678-1679) w Kaliszu. W tym ostatnim mieście był też profesorem teologii moralnej w latach 1679-1681.

Tokarski Samuel – urodził się 2 lutego 1680 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 8 sierpnia 1697 r. w Krakowie, a zmarł 29 marca 1736 r. w Poznaniu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki misjonarza na Pokuciu w latach 1717-1718. Następnie był prefektem szkół w Malborku (1718-1719), Bydgoszczy (1719-1720) i Rawie (1720-1721). W latach 1723-1724 jako misjonarz przebywał w Koniecpolu. Pełnił funkcję prefekta szkół w Chojnicach (1724-1725) i Grudziądzu (1725-1726), natomiast na Kaszubach sprawował misję w latach 1727-1729 i 1732-1733. Był również misjonarzem dworskim w Falmirowie (1731-1732) oraz misjonarzem ludowym w Ciepelsku (1733-1734).

Tracewski (Traczewski) Heliodor – urodził się 3 lipca 1737 r. w Podniebylu koło Jasła jako syn

Stanisława i Sylwestry. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 sierpnia 1754 r. w Krakowie, a zmarł po kasacie zakonu. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora retoryki w Krośnie (1766-1767) i w Chojnicach (1768-1769), a następnie był profesorem filozofii w Toruniu (1769-1773) oraz profesorem etyki i matematyki w Kaliszu w 1773 r. Po kasacie zakonu pracował jako profesor filozofii w szkołach Komisji Edukacji Narodowej w Kaliszu (1773-1774). Później w 1787 r. był m.in. proboszczem w Końskich.

Trebbels Jan – urodził się 25 września 1713 r. w Elblągu jako syn Lamberta i Elżbiety. Do zakonu jezuitów wstąpił 11 sierpnia 1731 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcony został 26 czerwca 1742 r. w Poznaniu, a zmarł po 1782 r. W zgromadzeniu pełnił obowiązki kaznodziei w języku niemieckim w Malborku (1743-1744) i Poznaniu (1746-1748). Był również misjonarzem na Kaszubach (1745-1746) oraz superiorem domu zakonnego w Gdańsku (1767-1774). Po kasacie zakonu jezuitów pozostał w Gdańsku i w 1780 r. otrzymał emeryturę Komisji Edukacji Narodowej. W 1779 r. występował jako sędzia prosynodalny w diece-

zji pomorskiej. Pozostawił w zakonie zbiory kazań w języku niemieckim.

Trendel Jerzy – urodził się 3 kwietnia 1734 r. w Celbowie koło Pucka na Pomorzu jako syn Marcina i Katarzyny. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 sierpnia 1749 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go w 1761 r. w Poznaniu, a zmarł po kasacie zakonu. W zgromadzeniu studiował filozofię w Kaliszu w latach 1752-1755 i teologię w Poznaniu w okresie 1758-1762. Następnie był prefektem szkół w Gdańsku (1755-1758) i Wschowie (1762-1763). Dalej pełnił funkcję kaznodziei w Malborku (1764-1765), Chojnicach (1765-1766), Piotrkowie (1766-1768), Krakowie (1769-1770), Krośnie (1771-1773) oraz Kaliszu (1773-1774). Po kasacie zakonu pozostał na stanowisku kaznodziei kolegiaty w Kaliszu, gdzie przebywał w latach 1774-1775. Był też autorem drukowanych kazań przygodnych.

Tuchołka Józef – urodził się w grudniu 1694 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 8 października 1709 r. w Krakowie, a zmarł 31 lipca 1742 r. w Chojnicach i najprawdopodobniej został

pochowany w podziemiach kościoła pojezuickiego, którego budowa była wówczas w toku. W zgromadzeniu studiował teologię w Rzymie (1721-1723). Następnie pełnił funkcję profesora filozofii i matematyki w Poznaniu (1724-1726) i Kaliszu (1726-1729) oraz profesora teologii scholastycznej i prefekta szkół w Toruniu (1729-1732). Później był rektorem i prefektem budowy w Kaliszu (1733-1737) i Lublinie (1737-1738), a także superiorem i prefektem budowy kościoła w Chojnicach (1738-1742).

Turkowski Leonard – urodził się 6 listopada 1697 r. w Turku na terenie Wielkopolski jako syn Walentego i Katarzyny. Do zakonu jezuitów wstąpił jako ksiądz świecki 20 sierpnia 1725 r. w Krakowie, a zmarł 30 sierpnia 1766 r. w Krasnymstawie. W zgromadzeniu pełnił posługę misjonarza w Żywcu w latach 1736-1737, a następnie w Turce (1737-1738), Koniecpolu (1739-1742), Białej koło Rawy (1742-1745) oraz na Kaszubach (1745-1746). Po utracie wzroku był przez 20 lat spowiednikiem.

Turno Mateusz – urodził się 4 marca 1708 r. w Wielkopolsce jako syn Jana Kazimierza i Marian-

ny z domu Łakińskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 sierpnia 1726 r. w Krakowie, a zmarł po 1774 r. W zgromadzeniu pełnił funkcję prefekta szkół w Wałczu w latach 1743-1744 i w Malborku w okresie 1744-1746. Następnie był misjonarzem na Kaszubach (1748-1749), a dalej prefektem szkół w Bydgoszczy (1750-1751), Chojnicach (1751-1752) i Sandomierzu (1754-1755). W charakterze misjonarza pracował w Kościelcu (1756-1757), piastował też godność superiora w Międzyrzeczu (1757-1762). Następnie był ministrem i prefektem bursy w Krakowie przy kościele św. Pawła (1762-1763), misjonarzem w Białej i Rylsku (1767-1770), a także misjonarzem dworskim (1772-1773) oraz misjonarzem ludowym w Siekierkach (1773-1774). Jego losy po kasacji zakonu nie są znane.

Tyberi (Tiberi) Jan – urodził się 6 maja 1666 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 22 grudnia 1687 r. w Krakowie, a zmarł 19 sierpnia 1707 r. w Toruniu. W zgromadzeniu pełnił funkcję prefekta szkół w Chojnicach (1702-1703) oraz profesora etyki i matematyki w Kaliszu (1705-1707). Inna jego działalność nie jest znana.

Tyrgart (Thyrgart, Tirgart) Stanisław Franciszek – urodził się ok. 1618 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 6 sierpnia 1633 r. w Krakowie, a zmarł 10 grudnia 1682 r. w Malborku. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora retoryki w Toruniu w latach 1647-1648 i 1649-1650 oraz w Kaliszu w okresie 1648-1649. Był też profesorem teologii moralnej w Toruniu (1652-1654). Piastował godność superiora w Wałczu (1660-1663) oraz rektora ponownie w Toruniu (1663-1666). Był także profesorem teologii moralnej, prefektem szkół i bursy w Lublinie (1667-1668) oraz prefektem szkół (1672-1675) i superiorem domu zakonnego w Chojnicach (1678-1680). Obowiązki te pełnił również w Poznaniu w latach 1675-1676, w Wałczu w okresie 1676-1677 oraz w Malborku (1682 r.), gdzie zmarł.

Urbański Szymon Stanisław – urodził się 26 października 1727 r. w Sanoku jako syn Ignacego i Ludwiki. Do zakonu jezuitów wstąpił 21 sierpnia 1745 r. w Krakowie, a zmarł po 1810 r. W zgromadzeniu pracował jako misjonarz ludowy na Kaszubach w latach 1760-1762, a następnie

misję tę pełnił w Żywcu w okresie 1763-1773. Po kasacie zakonu pracował w Komborni, a później został proboszczem w Besku, gdzie żył jeszcze w 1810 r. Jego dalsze losy nie są znane.

Wąglikowski (Węglikowski) Mikołaj – urodził się 28 października 1665 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 24 sierpnia 1681 r. w Krakowie, a zmarł 18 maja 1727 r. w Łucku. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora etyki i matematyki w Kaliszu w latach 1700-1701 oraz profesora matematyki w Poznaniu w okresie 1702-1704. Następnie był prefektem szkół w Kaliszu (1704-1705) oraz superiorem w Chojnicach (1705-1709). Dalej jako profesor teologii moralnej przebywał w Samborze (1709-1710) oraz jako prefekt szkół i profesor teologii moralnej – w Przemyślu (1710-1712). W miejscowości tej był następnie rektorem kolegium w latach 1712-1716. Stamtąd udał się do Krosna, aby objąć stanowisko profesora teologii moralnej na okres 1716-1717 oraz prefekta szkół na lata 1718-1721. Następnie pełnił funkcję rektora i prefekta budowy w Brześciu Litewskim (1721-1724) oraz prefekta szkół w Łucku (1724-1725).

Weis (Weys) Jan Paweł – urodził się ok. 1580 r. na terenie Saksonii. Do zakonu jezuitów wstąpił w sierpniu 1603 r. w Krakowie, a zmarł 23 września 1657 r. w Chojnicach, gdzie został najprawdopodobniej pochowany. W zgromadzeniu pełnił funkcję superiora w Wałczu w latach 1624-1626. Był też w okresie 1641-1643 misjonarzem dworskim wojewody chełmińskiego. W podeszłym wieku znalazł się na placówce zakonnej w Chojnicach, gdzie pomagał w czynnościach duchownych oraz uzyskał stosowną opiekę od współbraci.

Wermiński Seweryn – urodził się 23 października 1681 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 30 lipca 1701 r. w Krakowie, a zmarł 3 kwietnia 1763 r. w Chojnicach, gdzie najprawdopodobniej został pochowany. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora retoryki w Grudziądzu (1716-1717) oraz profesora filozofii i matematyki w Łucku (1719-1722) i Sandomierzu (1722-1724). Piastował godność superiora oraz prefekta budowy w Wałczu w latach 1732-1738 i 1740-1744. W ostatnim okresie życia pełnił funkcję misjonarza dworskiego na terenie Wał-

cza i Chojnic (1744-1763). Będąc w podeszłym wieku, przebywał też w chojnickim domu zakonnym jezuitów, gdzie uzyskał pomoc od współbraci.

Weyner Jakub – urodził się 23 lipca 1702 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 13 sierpnia 1720 r. w Krakowie, a zmarł 16 kwietnia 1756 r. w Rawie. W zgromadzeniu był kaznodzieją i operariuszem w języku niemieckim w Stanisławowie w latach 1736-1737, a następnie w Gdańsku (1738-1739), Wałczu (1740-1741 i 1747-1749) i Nizborgu (1742-1746). Tę samą funkcję sprawował też w Chojnicach (1749-1750) i Tucznie (1751-1753). W latach 1746-1747 był także prefektem bursy muzyków w Krakowie.

Węgierski Andrzej – urodził się 29 listopada 1674 r. w Wielkopolsce jako syn Jana. Do zakonu jezuitów wstąpił 12 sierpnia 1690 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go 2 kwietnia 1702 r. w Krakowie, a zmarł 1 listopada 1731 r. w Gdańsku. W zgromadzeniu pełnił funkcję prefekta szkół w Wałczu w latach 1706-1707, a następnie profesora retoryki w Gdańsku w okresie 1707-1708. Później pra-

cował w Malborku jako misjonarz ludowy (1709-1710). Superiorem władze zakonne desygnowały go na okres 1710-1713 do Wałcza. Następnie był prefektem szkół w Grudziądzu (1713-1720) i Toruniu (1722-1724). Pełnił też funkcję misjonarza dworskiego (1724-1726) oraz prefekta szkół w Samborze (1726-1727). Po tym okresie przybył do Chojnic, aby objąć obowiązki superiora na lata 1727-1728. Stąd udał się do Sandomierza, gdzie pełnił funkcję profesora Pisma św. i teologii polemicznej (1729-1730).

Wiciński Stanisław Filip – urodził się 4 maja 1726 r. w Bydgoszczy jako syn Antoniego i Barbary. Do zakonu jezuitów wstąpił 22 sierpnia 1742 r. w Krakowie, a zmarł po 1792 r. W zgromadzeniu pełnił funkcję misjonarza w Żywcu w latach 1759-1760. Następnie był kaznodzieją i prefektem biblioteki w Chojnicach (1761-1762) i Grudziądzu (1762-1763). Pełnił również funkcję prefekta szkół w Łęczycy (1763-1764). Po tej placówce ponownie przybył do Chojnic, aby objąć stanowisko ministra oraz prefekta kościoła i bursy na lata 1766-1767. Następnie był prefektem szkół we Wschowie i misjona-

rzem w Sarnowie (1767-1770). Posługę misyjną pełnił też w latach 1773-1774 w Białej koło Rawy i w Rylsku, gdzie zastała go wiadomość o kasacie zakonu jezuitów. Od 1775 r. miał uzyskać schronienie w domu emerytów w Krakowie, ale w latach 1790-1792 był jeszcze proboszczem kościoła w Srockiem.

Wiesiołowski Franciszek Antoni – urodził się 11 października 1719 r. w Baboszewie na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 10 listopada 1736 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go w 1747 r. w Lublinie, a zmarł 23 lipca 1760 r. w Toruniu. W zgromadzeniu pełnił w latach 1750-1751 obowiązki prefekta kongregacji studenckiej w Chojnicach. Następnie był profesorem retoryki (1754-1755) i filozofii (1756-1758) w Gdańsku oraz profesorem teologii pozytywnej i polemicznej w Toruniu (1758-1760), gdzie też zmarł.

Wietrzychowski Antoni – urodził się w 1685 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 7 sierpnia 1703 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcony został w 1715 r., a zmarł 29 stycznia 1737 r. w Krakowie. W zgromadzeniu skierowano go na placówkę zakonną do

Chojnic, gdzie w latach 1716-1717 pracował w charakterze profesora retoryki i poetyki. Następnie był profesorem filozofii i matematyki w Przemyślu (1718-1720), Piotrkowie (1720-1722) i Lublinie (1722-1725). Piastował również godność regensa Seminarium Duchownego w Lublinie (1725-1729), prefekta studiów i szkół w Piotrkowie (1729-1731) oraz rektora i prefekta budowy w Rawie (1732-1736).

Wietrzyński Władysław – urodził się 26 grudnia 1704 r. w Małopolsce jako syn Mikołaja i Aleksandry z domu Zamiechowskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 20 sierpnia 1719 r. w Krakowie, a zmarł 4 maja 1765 r. w Krakowie. Początkowo w zgromadzeniu studiował filozofię w Lublinie w latach 1723-1726 oraz teologię w Krakowie (1729-1730) i Rzymie (1730-1733). W międzyczasie, w okresie 1727-1728 prowadził zajęcia dydaktyczne w Chojnicach, gdzie był profesorem retoryki. Podobną funkcję pełnił później w Samborze (1728-1729). Następnie był profesorem filozofii i matematyki w Sandomierzu (1735-1737) oraz Krośnie (1737-1739), a także profesorem teologii pozytywnej i polemicznej w Lublinie (1739-1743). W Brze-

ściu Litewskim przebywał w latach 1743-1744 jako misjonarz dworski. Po tym okresie ponownie nauczał w kolegiach jezuickich; w Poznaniu pełnił funkcję profesora teologii polemicznej i pozytywnej w latach 1744-1748 oraz profesora teologii scholastycznej w okresie 1748-1756. Tam też sprawował obowiązki prefekta kościoła i biblioteki (1756-1757). Później został sekretarzem prowincjała zakonnego (1757-1758) oraz rektorem placówki zakonnej w Poznaniu (1758-1761). Następnie przebywał w Kaliszu, gdzie pełnił funkcję rektora (1761-1764). W archiwum zakonnym w Krakowie zachowały się w rękopisach jego wykłady z filozofii i teologii.

Więczkowicz (Więckowicz) Mikołaj – urodził się 6 grudnia 1647 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 sierpnia 1671 r. w Krakowie, a zmarł 20 października 1693 r. w Ostrogu. W zgromadzeniu w początkowym okresie pracy dydaktycznej trafił do Chojnic, gdzie najpierw zajmował stanowisko profesora retoryki i poetyki (1681-1682), a następnie pełnił funkcję prefekta szkół (1683-1684). Dalej był profesorem retoryki i poetyki w Grudziądzu (1684-1685),

profesorem teologii moralnej w Sandomierzu (1686-1687) oraz profesorem teologii moralnej i prefektem szkół w Jarosławiu (1687-1689). Po tym okresie wysłany został w charakterze misjonarza na stację zakonną na Ukrainie oraz w Jassach.

Winter Jan Kazimierz – urodził się 28 lutego 1692 r. w Nowym Mieście (obecnie Warszawa) jako syn Jana i Jadwigi. Do zakonu jezuitów wstąpił już jako kapłan 3 grudnia 1725 r. w Krakowie, a zmarł 2 maja 1762 r. w Przemyślu. Archiwalia zakonne odnotowują, iż w zgromadzeniu w latach 1733-1738 prowadził misje katolickie na Kaszubach, a dalej posługę misyjną sprawował również w Pęchowie (1738-1739), Jordanowie (1748-1749) oraz Nastasowie (1749-1752) i Ruszatykach (1761-1762).

Wkryński (Wkrzyński) Adam – urodził się 1 listopada 1610 r. na Wołyniu. Do zakonu jezuitów wstąpił 18 października 1638 r. w Krakowie, a zmarł 26 lutego 1676 r. w Ostrogu. Sprawozdania archiwalne zachowały informację, iż w zgromadzeniu pełnił funkcję superiora w Chojnicach w latach 1658-1661. Był również rektorem

w Ostrogu (1662-1667) i Lublinie (1672-1675).

Wolski Jan – urodził się 27 czerwca 1618 r. w Wielkopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 13 września 1636 r. w Krakowie, a zmarł 17 sierpnia 1693 r. w Rawie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki misjonarza w Kutnarze w latach 1659-1660. Później objął stanowisko superiora w Międzyrzeczu (1664-1666). Następnie ponownie pracował jako misjonarz w Piotrkowie w latach 1675-1676. Po tym okresie otrzymał stanowisko superiora w Chojnicach, gdzie przebywał w latach 1680-1683. Jako misjonarz dworski występował przy rodzinie Grzegorzewskich w okresie 1686-1687.

Wygonowski Jan – urodził się 16 czerwca 1711 r. na terytorium Litwy. Do zakonu jezuitów wstąpił 25 sierpnia 1728 r. w Krakowie, a zmarł 15 marca 1767 r. w Chojnicach, gdzie najprawdopodobniej został pochowany. W zgromadzeniu w latach 1743-1744 sprawował obowiązki profesora etyki i matematyki, a następnie w okresie 1744-1745 profesora teologii moralnej i prefekta szkół w Ostrogu. Dalej był profesorem filozofii

i matematyki w Toruniu (1745-1747) i Gdańsku (1747-1749). Później pełnił funkcję profesora prawa kanonicznego i teologii moralnej oraz prefekta bursy w Lublinie (1749-1750), a także profesora teologii scholastycznej w Kaliszu (1750-1755) i Poznaniu (1756-1759). W Kaliszu przebywał ponownie w latach 1759-1763, pełniąc funkcję prefekta studiów. Ostatnią jego placówką zakonną były Chojnice, gdzie w latach 1764-1767 piastował godność rektora kolegium.

Wyrzykowski Mateusz Maurycy – urodził się 11 września 1742 r. w Piotrkowie jako syn Antoniego i Franciszki z domu Kochanowskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 11 sierpnia 1757 r. w Krakowie, a zmarł po 1775 r. W zgromadzeniu po studiach trafił jako profesor retoryki i prefekt szkół do Chojnic, gdzie przebywał w latach 1770-1771. W okresie 1772-1773 był profesorem filozofii w Toruniu, gdzie zastała go kasata zgromadzenia zakonnego. Po tym czasie pełnił funkcję profesora filozofii w szkołach Ministerstwa Edukacji Narodowej w Toruniu (1773-1774), a następnie profesora filozofii i matematyki we Włocławku w 1775 r. Jego dalsze losy nie są znane.

Wysocki Konstanty – urodził się 14 lutego 1712 r. w Główniczach koło Chojnic jako syn Macieja i Julianny z domu Gliszczyńskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 2 sierpnia 1727 r. w Krakowie, a zmarł po 1774 r. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora filozofii i matematyki w Gdańsku w latach 1744-1746 i w Poznaniu w okresie 1746-1748. Później był regensem konwiktów i prefektem szkół w Kamieńcu Podolskim (1748-1750), profesorem teologii polemicznej w Sandomierzu (1750-1751), a także profesorem teologii moralnej w Piotrkowie (1751-1752). W latach 1753-1771 był misjonarzem dworskim w Gdańsku, a następnie misjonarzem ludowym w Doręgowicach koło Chojnic (1771-1773) oraz w Bochlewie (1773-1774). Jego losy po kasacji zakonu nie są znane.

Zacherla Mikołaj Ignacy – Urodził się 23 czerwca 1671 r. w Małopolsce. Do zakonu jezuitów wstąpił 10 października 1685 r. w Krakowie, a zmarł 21 sierpnia 1747 r. w Stanisławowie. W zgromadzeniu pełnił obowiązki profesora retoryki w Gdańsku w okresie 1703-1704. Następnie przybył do Chojnic, gdzie został prefektem

szkół na lata 1705-1706. Tę samą godność piastował później w Bydgoszczy (1707-1708), a dalej pełnił funkcję regensa konwiktów szlacheckiego w Rawie (1708-1709). Przez władze zakonne oddelegowany został następnie jako misjonarz dworski do wojewody Jana Aleksandra Koniecpolskiego na lata 1717-1720. Stąd udał się na Półwysep Krymski, gdzie prowadził misję dla innowierców (1720-1723). W latach 1723-1724 był profesorem teologii moralnej w Kamieńcu Podolskim, a następnie misjonarzem w Kitajgrodzie (1723-1724), Niżborgu i na Podolu (1724-1725), w Mołdawii (1725-1727) i Tyśmieniczach (1727-1728). Po tym okresie osiadł na dłużej w Stanisławowie, gdzie w latach 1729-1736 był profesorem języka francuskiego. Z miejscem tym związał się do końca życia. W rękopisie zachowało się kazanie pogrzebowe jego autorstwa.

Zaczkowski Szymon – urodził się 28 października 1696 r. w Chełmnie jako syn Jakuba i Agnieszki. Do zakonu jezuitów wstąpił 6 października 1715 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go w 1727 r. w Poznaniu, a zmarł 22 stycznia 1758 r. w Krakowie. W zgromadze-

niu przez władze zakonne w latach 1733-1735 skierowany został do Chojnic, gdzie pełnił obowiązki prefekta szkół. Te same funkcje sprawował też w Bydgoszczy (1735-1738) i Toruniu (1739-1740). Następnie był socjuszem mistrza nowicjatu w Krakowie (1742-1744) oraz misjonarzem w Koźliczkach (1745-1746). Pełnił również funkcję prefekta szkół w Toruniu (1746-1748) oraz misjonarza w Czepielsku (1752-1758).

Zelner (Selmer, Zelmer) Jan – urodził się 7 stycznia 1686 r. na Śląsku. Do zakonu jezuitów wstąpił jako brat 29 stycznia 1721 r. w Krakowie, a zmarł 18 września 1754 r. w Lublinie. W zgromadzeniu zakonnym pełnił funkcję architekta. Dzięki temu kierował budową kolegium jezuickiego w Poznaniu w latach 1722-1734 i ponownie w okresie 1735-1752. Podobny cel miały jego pobyty w Kaliszu (1734-1735) i Bydgoszczy (1737-1738), gdzie budował ołtarz główny. W latach 1752-1754 pracował jako rzemieślnik wykwalifikowany w Chojnicach, Krakowie i Lublinie. W pamięci współbraci zachował się jako główny architekt prowincji, mimo że nie zdołał ukończyć studiów wyższych

w zakonie, co też było powodem braku święceń kapłańskich. Zajmował się głównie odbudową kościołów i szkół, np. po pożarach.

Zembowski (Zębowski) Andrzej – urodził się 24 listopada 1704 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił 20 sierpnia 1720 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcony został 14 czerwca 1733 r. w Poznaniu, a zmarł 13 lipca 1770 r. w Bydgoszczy. W zgromadzeniu początkowo był prokuratorem w Michowie w latach 1738-1739, a następnie jako minister i kaznodzieja w języku polskim przybył do Chojnic, gdzie pracował w okresie 1739-1745 i kontynuował prace nad dokończeniem budowy kościoła. W mieście tym pracował jeszcze w latach 1740-1741 jako profesor teologii moralnej. Był również ministrem i prefektem szkół w Krośnie (1745-1747) oraz socjuszem mistrza nowicjatu w Krakowie (1747-1748). Po ukończeniu budowy kościoła w Chojnicach ponownie skierowano go na Pomorze. Pełnił w Chojnicach godność superiora w okresie 1748-1749 i następnie rektora kolegium (1749-1752). Stąd trafił do Grudziądza, gdzie w latach 1752-1755 był profesorem teologii moralnej. Pełnił

również funkcję duchownego domu zakonnego w Piotrkowie w okresie 1755-1756 i 1759-1760. W latach 1756-1757 pracował też w kościele św. Szczepana w Krakowie, następnie w Grudziądzu (1757-1759) i Bydgoszczy (1760-1762). W ostatnim okresie życia był jeszcze misjonarzem dworskim (1762-1768). Wydał też drukiem w 1755 r. tezy z zakresu teologii moralnej pt. *Tractatus theologiae moralis*.

Żabiński Tomasz – urodził się 20 grudnia 1671 r. na terenie Prus. Do zakonu jezuitów wstąpił

22 sierpnia 1690 r. w Krakowie, na kapłana wyświęcono go w 1701 r., a zmarł 7 września 1729 r. w Chojnicach. W zgromadzeniu pełnił obowiązki misjonarza ludowego w Przemyślu w latach 1707-1708. Później władze zakonne skierowały go do Chojnic, gdzie zajmował stanowisko profesora teologii moralnej w okresie 1721-1722. Następnie został oddelegowany na misję zakonną na Kaszuby. Z placówką chojnicką związany był do końca życia i pochowany został najprawdopodobniej w pobliżu domu zakonnego.

Chronologiczny wykaz superiorów rezydencji jezuickiej w Chojnicach w latach 1620-1749

- 1620-1622: Szymon Schroeter (Schreter)
1622-1623: Jan Brzozdowski (Brozdowski)
1623-1627: Jan Przeworscensis (Czepisius)
1627-1629: Jakub Sarbinus
1629-1633: Sebastian Rogoziński
1633-1635: Karol Hoffman
1635-1640: Jerzy Hulczygier
1640-1641: Wespazjan Lanckoroński
1641-1643: Jan Cuniberti (Kuniberti)
1643-1644: Jozue Bruno (Brunn)
1644-1645: Grzegorz Gorajewicz
1645-1647: Maciej Litomyski
1647-1651: Kasper Sebastiański (Sebastyański)
1652-1653: Paweł Jaroszewski (Jaroszowski)
1653-1654: Jan Ilimiński
1654-1657: Andrzej Dąbrowski
1657-1658: Jan Łosacki
1658-1661: Adam Wkryński (Wkrzyński)
1661-1664: Kasper Sebastiański (Sebastyański)
1664-1665: Stefan Skarzyński (Skarzeński)
1665-1667: Franciszek Olędzki (Olendzki)
1667-1669: Franciszek Thuniagi (Tuniagi)
1669-1672: Wojciech Nigricius (Nigritius)
1672-1676: Jan Molski
1676-1678: Jan Franciszek Hacki (Hacke, Hagi)
1678-1680: Stanisław Franciszek Tyrgart (Thyrgart, Türgart)
1680-1683: Jan Wolski
1683-1684: Piotr Abramowicz
1684-1685: Bernard Reimer (Reymers)
1685-1688: Baltazar Kaczyński
1688-1692: Franciszek Ignacy Siewierski
1692-1695: Stanisław Leszczyński

- 1695-1698: Franciszek Pierzchliński
1698-1701: Kazimierz Rzepecki
1701-zm. 28 II 1702: Ludwik Górka
1702-1705: Ludwik Pierzchliński
1705-1709: Mikołaj Wąglikowski (Węglikowski)
1709-1712: Maciej Symoński (Szymoński)
1712-1715: Stefan Mohylowski
1715-1719: Kazimierz Płaskowski
1719-1723: Tomasz Srebrnicki
1723-1727: Jan Chryzostom Bieczyński
1727-1728: Andrzej Węgierski
1728-1730: Stanisław Bronikowski
1730-1733: Kazimierz Opęchowski (Openchowski)
1733-1736: Ignacy Brzeski
1736-1738: Samuel Ignacy Szołowski (Szalewski, Szołowski)
1738-1742: Józef Tuchołka
1742-1745: Józef Kozłowski
1745-1748: Sebastian Gajewski
1748-1749: Andrzej Zembowski (Zębowski)

Alfabetyczny wykaz superiorów rezydencji jezuickiej w Chojnicach w latach 1620-1749

- Abramowicz Piotr: w latach 1683-1684
Bieczyński Jan Chryzostom: w latach 1723-1727
Bronikowski Stanisław: w latach 1728-1730
Bruno (Brunn) Jozue: w latach 1643-1644
Brzeski Ignacy: w latach 1733-1736
Brzozdowski (Brozdowski) Jan: w latach 1622-1623
Cuniberti (Kuniberti) Jan: w latach 1641-1643
Dąbrowski Andrzej: w latach 1654-1657
Gajewski Sebastian: w latach 1745-1748
Gorajewicz Grzegorz: w latach 1644-1645
Górka Ludwik: w latach 1701-zm. 28 II 1702
Hacki (Hacke, Hagi) Jan Franciszek: w latach 1676-1678

Wykaz superiorów rezydencji jezuickiej w Chojnicach...

- Hoffman Karol: w latach 1633-1635
Hulczygier Jerzy: w latach 1635-1640
Ilimiński Jan: w latach 1653-1654
Jaroszewski (Jaroszowski) Paweł: w latach 1652-1653
Kaczyński Baltazar: w latach 1685-1688
Kozłowski Józef: w latach 1742-1745
Lanckoroński Wespazjan: w latach 1640-1641
Leszczyński Stanisław: w latach 1692-1695
Litomyski Maciej: w latach 1645-1647
Łosacki Jan: w latach 1657-1658
Mohylowski Stefan: w latach 1712-1715
Molski Jan: w latach 1672-1676
Nigricius (Nigritius) Wojciech: w latach 1669-1672
Olędzki (Olendzki) Franciszek: w latach 1665-1667
Opęchowski (Openchowski) Kazimierz: w latach 1730-1733
Pierzchliński Franciszek: w latach 1695-1698
Pierzchliński Ludwik: w latach 1702-1705
Płaskowski Kazimierz: w latach 1715-1719
Przeworscensis (Czepisius) Jan: w latach 1623-1627
Reimer (Reymers) Bernard: w latach 1684-1685
Rogoziński Sebastian: w latach 1629-1633
Rzepecki Kazimierz: w latach 1698-1701
Sarbinius Jakub: w latach 1627-1629
Schroeter (Schreter) Szymon: w latach 1620-1622
Sebastiański (Sebastyański) Kasper: w latach 1647-1651 oraz w latach
1661-1664
Siewierski Franciszek Ignacy: w latach 1688-1692
Skarzyński (Skarzeński) Stefan: w latach 1664-1665
Srebrnicki Tomasz: w latach 1719-1723
Symoński (Szymoński) Maciej: w latach 1709-1712
Szołowski (Szalewski, Szołowski) Samuel Ignacy: w latach 1736-1738
Thuniagi (Tuniagi) Franciszek: w latach 1667-1669
Tuchołka Józef: w latach 1738-1742
Tyrgart (Thyrgart, Tirgart) Stanisław Franciszek: w latach 1678-1680
Wąglikowski (Węglikowski) Mikołaj: w latach 1705-1709

- Węgierski Andrzej: w latach 1727-1728
Wkryński (Wkrzyński) Adam: w latach 1658-1661
Wolski Jan: w latach 1680-1683
Zembowski (Zębowski) Andrzej: w latach 1748-1749

Chronologiczny wykaz rektorów kolegium jezuickiego w Chojnicach w latach 1749-1773

- 1749-1752: Andrzej Zembowski (Zębowski)
1752-1757: Jan Chrzastowski
1757-1760: Roch Fabian Morawski
1760-1761: Krzysztof Łabęcki
1761-1764: Stanisław Leonard Bystram
1764-1767: Jan Wygonowski
1767-1771: Antoni Lutomski
1771-1773: Paweł Stępski (Stempski)

Alfabetyczny wykaz rektorów kolegium jezuickiego w Chojnicach w latach 1749-1773

- Bystram Stanisław Leonard: w latach 1761-1764
Chrzastowski Jan: w latach 1752-1757
Lutomski Antoni: w latach 1767-1771
Łabęcki Krzysztof: w latach 1760-1761
Morawski Roch Fabian: w latach 1757-1760
Stępski (Stempski) Paweł: w latach 1771-1773
Wygonowski Jan: w latach 1764-1767
Zembowski (Zębowski) Andrzej: w latach 1749-1752

Współczesne badania z dziedziny...
Współczesne badania z dziedziny...
Współczesne badania z dziedziny...
Współczesne badania z dziedziny...

Chronologiczny wykaz...
w Chinach w latach 1949-1979

1949-1952: ...
1953-1956: ...
1957-1960: ...
1961-1964: ...
1965-1968: ...
1969-1972: ...
1973-1976: ...
1977-1979: ...

Alfabetyczny wykaz...
w Chinach w latach 1949-1979

1949-1952: ...
1953-1956: ...
1957-1960: ...
1961-1964: ...
1965-1968: ...
1969-1972: ...
1973-1976: ...
1977-1979: ...

Zamówienie...
Współczesne badania z dziedziny...
Współczesne badania z dziedziny...
Współczesne badania z dziedziny...

Podsumowanie

Oddany do rąk Czytelnika *Poczet jezuitów chojnickich* zawiera typowe dla tego typu opracowań informacje. Dostarczają one danych biograficznych, mówiących o datach szczególnie ważnych dla każdego człowieka (urodziny i zgon) oraz dla życia duchownego (dzień święceń kapłańskich bądź dymisja z zakonu). Ponadto informują o miejscu urodzenia oraz drodze zawodowej, jaką przechodził każdy duchowny.

Na podstawie dotychczasowych ustaleń oraz analizy biogramów zawartych w niniejszym zestawieniu można wyciągnąć następujące wnioski:

– najczęściej ojcowie jezuiti przybywali w celu objęcia placówki zakonnej w Chojnicach na czas jednego roku szkolnego; w mniejszości są ci jezuiti, którzy przebywali w tym mieście przez okres kilku lat;

– najczęściej ojcowie jezuiti przybywali do Chojnic w celu wykonywania powierzonych im funkcji tylko raz, chociaż są przypadki osób, które władze zakonne kierowały do miasta po raz kolejny. Z pewnością częściej przyjeżdżali oni w kwestiach docelowych, jak głoszenie rekolekcji, słuchanie spowiedzi przed ważnymi świętami religijnymi bądź w sprawie wymiany doświadczeń;

– niewielu chojniczan związało się ze zgromadzeniem jezuitów, gdzie przyjąłoby śluby zakonne oraz ukończyło seminarium duchowne. Spośród kapłanów tych można jedynie wyróżnić braci Hackich z Chojnic; kilka bądź kilkanaście osób pochodziło z najbliższego otoczenia regionu, m.in. bracia Tuchołkowie i bracia Wysoccy. Należy zatem poddać weryfikacji pogląd o znaczącym wpływie zgromadzenia na kształtowanie się społeczeństwa katolickiego Chojnic, gdyż powołań zakonnych powinno być wówczas znacznie więcej;

Podsumowanie

– jezuici przyjeżdżający do Chojnic byli urodzeni i wychowani w różnych dzielnicach Polski, a niektórzy wywodzili się z innych państw europejskich. Ta różnorodność powodowała, że mogli oni zaznajamiać mieszkańców miasta i regionu z najnowszymi osiągnięciami w dziedzinie nauki, szkolnictwa i kultury. Dzięki temu wpływali na rozwój cywilizacyjny regionu;

– powołana w Chojnicach placówka oświatowa przyczyniała się do poszerzania światopoglądu oraz umożliwiała kształcenie mniej zamożnym grupom społecznym z Chojnic i okolic. Gdyby zabrakło takiej placówki oświatowej w mieście, młodzież chojnicką należałoby wysyłać w celu kontynuowania nauki do innych ośrodków dydaktycznych na ziemiach polskich i poza jej granicami.

Pobyt jezuitów w Chojnicach trwał ponad 150 lat, dlatego pozostawił ślady rozpoznawalne dla każdego mieszkańca. Duża część młodzieży w kolegium zbudowanym przez jezuitów ukończyła szkołę średnią bądź kontynuuje swą edukację współcześnie. Powstałe na tym fundamencie gimnazjum, a dalej liceum ogólnokształcące jest wspaniałym śladem minionych dziejów. Poza tym chcąc się zapoznać z każdym merytorycznym i kompetentnym dziełem mówiącym o dziejach zakonu jezuitów na ziemiach polskich, odnajdziemy informacje z „nutką chojnicką” w tle.

Wybrana bibliografia

Źródła niepublikowane:

- Archivum Romanum Societatis Iesu w Rzymie, zespół: Polonia, sygn. 75, k. 10:
Fundatio residentiae Conecensis 1620
- Archiwum Prowincji Małopolskiej Towarzystwa Jezusowego w Krakowie, rkps 1247: S. Załęski SJ, *Zbiór notatek i materiałów do historii domów jezuickich*; rkps 1537: I.J. Poplatek SJ, *Materiały archiwalne do dziejów jezuickiego teatru szkolnego, ruchu religijnego i ludowego w Polsce*; rkps 4459: *Spis dawnych dóbr jezuickich przed kasatą 1773 r.*
- Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach, *Liber Memorialium a Visitationibus et Provincialibus Residentiae Choinecensi Velictorum (...)*, bez sygn.

Źródła publikowane:

- Documenta Capitaneatus Slochoviensis (1471-1770)*, oprac. P. Panske, Toruń 1935
- Historia Residentiae Gedanensis Societatis Iesu ab anno 1585*, oprac. T. Stachnik, Koeln 1986
- Historia Residentiae Conecensis Societatis Jesu*, oprac. P. Panske, „Fontes TNT” 1910, t. 14; toż: *Historia rezydencji Jezuitów w Chojnicach*, oprac. L. Stoltmann, Bielefeld 2006
- Historia Residentiae Walcensis Societatis Iesu*, oprac. M. Rohwerder, Koeln 1967
- Inwentarz Aktów Sejmikowych Prus Królewskich 1600-1764*, oprac. K. Górski, B. Włodarski i K. Mossakowski, „Fontes TNT” 1950, t. 34
- Liber Regestrorum (...)* *proventus ecclesiae parochialis Conecensis tum quoque fructus praepositum eiusdem ecclesiae (...)*, wyd. Muzeum Historyczno-Etnograficzne, Chojnice 2001
- Testament A.S. Radziwiłła, Kanclerza Wielkiego Litewskiego, spisany najpierw we wsi Wda 8 III 1655 r., a potem uzupełniony w Gdańsku 12 VIII 1656 r.*, [w:] A.S. Radziwiłł, *Pamiętnik o dziejach w Polsce*, Warszawa 1980, t. 3

Literatura:

- Bednarski S., *Upadek i odrodzenie szkół jezuickich w Polsce. Studium z dziejów kultury i szkolnictwa polskiego*, Kraków 1933
- Benwitz N.G., *Kirchengeschichte der Stadt Konitz*, „Preussische Provinzial-Blaetter” 1837-1838, t. 18-19
- Boczek P., Kuffel B. (oprac.), *Liceum Ogólnokształcące im. Filomatów Chojnickich*, wyd. 4, Chojnice brw.
- Brillowski A., *Geschichte der Stadt Conitz in Westpreussen*, „Preussische Provinzial-Blaetter” 1829-1830, t. 1-3
- Bzowski T., Drzymała K., *Wspomnienia naszych zmarłych 1820-1982*, Kraków 1982, t. 1-4
- Duhr B., *Geschichte der Jesuiten in den Ländern deutscher Zunge*, Muenchen-Regensburg 1921
- Fros H., *Święci i błogostawieni Towarzystwa Jezusowego*, Kraków 1992
- Gierszewski S. (red.), *Chojnice – dzieje miasta i powiatu*, Wrocław 1971
- Goedtke I.G., *Geschichte der Stadt Konitz*, Danzig 1724; toż: Goedtke I.G., *Historia miasta Chojnic*, tłum. L. Stoltmann i in., Chojnice 1991
- Goedtke I.G., *Kirchengeschichte der Stadt Conitz*, „Preussische Provinzial-Blaetter” 1845, N.F., t. 1
- Grzebień L. (red.), *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995*, Kraków 1996
- Hoffmann B., *Z historii Gimnazjum Państwowego w Chojnicach*, Chojnice 1935
- Junker P.J., *Glaubensaenderung der Stadt Conitz um das Jahr 1550 und die Pharrkirche St. Johann. Eine Vorgeschichte des Jesuiten – Collegiums in Conitz*, „Jahresbericht ueber das Koenigliche Katholische Gymnasium in Conitz 1840-1841”, Conitz 1841
- Knopek J., *Poczet chojnickich jezuitów*, „Czas Chojnic” 1999-2001, kolejne numery czasopisma
- Łukaszewicz J., *Historia szkół w Koronie i w Wielkim Ks. Litewskim*, Poznań 1851, t. 4
- Mańkowski B., *Sztuka na Pomorzu. Jej dzieje i zabytki*, Toruń 1932
- Mueller J.Z., *Nachrichten von der Gruendung des Jesuiten – Klosters in Conitz und wie Allmaehlig das jetzige Gymnasium daraus gebildet worden ist: womit zur offentlichen Pruefung*, Conitz 1822
- Ostrowski K. (red.), *Dzieje Chojnic*, Chojnice 2003
- Poplatek J., Paszenda J., *Słownik jezuitów artystów*, Kraków 1972
- Porożyński H., *Z dziejów Liceum Ogólnokształcącego im. Filomatów Chojnickich (1623-2002)*, wyd. 2, Słupsk 2004

Wybrana bibliografia

- Scheffs A., *Parafialny kościół pojezuicki p.w. Zwiastowania NMP w Chojnicach*, Chojnice 1994
- Stromski Z., *Pamięci godni. Chojnicki słownik biograficzny 1275-1980*, Bydgoszcz 1986
- Uppenkamp A., *Geschichte der Stadt Konitz*, Konitz 1873
- Wajda K., *Kasata zakonów i jej oddźwięk społeczny na Pomorzu w XIX w.*, „Studia Pelplińskie” 1987, t. 17
- Załęski S., *Jezuici w Polsce*, Kraków 1905, t. 4

Spis ilustracji

Ryciny

- Rycina 1. *Liber Memorialium a Visitoribus et Provincialibus Residentiae Choinicensi Velictorum (...)* 11
- Rycina 2. Panorama Chojnic z 1949 r. (na odwrocie napis:
„Być gotowym otrzeć łzy i goić rany podczas wojny.
Dbać o zdrowie społeczeństwa – największy hart narodu
– w czasie pokoju”) 18
- Rycina 3. Strona tytułowa herbarza Kaspra Niesieckiego *Korona polska*
(Lwów 1728, t. 1) 60
- Rycina 4. Strona wewnętrzna herbarza Kaspra Niesieckiego
Korona polska (Lwów 1728, t. 1) 61

Zdjęcia

- Zdjęcie 1. Panorama kościoła jezuickiego w Chojnicach od strony
południowo-wschodniej 19
- Zdjęcie 2. Wnętrze kościoła jezuickiego w Chojnicach 20

Mapy

- Mapa 1. Placówki jezuickie na Pomorzu i w Prusach na tle
infrastruktury zakonnej w Rzeczypospolitej szlacheckiej
(XVI-XVIII w.) 26

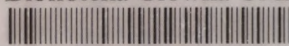
Czyt. Pomorz.
Biblioteka
Główna
UMK Toruń

932346

W serii „Biblioteka Chojn

- T. 1: *Bitwa pod Chojnicami 18 IX 1454 r. w tradycji historycznej i regionalnej*, red. Jacek Knopek i Bogdan Kuffel, Chojnice 2004
- T. 2: *Zgrupowanie „Chojnice” w historiografii*, oprac. Andrzej Lorbiecki, Chojnice 2005
- T. 3: *Przeszłość i teraźniejszość powiatu chojnickiego*, red. Jacek Knopek i Bogdan Kuffel, Chojnice 2005
- T. 4: *Instytucje porządku publicznego na terenie powiatu chojnickiego w Drugiej Rzeczypospolitej*, red. Jacek Knopek, Chojnice 2005
- T. 5: Maksymilian Grzegorz, *Słownik historyczno-geograficzny ziemi chojnickiej w granicach komturstwa człuchowskiego*, Chojnice 2005

Biblioteka Główna UMK

300042965449

ISBN 83-87586-53-6